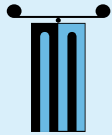

REPUBLIKA SLOVENIJA
SODNI SVET

2024

LETNO POROČILO
SODNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
SODNI SVET

Trdinova ulica 4 | 1000 Ljubljana
tel.: 01 43 41 860 | mail:sodni.svet@sodisce.si

LETNO POROČILO **SODNEGA SVETA** **REPUBLIKE SLOVENIJE** **2024**

Ljubljana, september 2025

Kazalo vsebine

Kazalo vsebine	5
Kazalo tabel	9
Kazalo grafov	9
Uvodne besede predsednice Sodnega sveta Republike Slovenije	11
A POROČILO O DELU SODNEGA SVETA	13
1 Kratak povzetek dela v letu 2024	13
2 Predstavitev in organizacija	17
2.1 Predstavitev	17
2.2 Vloga in pristojnosti	18
2.3 Delovna telesa in delovna skupine	20
2.4 Strokovna služba	20
2.5 Kadrovski pogoji	22
2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki	22
2.5.2 Javni uslužbenci	22
2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe	23
2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo	23
2.6.1 Prostorski pogoji	23
2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema	24
2.7 Finančna sredstva	24
2.7.1 Zaključni račun	24
2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja	26
3 Sodni svet	27
3.1 Sestava	27
3.2 Seje	28
3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov	30
3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč	30
3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta	32
3.3.2.1 Statistika razpisov 2020-2024	33
3.3.2.2 Časovna dinamika reševanja razpisov	35
3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije	37
3.3.3.1 Razrešitve sodnikov	37
3.3.3.2 Prenehanja sodniške funkcije ali službe	38
3.3.4 Nezdružljivost sodniške funkcije	39
3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov	39
3.3.5.1 Negativne ocene sodniške službe	39

Kazalo vsebine

3.3.5.2 Hitrejša in izjemno napredovanje	39
3.3.6 Dodelitve sodnikov	41
3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije	44
3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov	44
3.3.8.1 Predlogi za odpravo kršitev neodvisnosti	44
3.3.8.2 Pritožbe sodnikov	44
3.3.8.2.1 Pritožbe po 25. členu ZSS	45
3.3.8.2.2 Pritožbe po 96. členu ZSS	45
3.3.8.2.3 Pritožbe po 67. in 67a. členu ZSS	46
3.3.8.3 Sodniške štipendije	46
3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike	48
3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju	48
3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov	49
3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike	49
3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij	49
3.5.4 Suspenz	50
3.6 Splošni akti	50
3.7 Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov	50
3.8 Mnenja	52
3.9 Načelna stališča o razmerah v sodstvu in o položaju sodnikov	53
3.9.1 Zadeve sodne uprave	54
3.9.1.1 Položaj člana Sodnega sveta iz vrst sodnikov	54
3.9.1.2 Ocena sodniške službe in ugotovitve službenega nadzora	54
3.9.1.3 Razpisni roki za sodniška mesta	55
3.9.1.4 Statistično vrednotenje zadev	55
3.9.1.5 Morebitni vpliv odločbe ZPIZ na načelo zakonitega sodnika	55
3.9.1.6 Pristojnosti SNOPS	56
3.9.1.7 Pristojnosti za odločanje o pritožbah sodnikov	56
3.9.1.8 Pristojnosti personalnih svetov	56
3.9.1.9 Časovni standardi	57
3.9.2 Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti	57
3.9.2.1 Kazenskopravna problematika	57
3.9.2.2 Problematika upravnega sodstva	57
3.9.2.3 Zagotavljanje sredstev za delovanje sodstva	58
3.9.2.3.1 Brezplačna pravna pomoč	58
3.9.2.3.2 Postopki v zvezi z migracijami	59
3.9.2.4 Problematika družinskega sodstva	59
3.9.3 Položaj, pravice in obveznosti sodnikov	60

Kazalo vsebine

3.9.3.1	Plačni položaj sodnikov	60
3.9.3.2	Izpovedovanje sodnikov v sodnih postopkih	66
3.9.3.3	Mirovanje sodniške funkcije	66
3.9.4	Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini	67
3.9.4.1	Sodelovanje sodnikov v volilnih organih Državne volilne komisije	67
3.9.4.2	Ob nakupu nove sodne stavbe na Litijski cesti 51	67
3.9.4.3	Ob požigu stanovanjskega objekta sodnika in pozivih k nasilju v družbenih omrežjih	68
3.9.4.4	Medijsko poročanje v zvezi s kazenskim postopkom zoper nekdanjega sodnika	68
3.9.4.5	Ob protestih pred Okrožnim sodiščem v Celju	68
3.10	Sodelovanje z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji	69
3.11	Mednarodno sodelovanje	71
3.11.1	Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov	72
3.11.2	Obiski tujih delegacij	73
3.12	Sodno varstvo	73
3.12.1	Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles	73
3.12.2	Tožbe Sodnega sveta	75
3.13	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi	75
3.13.1	Javnost delovanja	75
3.13.2	Odnosi z javnostmi	75
4	Komisija za etiko in integriteto	77
4.1	Predstavitev	77
4.2	Pristojnosti in naloge	78
4.3	Organizacija in pogoji za delovanje Komisije	78
4.4	Poslovanje	79
4.4.1	Seje	79
4.4.2	Pobude in zahteve	79
4.4.3	Načelna mnenja, smernice in priporočila	81
4.4.4	Upravni spor	81
4.4.5	Izobraževanje in usposabljanje sodnikov	81
4.4.6	Svetovalec sodnikom za področje etike in integritete	81
4.4.7	Splošni akti	82
4.5	Javnost delovanja in odnosi z javnostmi	82
4.5.1	Javnost delovanja	82
4.5.2	Odnosi z javnostmi	82
5	Disciplinski organi	83
5.1	Predstavitev	83

Kazalo vsebine

5.1.1 Disciplinsko sodišče	83
5.1.2 Disciplinski tožilec	84
5.2 Pristojnosti in naloge	84
5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca	84
5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča	84
5.3 Delo disciplinskih organov v letu 2024	85
5.3.1 Delo disciplinskega tožilca	85
5.3.2 Delo disciplinskega sodišča	85
6 Volilna komisija	87
6.1 Predstavitev	88
6.2 Pristojnosti in naloge	88
6.3 Delo	88
B OCENA STANJA V SODSTVU	89
7 Analiza stanja v letu 2024	89
8 Priporočila sodnega sveta po posameznih problemskih področjih	97
8.1 Reforma sodniške zakonodaje	97
8.2 Kadrovska problematika sodišč	98
8.3 Postopek izvolitve sodnikov	99
8.4 Plačni položaj sodnikov	99
8.5 Zagotavljanje zadostnih sredstev za delovanje sodstva	100
8.6 Prostorska problematika in varnost na sodiščih	100
8.7 Nalaganje dodatnih (novih) pristojnosti sodstvu	101
8.8 Družinsko pravno področje	102
8.9 Informatizacija sodstva in izzivi umetne inteligence	102
8.10 Neizvršitev odločb Ustavnega sodišča	103
C SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV	105

Kazalo tabel

Tabela 1: Tabelarni prikaz sprejetega in veljavnega proračuna 2024 ter realizacije 2024	25
Tabela 2: Tabelarni prikaz realizacije 2023 in realizacije 2024 po podskupini kontov	25
Tabela 3: Člani Sodnega sveta	28
Tabela 4: Seje v številkah	29
Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč	31
Tabela 6: Število prejetih razpisov v obdobju med 2020 in 2024	33
Tabela 7: Statistika zaključenih razpisov v obdobju med 2020 in 2024	33
Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih	36
Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe	38
Tabela 10: Predlogi za napredovanje	40
Tabela 11: Struktura odločitev v letu 2024	40
Tabela 12: Število dodeljenih sodnikov	43
Tabela 13: Odločitve o položaju sodnikov v številkah	47
Tabela 14: Mnenja Sodnega sveta	53
Tabela 15: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2023 in 2024	53
Tabela 16: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi	71
Tabela 17: Mednarodna izmenjava podatkov 2022, 2023 in 2024	73
Tabela 18: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles	74
Tabela 19: Sodno varstvo - primerjava s preteklim poročevalskim obdobjem	74
Tabela 20: Odnosi z javnostmi v številkah	76
Tabela 21: Komisija za etiko in integriteto v številkah	80
Tabela 22: Disciplinski organi v številkah	86

Kazalo grafov

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2023 in 2024 po podskupini kontov	25
Graf 2: Število zaključenih razpisov po letih	34
Graf 3: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih	34
Graf 4: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno mesto v zaključenih razpisih po letih	35
Graf 5: Skupni čas in struktura porabljenega časa od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru	36
Graf 6: Struktura po vrstah odločitev v letu 2024	41
Graf 7: Odnosi z javnostmi	76

Uvodne besede predsednice Sodnega sveta Republike Slovenije

dr. Urška Kežmah

Pretteklo leto so delo Sodnega sveta Republike Slovenije zaznamovali številni izzivi, kot je priprava nove sodniške zakonodaje, ureditev plačnega sistema in plač sodnikov ter izvajanje številnih nalog iz področja pristojnosti Sodnega sveta, zlasti tudi na področju povečanja transparentnosti delovanja Sodnega sveta.

Sodni svet v skladu z Ustavo in Zakonom o sodnem svetu (ZSSve) deluje kot samostojen organ, ki ne pripada nobeni veji oblasti, in je ključen pri zagotavljanju transparentnosti, neodvisnosti in odgovornosti sodstva v Sloveniji. To je zaveza, ki ji Sodni svet sledi ves čas svojega delovanja.

Sodni svet si je kot ključno nalogo, zraven temeljne, torej varovanja neodvisnosti sodstva, zadal kot pomembnejšo nalogo tudi učinkovito in hitro delovanje pri izbiri ter predlaganju najprimernejših kandidatov za sodniško funkcijo, hkrati pa uresničevanje visokih standardov strokovne odličnosti, kakovosti in odgovornosti.

Prav tako je aktivno sodeloval pri prenovi sodniške zakonodaje, kjer Sodni svet izpostavlja, da mora biti namen in cilj reforme poenostavitev in pospešitev postopkov, zagotovitev enakomerne obremenjenosti sodnikov in sodišč ter dokončna ureditev položaja sodnikov. Koliko smo bili uspešni, bo pokazal čas. Je pa dejstvo, da gre za največjo reformo v pravosodju v zadnjih 30 letih. In vsak poseg v pravosodni sistem mora biti napravljen z občutkom za vse deležnike v sodnih postopkih, še posebej stranke.

Zavedati se moramo tudi družbene in institucionalne odgovornosti do transparentnosti in integritete. Tudi v tej smeri Sodni svet deluje in si prizadeva za čim boljše delovanje, ki je ustrezno predstavljeno in dostopno javnosti, brez morebitnega posega v pravice drugih udeležencev v postopkih pred Sodnim svetom.

Naša ključna naloga za prihodnje obdobje ostaja zagotovitev strokovnosti, odpornosti in integritete sodnega sistema. Z učinkovito kadrovsko politiko, transparentnim delovanjem, strateško digitalizacijo in zaščito človekovih pravic si želimo utrditi zaupanje javnosti in cementirati vlogo sodstva kot stebra vladavine prava. Želimo si nadaljevanja odprtega dialoga z vsemi institucionalnimi partnerji, ker le tako lahko dosežemo spremembe, ki bodo trajne, vključujoče in sistemsko koristne.

dr. Urška Kežmah

A POROČILO O DELU SODNEGA SVETA

1 Kratak povzetek dela v letu 2024

Sodni svet kot tudi njegova delovna telesa so v letu 2024 realizirali pričakovani obseg dela. Tekoči pripad zadev je bil obvladan. Sodni svet se pri svojem delu ne sooča s sistemskimi zaostanki, kar v največji možni meri zagotavlja nemoteno delovanje sodnega sistema.

V letu 2024 je Sodni svet izvedel 23 rednih sej, eno dodatno in eno dopisno, skupaj torej 25 sej, kar je tri več kot leto prej. Povprečno trajanje sej je bilo 5 ur in 18 minut, kar je 20 minut več kot v letu 2023. Zaključil je 45 razpisnih postopkov, kar je 12 več kot leto prej, za 77 sodniških mest (31 več kot v letu 2023). Izbral je 73 kandidatov, le štirje postopki so se končali neuspešno. Poleg tega je v 18 zaključenih postopkih za vodstvena mesta (predsedniki in podpredsedniki sodišč) imenoval 16 kandidatov. Skupno je Sodni svet v letu 2024 sprejel 300 odločitev o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov, kar je 122 več kot v letu 2023, a gre navedeno v večjem delu pripisati množičnim zadevam (odločanje o pritožbah sodnikov zoper odločbe predsednikov sodišč o plačah).

Glede na predhodno leto se je nekoliko povečal povprečni čas, potreben za posamezni razpisni postopek za sodniško mesto od objave v Uradnem listu do pravnomočnosti odločitve o izbiri, ki je znašal 276 dni, a je še vedno pod povprečjem zadnjih petih let. Ob tem se je za osem dni skrajšal čas v okviru sodne uprave, a se je po drugi strani nekoliko podaljšal čas obdelave zadev in obravnave kandidatur na Sodnem svetu, kar je posledica obravnave bistveno večjega števila razpisov in sodniških mest.

Ob spremembi metodologije in doslednega upoštevanja števila vloženih kandidatur v posamez-

nem razpisnem postopku (in ne za sodniško mesto) je skupno število kandidatov, ki so v letu 2024 sodelovali v izbirnih postopkih, 587, od katerih jih je bilo skoraj 33 % (v letu 2023 34 %) ali 193 povabljenih na razgovor. Povprečno število prijavljenih na posamezni razpis tako znaša 13 (2,5 % več kot v letu 2023), kar kaže na rast zanimanja za sodniška mesta. Trend povprečne starosti kandidatov ob vstopu v sodniški poklic je padajoč in se je z 41,5 leta v letu 2023 zmanjšal na 40,6 leta v letu 2024, kar kaže, da se starostna struktura novih sodnikov niža.

Sodni svet še vedno ugotavlja, kar je opazno zlasti v kandidaturah za kazenskopravno področje Okrožnega sodišča v Ljubljani, da se okrajni sodniki, ki delo opravljajo na kazenskih oddelkih, za prosta sodniška mesta na okrožnem sodišču praviloma ne prijavljajo ali pa se prijavljajo v manjšem številu, zato je treba izbor opraviti tudi izmed strokovnih sodelavcev in drugih prijavljenih kandidatov, med katerimi je največ odvetnikov. Navedeno problematiko je naslovlilo Ministrstvo za pravosodje v sodelovanju z Vrhovnim sodiščem v okviru priprave prenove sodniške zakonodaje (vseh treh temeljnih zakonov – o sodnikih, sodiščih in sodnem svetu, ki so v času pisanja poročila v zakonodajnem postopku) in se rešuje v okviru instituta t. i. enovitega sodnika. Sodni svet je pri strokovnem usklajevanju sodniške reforme tudi v letu 2024 intenzivno sodeloval, opravil več posvetov z ministrico, podal pisna mnenja, predloge in izrazil svoje pomisleke glede posledic, ki jih bi utegnili povzročiti posamezni instituti reforme, tudi institut enovitega sodnika.

Poudarek na delu Sodnega sveta v letu 2024 je bil torej v izvrševanju temeljnih ustavno določenih

pristojnosti na področju izbire sodnikov in drugih kadrovskih vprašanj v zvezi z opravljanjem sodniške službe. Poleg navedenega je Sodni svet aktivno in samoiniciativno deloval na področju aktualne problematike v zvezi z zagotavljanjem neodvisnosti sodne veje oblasti in v tej zvezi sprejel kar 14 stališč v zvezi s plačno problematiko sodnikov, pri čemer je poudarjal pomen spoštovanja načela pravne države in s tem povezanega načela upoštevanja vseh sodnih odločb, ne le odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023, ki je na iniciativo Sodnega sveta ugotovila protiuustavnost predpisov, ki določajo plače sodnikov. Ne glede na več pozivov zakonodajalca in Vladi do izteka roka, ki ga je postavilo Ustavno sodišče, to je do 3. 1. 2024, do odprave protiuustavnosti ni prišlo. Takoj po poteku roka za izvršitev navedene odločbe, je Sodni svet sprejel sklep, da bo vložil novo zahtevo za oceno ustavnosti, ta je bila vložena sredi januarja 2024, s katero je bil Ustavnemu sodišču predlagan način izvršitve njegove odločbe. Ne glede na to, da je bila z odločbo št. U-I-8/24 z dne 30. 5. 2024, zahteva Sodnega sveta zavržena, je Ustavno sodišče zaradi pasivnosti zakonodajalca samo določilo način izvršitve svoje odločbe in sledilo nosilnim argumentom Sodnega sveta.

Sodni svet je tudi v letu 2024 tekoče spremljal problematiko posameznih pravnih področij in sprejel stališča v povezavi s spremembo zakonodaje na upravnem področju, nadalje se je odzival na težave, s katerimi se srečuje kazensko sodstvo. Zaradi pereče problematike je bil izveden strokovni posvet v organizaciji Sodnega sveta tudi na področju družinskega sodstva.

Še nadalje Sodni svet promptno obvešča zainteresirano javnost o svojih aktivnostih in stališčih preko zapisnikov, objav na spletni strani in izjav medijem. Število novinarskih vprašanj je bilo nekoliko nižje kot v predhodnem letu, pri čemer Sodni svet na vsa novinarska vprašanja odgovarja nemudoma. Pri svojem delu Sodni svet ostaja zavezan transparentnosti svojega dela, ob doslednem upoštevanju varstva osebnih podatkov. Od šestih prejetih zahtev za dostop do informacij javnega značaja, je bilo štirim ugodeno, dve pa sta bili zavrženi.

Sodelovanje organa z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji in v mednarodnem prostoru je potekalo tekoče. Sodni svet je še naprej aktivno sodeloval v Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ)

kot član izvršnega odbora (do generalne skupščine v Rimu) in kot član vseh delovnih skupin mreže.

Prav tako je v letu 2024 tekoče potekalo delo Komisije za etiko in integriteto, ki je izvedla štiri seje, toliko kot v letu 2023, in na njih obravnavala 11 pobud (osem v letu 2023). Volilna komisija je uspešno izvedla volitve članov personalnih svetov okrožnih sodišč v Slovenj Gradcu, Krškem in na Ptuj ter volitve treh novih članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov. Delo disciplinskih organov v letu 2024 je bilo intenzivnejše kot v letu 2023, obravnavani so bili trije predlogi za izrek disciplinske sankcije – dve zadevi sta bili zaključeni z izrekom sankcije, en postopek se je ustavil.

Izpostaviti je treba, da tudi v letu 2024 še ni prišlo do odprave protiuustavnosti, ki jih je že ugotovilo Ustavno sodišče v odločbah št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021, ki se nanaša na delovanje disciplinskega sodišča, št. U-I-159/19-20 z dne 23. 2. 2023 glede prenehanja sodniške službe kakor tudi št. U-I-82/21-17 z dne 24. 4. 2024, v kateri je Ustavno sodišče ugotovilo delno protiuustavnost 71. člena ZS. Problematiko vseh omenjenih odločb sicer ureja predlog prenove vseh treh ključnih zakonov za delovanje sodstva, ki so v zakonodajnem postopku, in prav zato predstavlja pomemben izziv za zakonodajalca kot tudi aktivno vlogo Sodnega sveta, ki je dolžan ves čas opozarjati in delovati v smeri zagotavljanja samostojnosti in neodvisnosti sodnikov in sodne veje oblasti.

Sodni svet v številkah 2024:

SODNI SVET V ŠTEVILKAH

SEJE SODNEGA SVETA 2024

25 sej Sodnega sveta

5 ur in 18 minut
povprečno
trajanje seje

SODNIŠKA MESTA

- 45 zaključenih razpisnih postopkov za sodniška mesta
- 587 prijavljenih kandidatov
- 174 opravljenih razgovorov
- 73 izbranih kandidatov za sodniška mesta

- 36 predlogov za imenovanje na druga sodniška mesta
- 37 predlogov za izvolitev novih sodnikov in 35 priseg
- 40,6 let povprečna starost kandidata ob vstopu v sodniške vrste

DRUGO – SODNIŠKA NEODVISNOST

- 14 stališč v zvezi s plačnim položajem sodnikov
- 1 vložena zahteva za oceno ustavnosti glede plačnega položaja sodnikov (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-8/24)

Fotografija: Prisega sodnic v Državnem zboru
(od leve proti desni Nataša Jeromel Fišer, dr. Urška Kežmah in Petra Perko Ivančič)

2 Predstavitev in organizacija

2.1 Predstavitev

Sodni svet Republike Slovenije (v nadaljevanju Sodni svet) je samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom. Njegova ključna naloga je varovanje samostojnosti in neodvisnosti sodstva ter zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov, obenem pa skrbi tudi za ugled sodne veje oblasti v javnosti (prvi odstavek 2. člena Zakona o sodnem svetu).

Ustanovljen je bil leta 1990 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o rednih sodiščih¹, predvsem z namenom obravnave ključnih kadrovskih vprašanj v sodstvu. Svoj ustavni položaj je pridobil kasneje, in sicer z uveljavitvijo Ustave Republike Slovenije, ko je bil umeščen v sistem organizacije državne oblasti (130., 131. in 132. člen Ustave Republike Slovenije, v nadaljevanju Ustava).

Sodni svet je državni organ sui generis, saj ga ni mogoče uvrstiti v nobeno izmed treh vej državne oblasti. Njegov položaj in pristojnosti temeljijo na določbah Ustave, medtem ko njegov položaj, pristojnosti, organizacijo in sestavo, postopek in pogoje za izvolitev članov, trajanje njihovega mandata, prenehanje funkcije in druga vprašanja, povezana z delovanjem Sodnega sveta, ureja Zakon o sodnem svetu (ZSSve)². ZSSve je bil sprejet 25. 4. 2017, začel je veljati 20. 5. 2017, uporablja pa se od 20. 11. 2017.

Pravni položaj Sodnega sveta je torej celostno urejen v samostojnem zakonu, kar Sodni svet že v normativnem pogledu postavlja v prirejen položaj ostalim ustavnim in drugim državnim organom v sistemu zavor in ravnovesij med različnimi vejami oblasti.

Zakon je Sodnemu svetu zagotovil tudi finančno neodvisnost, saj kot samostojni in neposredni proračunski uporabnik sprejema predlog finančnega načrta za svoje delovanje za vsako proračunsko obdobje in ga posreduje Vladi Republike Slovenije (drugi odstavek 56. člena ZSSve).

Od ustanovitve v letu 1990 so se pristojnosti Sodnega sveta postopoma širile, sprva s številnimi spremembami področne zakonodaje, zlasti Zakona o sodiščih (v nadaljevanju ZS) in Zakona o sodniški službi (v nadaljevanju ZSS), nazadnje pa tudi z uveljavitvijo ZSSve. Te zakonodajne spremembe so bistveno okrepile in konkretizirale njegovo vlogo tako kot varuha samostojnosti in neodvisnosti sodstva kot tudi kot skrbnika za kakovost delovanja sodišč in sodnikov ter ugleda sodstva v javnosti.

Poglavitni, ustavno opredeljeni pristojnosti Sodnega sveta, sta izbira in predlaganje kandidatov za izvolitev v sodniško funkcijo (130. člen Ustave) ter predlaganje razrešitev sodnikov (132. člen Ustave). V sistemu delitve oblasti Sodni svet zagotavlja ustavno predvideno sodelovanje med zakonodajno in sodno vejo oblasti pri kadrovskih vprašanjih v sodstvu. S tem je sodstvu zagotovljena specifična demokratična legitimnost. Sodni svet, izhajajoč iz svojega ustavno opredeljenega položaja, v okviru svojih pristojnosti odloča oblastno, avtoritativno in strokovno avtonomno, s tem pa tudi neodvisno od vseh ustavno opredeljenih vej oblasti, s čimer v odločilni meri prispeva tako k zagotavljanju neodvisnosti sodstva in sodnikov kot zagotavljanju kakovostnega izvrševanja sodne oblasti.

¹ Uradni list RS, št. 8/90

² Uradni list RS, št. 23/2017

2.2 Vloga in pristojnosti

Ustava položaja in vloge Sodnega sveta izrecno ne opredeljuje. Navedeno je opredelil ZSSve, ki v 2. členu določa, da je Sodni svet samostojen in neodvisen državni organ, ki opravlja naloge, določene z zakonom, varuje samostojnost in neodvisnost sodne veje oblasti ter skrbi za zagotavljanje kakovosti dela sodišč in sodnikov ter javnega ugleda sodstva. Vloga Sodnega sveta in izvor avtoritete, ki jo Sodni svet predstavlja v sistemu delitve oblasti, pa je utemeljena tudi na njegovi sestavi in organih oziroma subjektih, ki volijo člane Sodnega sveta.

Po svoji ustavno določeni funkciji je Sodni svet predlagalni organ, vendar sta mu že ZS in ZSS, nato pa tudi ZSSve določili še vrsto drugih pristojnosti, ki so tesno povezane s temeljnimi ustavnimi načeli, ki na eni strani jamčijo neodvisnost sodstva (125. člen Ustave) in na drugi strani učinkovito in kvalitetno sodno varstvo (23. člen Ustave).

Sodni svet ima naslednje temeljne pristojnosti (23. člen ZSSve):

1. Glede izbire, imenovanja in razrešitev sodnikov ter predsednikov in podpredsednikov sodišč:

- podaja predhodnega mnenja v postopku imenovanja predsednika Vrhovnega sodišča,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za imenovanje na mesto Vrhovnega sodnika,
- imenovanje in razrešitev predsednikov in podpredsednikov sodišč, razen predsednika Vrhovnega sodišča,
- izbira kandidatov za prosto sodniško mesto,
- predlaganje kandidatov Državnemu zboru za izvolitev v sodniško funkcijo oziroma imenovanje sodnikov na razpisana sodniška mesta,
- podaja obrazloženega mnenja v postopku razrešitve predsednika Vrhovnega sodišča,
- seznanitev Državnega zbora s pravomočno obsodilno sodbo zoper sodnika,
- podaja predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika,
- izdaja ugotovitvene odločbe o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe.

2. Glede izbire, imenovanja in razrešitev sodnikov ter predsednikov in podpredsednikov sodišč:

- odločanje o nezdržljivosti sodniške funkcije,
- odločanje o napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto,
- odločanje o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv,
- odločanje o potrditvi ocene, da sodnik ne ustreza sodniški službi,
- odločanje o predlogu za odpravo kršitev sodnika, ki meni, da je bila kakorkoli prizadeta njegova neodvisnost,
- odločanje o pritožbi zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo o uvrstitvi v plačni razred,
- odločanje o premestitvi sodnika,
- odločanje o dodelitvi sodnika na delo na Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustavno sodišče), Vrhovno sodišče, višje sodišče, v specializirani oddelek okrožnega sodišča, v strokovno službo Sodnega sveta, na Center za izobraževanje v pravosodju ali za opravljanje zahtevnejših strokovnih del na ministrstvo,
- odločanje o oprostitvi opravljanja sodniške službe,
- odločanje o dodelitvi sodniških štipendij.

3. Glede sodniške etike in integritete:

- sprejem kodeksa sodniške etike,
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto,
- podaja zahteve za obravnavo etičnih vprašanj pred Komisijo za etiko in integriteto.

4. Glede disciplinske odgovornosti sodnikov:

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika,
- izvršitev disciplinske sankcije zoper sodnika, če mu je bila po zakonu, ki ureja sodniško službo, izrečena disciplinska sankcija ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče,
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča,
- odločanje o pritožbi zoper odločitve predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe.

5. Druge naloge:

- sprejem meril za izbiro kandidatov za sodniško mesto po predhodnem mnenju ministra in meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe,
- sprejem navodil o načinu volitev članov personalnih svetov in razpis volitev,
- podaja soglasja k politiki zaznavanja in obvladovanja korupcijskih tveganj in izpostavljenosti sodišč ter spremljanje njenega uresničevanja,
- podaja predhodnega mnenja k shemi organizacijskih enot sodišč,
- podaja predhodnega mnenja v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- podaja mnenja k letnemu poročilu vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč in k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- podaja mnenja Državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- podaja zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, če posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva,
- podaja obrazložene zahteve za odreditev pregleda poslovanja v zadevi,
- podaja mnenja o odreditvi pripora oziroma začetku kazenskega postopka zoper sodnika.

2.3 Delovna telesa in delovna skupine

Samostojni delovni telesi pri Sodnem svetu sta Komisija za etiko in integriteto (49. člen ZSSve in 12. člen Poslovnika Sodnega sveta, v nadaljevanju Poslovník)³ in disciplinski organi (38. člen ZSSve in 14. člen Poslovnika). Na podlagi 22. člena ZSSve Sodni svet imenuje tudi Volilno komisijo, pristojno za izvedbo volitev članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitev članov personalnih svetov sodišč.

Vse člane delovnih teles imenuje Sodni svet. Komisijo za etiko in integriteto sestavlja pet sodnikov. Disciplinski organi so disciplinsko sodišče, ki ima devet članov, ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca. Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike.⁴

Na podlagi 11. člena Poslovnika se za predhodno obravnavo posameznih strokovnih in organizacijskih vprašanj v zadevah iz pristojnosti Sodnega sveta ter pripravo poročil in predlogov za seje lahko ustanovijo tudi delovne skupine. V letu 2024 ni bilo ustavljenih posebnih delovnih skupin Sodnega sveta.

2.4 Strokovna služba

Organizacijsko, strokovno, administrativno in tehnično podporo Sodnemu svetu, Komisiji za etiko in integriteto, disciplinskim organom in Volilni komisiji zagotavlja strokovna služba Sodnega sveta (v nadaljevanju strokovna služba; 54. člen ZSSve, 9. člen Poslovnika).

Strokovno službo vodi generalni sekretar Sodnega sveta (v nadaljevanju generalni sekretar), ki v sodelovanju s predsednikom Sodnega sveta (v nadaljevanju predsednik) organizira delo Sodnega sveta (4. člen ZSSve, 8. člen Poslovnika). Generalni sekretar je dodeljeni sodnik, ki ima najmanj naziv okrožni sodnik (prvi odstavek 4. člena ZSSve).

V strokovno službo so lahko dodeljeni sodniki (četrti odstavek 54. člena ZSSve). Sodniki, dodeljeni v strokovno službo, opravljajo naloge tajnika Komisije za etiko in integriteto, tajnika disciplinskih organov, namestnika generalnega sekretarja in druge zahtevnejše strokovne naloge na področju delovnih nalog in projektov Sodnega sveta (8., 13. in 16. člen Poslovnika).

V strokovni službi so zaposleni javni uslužbenci. Notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest določa Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pri Sodnem svetu. Sistemizacija je prilagojena nalogam strokovne službe in delovnim procesom Sodnega sveta ter je oblikovana tako, da zagotavlja čim učinkovitejšo izrabo človeških virov.

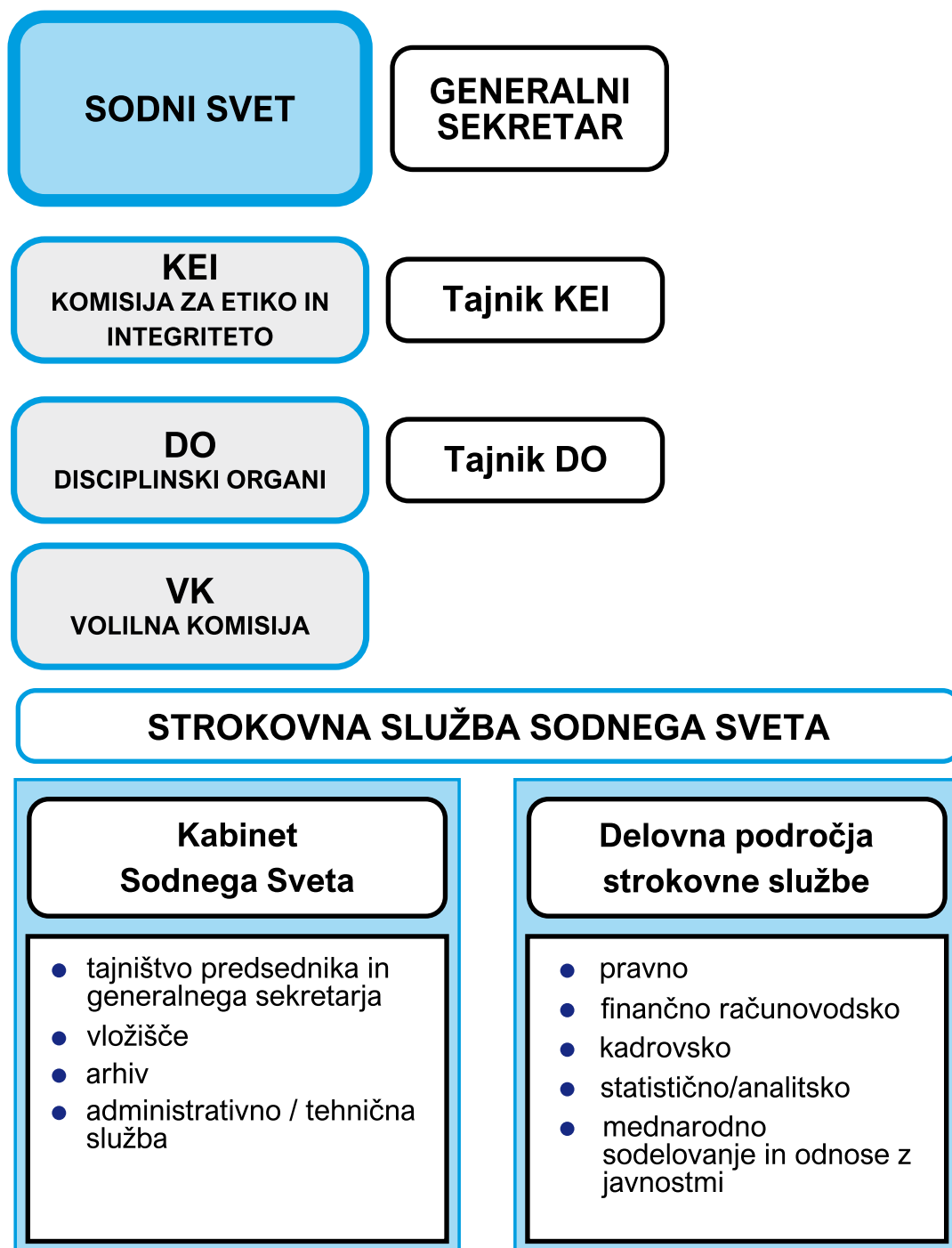
Strokovna služba opravlja naloge v okviru dveh notranjih organizacijskih enot: v kabinetu predsednika in v strokovni službi v ožjem pomenu. V okviru kabineta predsednika javni uslužbenci opravljajo delovne naloge s področja spremljajočih opravil; prevzem in odprava pošilk ter arhiviranje dokumentov; administrativne naloge na področju priprave gradiv za seje Sodnega sveta in njegovih delovnih teles; vodenje spisov in vpišnikov; administrativne in protokolarne naloge na področju sodelovanja z ostalimi organi in organizacijami v Sloveniji in na področju mednarodnega sodelovanja ter administrativne naloge na področju odnosov z javnostmi.

³ Poslovník sodnega sveta, sprejet na 109. seji 7. decembra 2017; objavljen v Uradnem listu RS, št. 74/2017.

⁴ Konkretneje o položaju, pristojnostih in delu delovnih teles Sodnega sveta v nadaljevanju letnega poročila.

Delo v strokovni službi v ožjem pomenu je organizirano po posameznih delovnih področjih, in sicer na pravnem, finančno-računovodskem, kadrovskem, statistično-analitičnem področju ter na področju mednarodnega sodelovanja in odnosov z javnostmi.

Slika 1: Organigram strokovne službe

2.5 Kadrovski pogoji

2.5.1 Generalni sekretar in dodeljeni sodniki

Generalni sekretar ima v razmerju do zaposlenih in dodeljenih v strokovni službi položaj predstojnika, razen glede imenovanj in razrešitev, ki so v pristojnosti predsednika (drugi odstavek 4. člena ZSSve in 4. člen Akta o organizaciji in sistemizaciji Sodnega sveta). Generalni sekretar vodi strokovno službo, izvršuje zadeve uprave Sodnega sveta ter pripravlja splošne akte organa, organizacijska navodila o delu, strokovno gradivo in podlage za delo Sodnega sveta.

Naloge generalnega sekretarja od 1. 6. 2021 opravlja okrožni sodnik Domen Horvat. Njegova dodelitev v strokovno službo Sodnega sveta v funkciji generalnega sekretarja je bila na seji 11. 1. 2024 podaljšana do 31. 5. 2027.

V strokovno službo so bili v letu 2024 poleg generalnega sekretarja dodeljeni še štirje sodniki, in sicer okrožna sodnica svetnica Alenka Klemenčič (do 30. 6. 2024), višja sodnica Božena Novak (od 1. 7. 2024), okrožni sodnik svetnik Marko Češnovar in okrožni sodnik mag. Martin Jančar. Dodeljeni sodniki so za Sodni svet pripravljali strokovno najzahtevnejša poročila, analize pravne problematike, osnutke predlogov sklepov in odločb ter vlog v upravnih sporih; pripravljali so odgovore in poročila v okviru mednarodnega sodelovanja ter druge najzahtevnejše strokovne naloge s področja pristojnosti Sodnega sveta. Opravljali so tudi delo tajnika Komisije za etiko in integriteto in tajnika disciplinskih organov ter nadomeščali generalnega sekretarja.

2.5.2 Javni uslužbenci

Na podlagi potrjenega kadrovskega načrta za leto 2024 in veljavnega Akta o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Sodnega sveta je bilo na dan 31. 12. 2024 v strokovni službi zasedenih 13 uradniških in strokovno tehničnih mest javnih uslužbencev, in sicer:

- 4 svetniki za pravne zadeve, od tega 2 za rokovanje s tajnimi podatki,
- svetnik za splošne in kadrovske zadeve,
- svetnik za finančno računovodske zadeve,
- analitik,
- višji svetovalec,
- finančnik,
- samostojni sodelavec v kabinetu za arhiv,
- samostojni sodelavec v kabinetu za kadre,
- vodja kabineta in
- referent v kabinetu.

2.5.3 Ocena ustreznosti strokovne službe

Število javnih uslužbencev in dodeljenih sodnikov v strokovni službi se prilagaja potrebam delovnega procesa organa. V letu 2017 je bilo povprečno število javnih uslužbencev sedem ter trije dodeljeni sodniki, skupaj 10 oseb. Konec leta 2024 je v Sodnem svetu delo opravljalo 13 javnih uslužbencev in 4 dodeljeni sodniki, skupaj 17 oseb, kar je 2 več kot ob letu poprej.⁵ Dodatne kadrovske okrepitve so prispevale k učinkovitejšemu delu organa in delovnih teles, pri čemer so bili zastavljeni cilji in naloge na pretežnem področju realizirani.

V letu 2024 so v skladu z veljavnim pravilnikom o delu od doma delo na daljavo v dogovorjenem obsegu opravljali trije javni uslužbenci in dva dodeljena sodnika. Izvedeno je bilo predavanje iz naslova promocije zagotavljanja zdravja na delovnem mestu za vse dodeljene sodnike in zaposlene. Dejanska prisotnost javnih uslužbencev in sodnikov na delu ni bistveno odstopala od predhodnih let, pri čemer je treba upoštevati, da en javni uslužbenec dela s krajšim delovnim časom.

V okviru razpoložljivih kadrovskega virov in zmožnosti strokovna služba nudi celovito strokovno podporo za delovanje Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Na določenih področjih kot npr. odnosi z javnostjo, področje javnih naročil, analitično strokovno delo in sodelovanje v mednarodnih aktivnostih se že dalj časa kaže potreba po zagotavljanju dodatnega kadrovskega potenciala, česar v okviru dodeljenih proračunskih sredstev in z obstoječo kadrovske sestavo ni mogoče v celoti realizirati in predstavlja izziv za prihodnje poslovanje.

2.6 Prostorski in ostali pogoji za delo

2.6.1 Prostorski pogoji

Poslovni prostori Sodnega sveta se nahajajo v poslovni stavbi na Trdinovi 4 v Ljubljani in so tako reprezentančno kot prostorsko primerni za poslovanje Sodnega sveta.

Prostore za potrebe Sodnega sveta ima od leta 2018 dalje v najemu Ministrstvo za pravosodje, ki je po določbi drugega odstavka 3. člena ZSSve pristojno za zagotavljanje prostorov za delovanje Sodnega sveta. Skupna uporabna površina prostorov znaša 463,50 m², poleg navedenega ima Sodni svet v uporabi tudi kletni prostor v izmeri 62,20 m².

⁵ Upoštevati je treba, da je bilo konec leta 2023 le prehodno nezasedeno mesto tajnika disciplinskih organov in eno mesto javnega uslužbenca v kabinetu. Tako se dejansko število zaposlitev v Sodnem svetu glede na leto 2023 efektivno ni povečalo.

2.6.2 Tehnična, računalniška in programska oprema

Sodni svet je v letu 2022 z Ministrstvom za pravosodje dosegel dogovor za zagotovitev videokonferenčnega sistema, ki je bil v celoti realiziran v začetku leta 2023 in je tako za bodoče omogočil nemoteno in zlasti učinkovito izvajanje sej Sodnega sveta in njegovih delovnih teles. Z videokonferenčnim sistemom je namreč omogočena vključitev kandidatov in v letu 2024 tudi članov Sodnega sveta na sejo, če se je iz različnih razlogov ne morejo osebno udeležiti. Hibridni sistem izvajanja sej je prilagojen sodobnim trendom v družbi in omogoča, da izbirni postopki lahko potekajo strnjeno, v večini primerov pa se je mogoče izogniti nepotrebnim preložitvam končnih odločitev, kar pomeni tudi hitrejšo izpeljavo postopkov.

Sodni svet je v letu 2024 iz naslova investicij sicer realiziral tekoče potrebe strokovne službe in zaposlenih z zamenjavo sodobnejših in naprednejših osebnih računalnikov. Sodnikom in javnim uslužbencem, ki opravljajo delo na daljavo, je to omogočeno preko službenih prenosnih računalnikov in druge potrebne tehnične opreme, prav tako so zagotovljeni oprema in drugi pripomočki za zdravo in varno opravljanje dela.

2.7 Finančna sredstva

2.7.1 Zaključni račun

Sodni svet je od 20. 11. 2017 samostojni in neposredni proračunski uporabnik (56. člen ZSSve). Sredstva za delovanje Sodnega sveta so bila v proračunu za leto 2024 predvidena v višini 964.469 EUR.

Financiranje organa je potekalo izključno iz integralnih sredstev - po proračunskih postavkah (6728 – Plače, 6729 – Materialni stroški in 6730 – Investicije in investicijsko vzdrževanje) in namensko v skladu z računovodskim načelom denarnega toka (plačane realizacije). Prihodek oziroma odhodek se je priznal, ko je bil za nastali poslovni dogodek denar prejet oziroma izplačan, kar pomeni, da so med prihodki in odhodki izkazani zneski, ki so nastali kot denarni tok od 1. januarja do 31. decembra tekočega leta.

Realizacija za leto 2024 je znašala 992.749 EUR ali 2,9 % več od dodeljenih proračunskih sredstev. Razloga za višjo realizacijo od načrtovane gre iskati zlasti na kadrovskem področju, saj je po več letih prišlo do popolnitve kadrovskega načrta, tako da so bila zapolnjena vsa delovna mesta (tako javnih uslužbencev kot dodeljenih sodnikov) ves čas v letu. Skladno z dopolnilno odločbo Ustavnega sodišča RS št. U-I-8/24-33 z dne 30. 5. 2024 pa je bil v mesecu septembru 2024 napravljen poračun plač sodnikov za čas od 3. 1. 2024 dalje, česar Sodni svet ob sprejemanju proračuna leto poprej ni mogel predvideti. Vse navedeno je povzročilo dobrih 17 % višjo realizacijo iz naslova plač glede na predhodno leto. Posledično je bila dosežena tudi višja realizacija iz naslova prispevkov za socialno varnost.

Povišala se je tudi realizacija na postavki materialnih stroškov v primerjavi s predhodnim letom. Opravljene so bile tri seje več kot leto poprej, njihovo povprečno trajanje pa je bilo za 20 minut daljše. Sicer realizacija materialnih stroškov, kamor spadajo tudi sejnine in stroški članov Sodnega sveta, ostaja na približno enaki ravni kot v predhodnem poročevalskem letu, nekoliko manj je bilo stroškov iz naslova službenih potovanj v tujino, kar je pripisati tudi prehodnemu obdobju menjave sestave Sodnega sveta in prenehanju članstva Sodnega sveta v izvršnem odboru Evropske mreže sodnih svetov. Vse navedeno izkazuje, da je poslovanje organa konstantno in v ničemer bistveno ne odstopa od preteklih let.

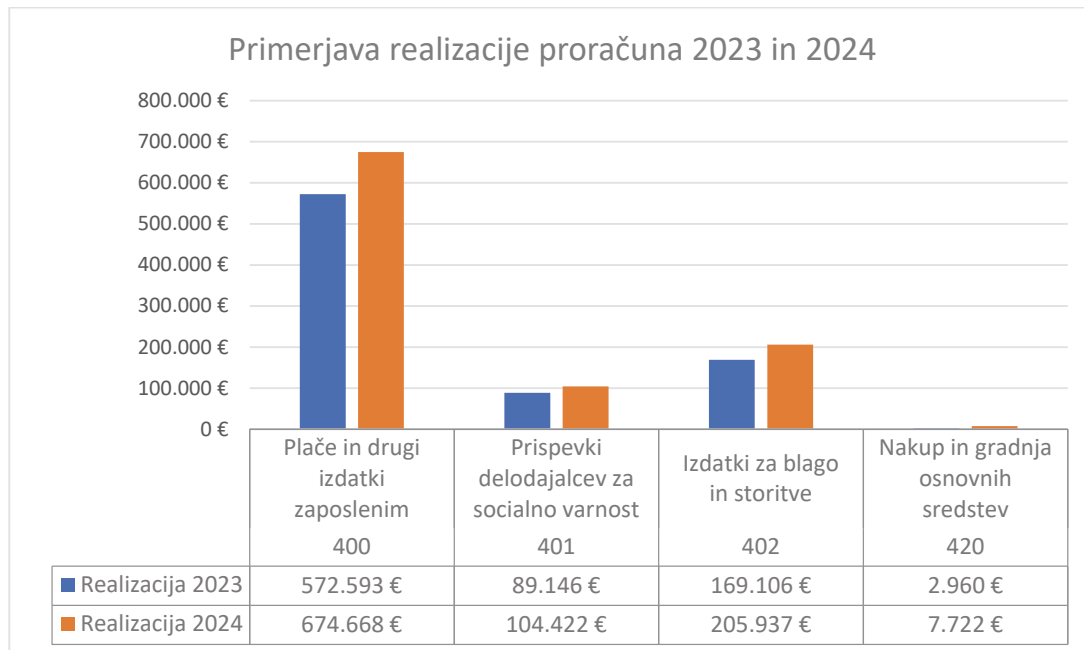
Tabela 1: Tabelarični prikaz sprejetega in veljavnega proračuna 2024 ter realizacije 2024

Proračunska postavka	Naziv postavke	Sprejeti proračun 2024	Veljavni proračun 2024	Realizacija 2024
221105	Plače dodeljenih sodnikov	255.510	254.405	254.405
6728	Plače	472.428	524.777	524.685
6729	Materialni stroški	222.937	221.460	205.937
6730	Investicije in investicijsko vzdrževanje državnih organov	13.440	8.440	7.722
200325	Obvladovanje epidemije - COVID-19	154	154	0
	SKUPAJ	964.469	1.009.236	992.749

Tabela 2: Tabelarični prikaz realizacije 2023 in realizacije 2024 po podskupini kontov

	Podskupina kontov	Realizacija 2023	Realizacija 2024
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	572.593	674.668
401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	89.146	104.422
402	Izdatki za blago in storitve	169.106	205.937
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	2.960	7.722
	SKUPAJ	833.804	992.749

Graf 1: Primerjava realizacije proračuna za leti 2023 in 2024 po podskupini kontov

2.7.2 Ocena ustreznosti finančnih sredstev in pogojev finančnega poslovanja

Obseg finančne porabe sredstev organa se zaradi povečanega obsega pristojnosti in dela vseh delovnih teles organa ter s tem povezanega povečanja kadrovskega okvira strokovne službe od leta 2017 nekoliko povečuje.

Vendar v letu 2024 ni bilo pomembnejših sprememb na kadrovskem področju. Tudi obseg delovanja organa se ni bistveno spremenil. Do povečanja realizacije proračuna je prišlo izključno zaradi izpolnjevanja zakonskih obveznosti organa – zlasti iz naslova proračuna plač sodnikom in povišane rasti plač javnih uslužbencev. Rast drugih stroškov sledi splošni rasti stroškov v državi in ostaja v pričakovanih okvirih. Rahel dvig stroškov za blago in storitve, kamor spadajo tudi sejnine in drugi stroški članov Sodnega sveta in njegovih delovnih teles je pripisati nekoliko večjemu obsegu dela.

Za dodatno optimizacijo delovnih procesov, zlasti za vsakodnevno pisarniško poslovanje in rokovanje z dokumentarnim gradivom, je še vedno načrtovan prehod na sodobnejši informacijski sistem, kar bo v manjšem obsegu zahtevalo dodatna finančna sredstva.

Neodvisni ustavni organi, kakršen je tudi Sodni svet, so v sodobnih demokratičnih sistemih postali nujnost za ohranjanje in razvoj demokratičnih vrednot in spoštovanje človekovih pravic. Da bo Sodni svet lahko še naprej izvrševal svoje številne pristojnosti, mu bo treba tudi v bodoče zagotavljati sredstva, ki bodo omogočila ustrezno strokovno, administrativno, organizacijsko in tehnično podporo.

3 Sodni svet

3.1 Sestava

Sodni svet sestavlja enajst članov. Pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju Državni zbor) izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov; šest članov izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (131. člen Ustave in 10. člen ZSSve).

Funkcija člana Sodnega sveta je častna in se opravlja nepoklicno. Člana Sodnega sveta, ki sodeluje pri delu Sodnega sveta, ni mogoče klicati na odgovornost za mnenje, ki ga je dal pri odločanju (11. člen ZSSve).

Mandat člana Sodnega sveta traja šest let. Vsaka tri leta se izvolijo dva ali trije člani Sodnega sveta, ki jih izvoli Državni zbor, ter trije člani Sodnega sveta, ki jih izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo (12. člen ZSSve).

Predsednika in podpredsednika izvolijo člani izmed sebe s tajnim glasovanjem in z dvotretjinsko večino vseh glasov. Predsednik zastopa Sodni svet in vodi njegovo delo ter usmerja sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi. V njegovi odsotnosti ga nadomešča podpredsednik (13. člen ZSSve in 7. člen Poslovnika).

Fotografija: STA

Tabela 3: Člani Sodnega sveta

Ime in Priimek	Funkcija oz. poklic člana	Pričetek mandata	Konec mandata	Položaj v organu
Vladimir Horvat	<i>Vrhovni sodnik svetnik</i>	5. 7. 2018	10. 7. 2024	<i>Predsednik</i>
dr. Urška Kežmah	Odvetnica	8. 7. 2021	Traja	<i>Podpredsednica do 10. 7. 2024</i> Predsednica od 11. 7. 2024
Milan Petek	Okrožni sodnik svetnik	8. 7. 2021	Traja	Član
Andrej Razdrih	Odvetnik	8. 7. 2021	Traja	Član
mag. Jonika Marflak Trontelj	Vrhovna sodnica	8. 7. 2021	Traja	Članica
Frida Burkelc	Višja sodnica	8. 7. 2021	Traja	Članica
Martina Colnar	<i>Okrajna sodnica svetnica</i>	5. 7. 2018	10. 7. 2024	<i>Članica</i>
dr. Erik Kerševan	<i>Vrhovni sodnik svetnik</i>	5. 7. 2018	10. 7. 2024	<i>Član</i>
Andrej Rozman	<i>Upokojeni notar</i>	5. 7. 2018	25. 9. 2024	<i>Član</i>
mag. Emil Zakonjšek	<i>Odvetnik</i>	5. 7. 2018	25. 9. 2024	<i>Član</i>
dr. Saša Prelič	<i>Profesor</i>	5. 3. 2019	10. 7. 2024	<i>Član</i>
mag. Matej Čujovič	Vrhovni sodnik	11. 7. 2024	Traja	Podpredsednik
Renata Vajdič	Okrajna sodnica svetnica	11. 7. 2024	Traja	Članica
dr. Andrej Ekart	Višji sodnik	11. 7. 2024	Traja	Član
dr. Marko Novak	profesor	11. 7. 2024	Traja	Član
dr. Ana Kerševan	Generalna državna odvetnica	26. 9. 2024	Traja	Članica
Tanja Bohl	odvetnica	26. 9. 2024	Traja	Članica

3.2 Seje

O zadevah iz svoje pristojnosti Sodni svet odloča na sejah in dopisnih sejah (26. člen ZSSve in 17. člen Poslovnika). Redne seje potekajo po terminskih načrtih, ki se sprejmejo enkrat ali dvakrat letno. Seje Sodnega sveta sklicuje predsednik.

Sklici ter dnevni redi in zapisniki sej so javni. Objavljajo se na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč, ob upoštevanju predpisov o varstvu osebnih podatkov.

O najpomembnejših odločitvah, kot so npr. odločitve o imenovanju in razrešitvi predsednika in podpredsednika sodišča, o sprejemu Poslovnika, o predlogih za izvolitev sodnikov ter o imenovanjih in napredovanjih sodnikov, Sodni svet odloča z dvotretjinsko večino vseh članov, tj. z vsaj 8 glasovi (29. člen ZSSve in 35. člen Poslovnika). S tem je zagotovljena večja legitimnost odločitev Sodnega sveta, saj člani sodniki, ki so

v Sodnem svetu zastopani večinsko, ne morejo sami sprejemati odločitev, ki so pomembne za delovanje sodstva in položaj sodnikov.

Pred sejo morajo člani pregledati in se seznaniti z obsežnim gradivom, da lahko odgovorno odločajo in sprejemajo odločitve. Za člane, ki funkcije ne opravljajo poklicno, je to dodatna obveznost ob njihovih siceršnjih poklicnih dolžnostih. Vendar je treba poudariti, da člani Sodnega sveta odločitve sprejemajo s potrebno odgovornostjo in skrbnostjo, saj se zavedajo pomena odločitev za uspešno in neodvisno delovanje sodstva. Vsak član Sodnega sveta mora odgovorno presoditi, ali lahko, glede na svoje poklicne obveznosti in druge obremenitve, v danih pogojih in organizaciji dela Sodnega sveta posveti dovolj časa pripravi na seje in aktivnemu in odgovornemu sodelovanju na sejah.

V letu 2024 je Sodni svet izvedel 23 rednih sej, eno dodatno in eno dopisno. Povprečen čas trajanja sej Sodnega sveta v letu 2024 se je nekoliko podaljšal in je znašal 5 ur in 18 minut, kar je 20 minut več kot leto poprej. Pri tem je treba upoštevati, da je Sodni svet obravnaval več izbirnih postopkov za sodniška mesta in da je med letom prišlo do menjave sestave in krajšega prehodnega časa, potrebnega za popolno utečeno delovanje.

Tabela 4: Seje v številkah

	2020	2021	2022	2023	2024
Redne seje	21	22	21	20	23
Dopisne seje	/	2	/	/	1
Izredne, dodatne seje	/	/	/	2	1
Skupno število sej	21	24	21	22	25
Povprečno trajanje rednih in izrednih sej	5 ur 30m	5 ur 46m	6 ur 1m	4 ure 58m	5 ur 18m
Število opravljenih razgovorov	95	123	127	122	194
a. Razgovori s kandidati za sodniška mesta	74	93	102	105	174
b. Razgovori s kandidati za vodstvena mesta	21	30	25	17	20
Skupno število izbranih kandidatov za vodstvena in sodniška mesta	53	63	71	53	89
a. Izbrani kandidati za vodstvena mesta	17	18	20	13	16
b. Izbrani kandidati za sodniška mesta	36	45	50	40	73
Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov	162	197	207	178	300
Udeležba predsednikov oziroma podpredsednikov sodišč	25	35	25	28	33
Udeležba ministra za pravosodje	1	1	2	4	2
Mnenja	21	18	7	15	22
Načelna stališča	24	15	12	14	21
Zahteve za oceno ustavnosti	1	2	/	/	1

3.3 Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov

3.3.1 Imenovanja in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

Predsednika Vrhovnega sodišča imenuje Državni zbor na predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; predsednike drugih sodišč imenuje Sodni svet po predhodnem mnenju ministra, pristojnega za pravosodje, predhodnem mnenju predsednika Vrhovnega sodišča in predhodnem mnenju predsednika neposredno višjega sodišča oziroma predsednika okrožnega sodišča, če gre za imenovanje predsednika okrajnega sodišča, ki je organizacijska enota okrožnega sodišča (prvi in drugi odstavek 62a. člena ZS).

O razrešitvi predsednika Vrhovnega sodišča odloči Državni zbor na obrazložen predlog ministra, pristojnega za pravosodje, po predhodnem obrazloženem mnenju Sodnega sveta in občne seje Vrhovnega sodišča; o razrešitvi predsednikov ostalih sodišč odloča Sodni svet, ki mora pred odločitvijo pridobiti mnenje ministra, pristojnega za pravosodje, in predsednika Vrhovnega sodišča (peti in šesti odstavek 64. člena ZS).

Za imenovanje in razrešitev podpredsednika sodišča se uporabljajo določbe ZS o predsedniku sodišča (enajsti odstavek 62b. člena ZS).

Sodni svet je v letu 2024:

- obravnaval 18 postopkov za izbiro kandidatov za vodstvena mesta v sodstvu;
- imenoval 10 predsednikov okrajnih sodišč, 2 predsednika okrožnih sodišč;
- imenoval 4 podpredsednike sodišč;
- 2 postopka sta se zaključila neuspešno.

Za šestletni mandat so bili na vodstvena mesta na sodiščih imenovani:

- predsedniki okrajnih sodišč v Šmarju pri Jelšah, Celju, Velenju, Slovenski Bistrici, Ljutomeru, Radovljici, Grosupljem, Litiji, Postojni in Ilirski Bistrici;
- predsednika okrožnih sodišč v Novi Gorici in Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani;
- podpredsedniki Okrožnega sodišča v Ljubljani, Okrožnega sodišča v Mariboru in Okrajnega sodišča v Ljubljani (2).

Neuspešno sta se zaključila izbirna postopka za vodstveni mesti predsednikov Okrožnega sodišča v Murski Soboti in Delovnega sodišča v Kopru.

V letu 2024 Sodni svet ni vodil nobenega postopka o razrešitvi predsednika sodišča.

Tabela 5: Imenovanje in razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč

	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
A. Imenovanja predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	17	18	5,9
Imenovanje na predsedniška mesta (brez VSRS)	9	12	33,3
Imenovanje na podpredsedniška mesta (brez VSRS)	3	4	33,3
Mnenje glede imenovanja predsednika oz. podpredsednika Vrhovnega sodišča	1	/	/
Neuspešno zaključeni postopki (neimenovanje / ni prijavljenih kandidatov)	4	2	-50
B. Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč			
Zaključeni postopki	/	/	/
Razrešitev	/	/	/
Nerazrešitev	/	/	/

3.3.2 Izbira kandidatov za prosta sodniška mesta

Sodni svet se zaveda pomena odgovornosti za izbiro kandidatov za sodniška mesta, ki sta mu jo ustavodajalec in zakonodajalec poverila v 130. členu Ustave in 1. točki prvega odstavka 23. člena ZSSve. Kdo so posamezniki, ki jim je zaupana odgovornost izvrševati naloge sodne veje oblasti, je za pravilno in učinkovito delovanje pravne države ključnega pomena. V izbirnih postopkih poleg Sodnega sveta sodeluje več pristojnih odločevalcev, vsak s svojo dinamiko poslovanja in obsegom dela. Zaradi daljnosežnosti odločitev o izbiri se pred končno izbiro, ki jo opravi Sodni svet, zbere obsežno gradivo o kandidatih, praviloma se opravijo razgovori s kandidati in nato oblikujejo strokovna mnenja.

Vrhovno sodišče razpiše prosto mesto, zbira prijave ter poskrbi za popolnost vlog in pridobitev vseh uradnih dokazil o izpolnjevanju pogojev kandidatov (15. člen ZSS). Vse prijave, ki jih zaradi nepopolnosti ali nepravočasnosti ne zavrže, nato posreduje predsedniku sodišča, pri katerem je razpisano sodniško mesto (16. člen ZSS). Predsednik sodišča je dolžan o vsakem kandidatu oblikovati obrazloženo mnenje o ustreznosti, ki se ga vroči kandidatu, ta pa ima možnost nanj podati obrazložene pripombe. V praksi predsedniki sodišč zaradi oblikovanja obrazloženih mnenj o kandidatih praviloma izvedejo razgovore z vsemi ali vsaj večino prijavljenih kandidatov.

Predsednik sodišča nato oblikuje še dokončno mnenje in ga z vsem razpisnim gradivom pošlje Sodnemu svetu (četrti odstavek 16. člena ZSS).

Sodni svet, ki je pristojen za končno izbiro, postopek v skladu z uveljavljeno prakso in na podlagi četrtega odstavka 18. člena ZSS praviloma vodi v treh zaporednih fazah s postopnim izločanjem kandidatov, glede na izid prejšnje faze, ob hkratni skrbni presoji zakonsko določenih kriterijev za izbiro (28. člen ZSS). V prvi fazi se preveri izpolnjevanje formalnih pogojev kandidatov. V drugi fazi Sodni svet na podlagi celotnega gradiva in pridobljenih mnenj na seji opravi oceno primernosti kandidatov in v nadaljnjem koraku na razgovor povabi kandidate, ki glede na zakonske kriterije za izbiro izstopajo. Razgovoru z ožjim izborom kandidatov sledi končna odločitev o izbiri (tretja faza izbirnega postopka). Pri izbiri Sodni svet upošteva merila in kriterije, ki so bila sprejeta na 107. seji 9. 11. 2017.⁶

Odločitev Sodnega sveta o izbiri oziroma neizbiri mora biti obrazložena (deveti odstavek 18. člena ZSS), neizbrani kandidati pa imajo v roku 30 dni možnost sprožiti upravni spor pred Vrhovnim sodiščem (36. člen ZSSve v zvezi z 21a. členom ZSS). V primeru, da Sodni svet izbere kandidata, ki je že izvoljen na sodniško mesto, ga sam imenuje na razpisano mesto (prvi odstavek 21. člena ZSS); po imenovanju pa se dejanska premestitev sodnika opravi 30. dan po pravnomočnosti odločbe o imenovanju. Če Sodni svet izbere kandidata, ki še ni izvoljen v sodniško funkcijo, poda predlog Državnemu zboru, da se kandidat izvoli (prvi odstavek 19. člena ZSS); izvoljeni kandidat začne v tem primeru opravljati sodniško službo z dnem, ko pred predsednikom Državnega zbora poda zaprisego (23. člen ZSS).

⁶ Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto (Ur. l. RS, št. 64/17)

3.3.2.1 Statistika razpisov 2020-2024

Pregled statistike prejetih razpisov za sodniška mesta v Uradnem listu od leta 2020 kaže na nihanja v gibanju števila razpisov v opazovanem obdobju. Porast razpisov v letih 2023 in 2024 je sledil trendu rasti upokojevanja sodnikov in kariernega napredovanja sodnikov. Ob tem je treba upoštevati še okoliščino, da je bilo v Uradnem listu 4. 11. 2022 objavljenih kar 10 razpisov za sodniška mesta, ki so na Sodni svet prispeli v letu 2023, zato je prišlo do zamika v statističnih obdobjih za leti 2022 in 2023 in ne gre za nena- den porast razpisov sodniških mest v letu 2023, pač pa je to v zadnjih štirih letih konstantno z minimalnim odstopanjem.

Pregled statistike zaključenih razpisov nadalje kaže na to, da je Sodni svet v letu 2024 zaključil 45 razpisov za sodniška mesta, kar je največ v zadnjih petih letih in nad povprečjem zadnjih petih let (34). Absolutno število prijavljenih kandidatov na razpise je bilo prav tako največje v zadnjih petih letih, a je povprečno šte- vilo vloženih kandidatur na posamezno sodniško mesto v zadnjih dveh letih enako, in sicer 7,6, najvišje pa je bilo v letu 2022, in sicer 9,94.

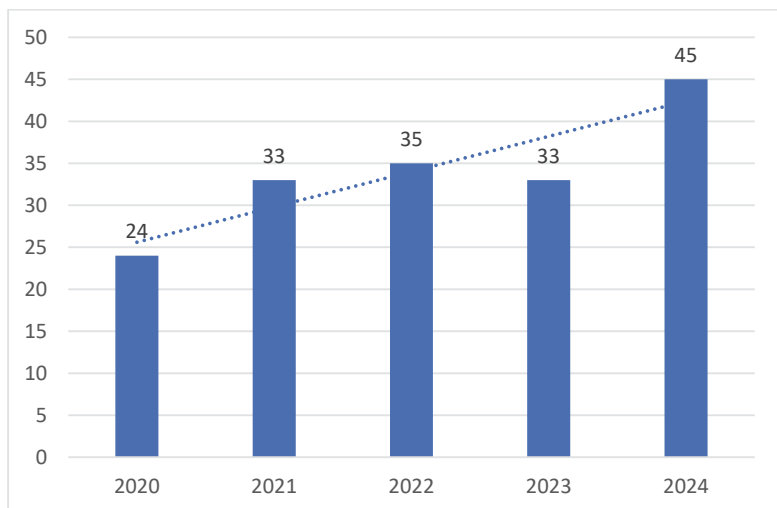
Tabela 6: Število prejetih razpisov v obdobju med 2020 in 2024

Leto	Število prejetih razpisov
2020	23
2021	33
2022	22
2023	44
2024	36
Skupaj	158

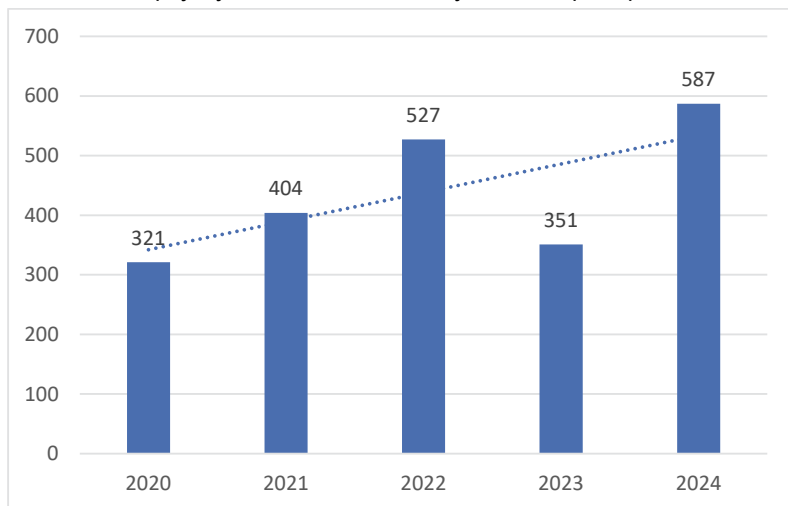
Tabela 7: Statistika zaključenih razpisov v obdobju med 2020 in 2024

Leto	Število zaključenih razpisov	Število razpisanih mest	Skupno število prijav	Število vabljenih na razgovor
2020	24	36	321	74
2021	33	45	404	97
2022	35	53	527	110
2023	33	46	351	119
2024	45	77	587	193
Skupaj	170	257	2190	593

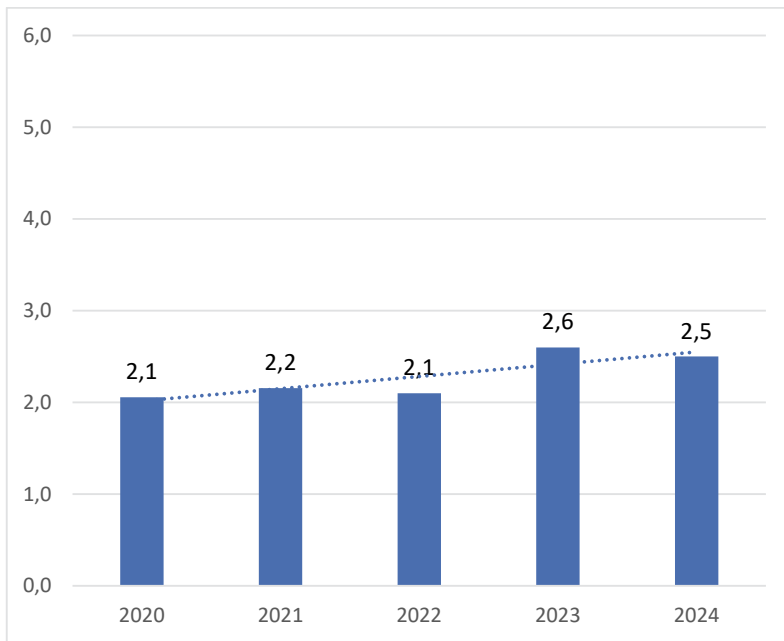
Graf 2: Število zaključenih razpisov po letih

Graf 3: Število prijavljenih kandidatov v zaključenih razpisih po letih

Graf 4: Povprečno število vabljenih kandidatov za posamezno razpisano mesto v zaključenih razpisih po letih

V zadnjih dveh letih se je nekoliko povečalo število vabljenih kandidatov na razgovor za posamezno sodniško mesto in je tako najvišje v zadnjih petih letih. Gre za zavezanost Sodnega sveta, da je treba za posamezno sodniško mesto izbrati res najboljše kandidate. Ob tem je treba izpostaviti zaznano problematiko neprijavljanja okrajnih sodnikov s področja kazenskega sodstva na mesta okrožnih sodnikov, kar ima za posledico vabljenje večjega števila nesodniških kandidatov, saj gre za prevzemanje najodgovornejšega dela na področju kazenskega prava na prvi stopnji sojenja, ki ga je mogoče zaupati le najkompetentnejšim pravnikom z dolgoletnimi izkušnjami.

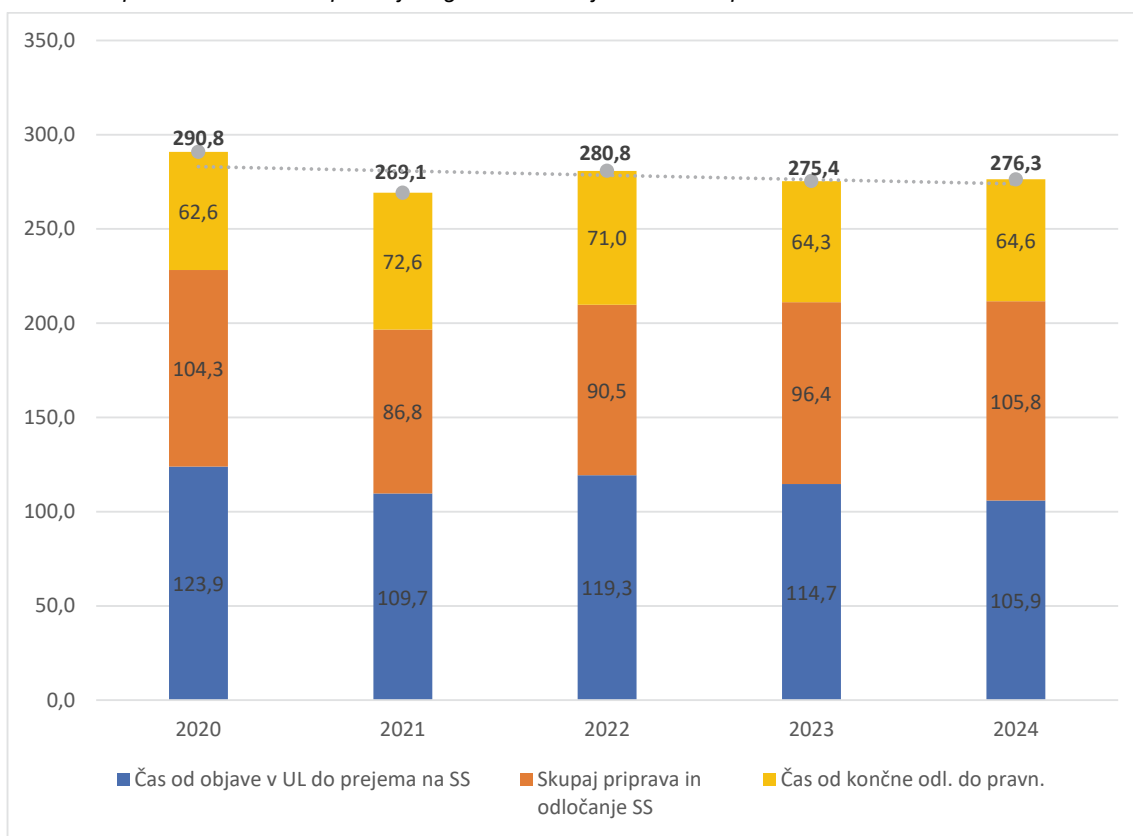
3.3.2.2 Časovna dinamika reševanja razpisov

Povprečni čas, ki ga je Sodni svet potreboval za posamezni razpisni postopek od trenutka prejema razpisne dokumentacije do pravomočnosti končne odločitve, se v letu 2024 podaljšal za 9,4 dni, za 8,8 dni pa se je znižal čas v okviru sodne uprave, to je od objave razpisa v Uradnem listu do prihoda spisa na Sodni svet. Skupni čas obravnave posameznega razpisa se je v letu 2024 povprečno podaljšal za 0,9 dni. Časovno dinamiko reševanja razpisov za leto 2024 je nujno treba obravnavati v razmerju povečanega števila razpisov, ki jih obravnaval Sodni svet, saj je rešil 12 razpisov več kot v letu 2023, tako da so rezultati obravnavanja razpisnih postopkov kljub minimalnemu podalšanju ostali v okviru pričakovanj in nad povprečjem zadnjih petih let (278,5 dni). Poslovanje v razpisnih postopkih se je kljub temu dodatno optimiziralo, vendar po predvidevanjih strokovne službe ob nespremenjeni zakonodaji, kadrovske zasedbi in ohranitvi dosedanjega števila sej ugodnejših rezultatov ne bo več mogoče dosegati, kar se je nakazovalo že v preteklih letih in statistični podatki za leto 2024 takšne ugotovitve vnovič potrjujejo.

Tabela 8: Povprečen čas za obravnavo razpisa po letih v dnevih

Leto odločitve	Čas od objave v UL do prejema na SS	Skupaj priprava in odločanje SS	Čas od končne odločitve do pravnomočnosti	Skupaj UL - pravnomočna odločitev
2020	123,9	104,3	62,6	290,8
2021	109,7	86,8	72,6	269,1
2022	119,3	90,5	71,0	280,8
2023	114,7	96,4	64,3	275,4
2024	105,9	105,8	64,6	276,3

Graf 5: Skupni čas in struktura porabljenega časa od objave v UL do pravnomočnosti odločitve o izboru

Pretečeni čas med objavo razpisa v Uradnem listu in pravnomočnim zaključkom je mogoče razdeliti na dva dela. Prvi del predstavlja čas od objave v Uradnem listu do prejema dokumentacije na Sodni svet, tj. čas, ki ga sodna uprava potrebuje, da zbere prijave, preveri popolnost in pravočasnost prijav, po uradni dolžnosti pridobi dokazila o izpolnjevanju pogojev za kandidate (15. člen ZSS) ter pripravi mnenja o ustreznosti kandidatov in dokončno mnenje (16. člen ZSS). Drugi del predstavlja čas od prejema zadeve na Sodni svet do pravnomočnosti končne odločitve o izbiri, pri čemer lahko ta čas še dodatno razdelimo na tri dele, in sicer čas administrativno-strokovne priprave razpisa (tj. čas, ki ga potrebuje strokovna služba, da posamezni razpis pripravi za obravnavo na seji); čas obravnave razpisa na sejah Sodnega sveta (tj. čas od prve seje do končne odločitve o izbiri) in čas od sprejema odločitve do pravnomočnosti le-te.

Iz podatkov je razvidno, da znaša delež porabljenega časa za posamezni izbirni postopek, ki odpade na sodno upravo v zadnjih petih letih povprečno okrog dve petini; delež Sodnega sveta skupaj z vročanjem pa predstavlja preostanek. Za zadnje petletno obdobje je treba ugotoviti, da je poraba časa pri posameznih deležnikih in glede na faze postopka sorazmerno konstantna in prihaja le do minimalnih odstopanj, na podlagi katerih je mogoče zaključiti, da pospešitev reševanja razpisov glede na trenutno zakonsko ureditev in dinamiko dela tako sodne uprave kot tudi Sodnega sveta ni več mogoča.

Sodni svet je v 45 zaključenih izbirnih postopkih za 77 sodniških mest izbral 36 kandidatov za imenovanje na višje sodniško mesto in 37 za izvolitev v Državnem zboru:

- 2 kandidata za mesto vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču,
- 18 kandidatov za mesta višjih sodnikov na višjih sodiščih in Upravnem sodišču,
- 37 kandidatov za mesta okrožnih sodnikov na okrožnih in delovnih sodiščih,
- 16 kandidatov za mesta okrajnih sodnikov na okrajnih sodiščih.

Pripomniti je treba, da sta se dva razpisa sodniških mest v celoti zaključila neuspešno, torej brez izbire najboljšega kandidata, in sicer za eno sodniško mesto na Višjem sodišču v Celju in eno sodniško mesto na Okrožnem sodišču v Kopru. Prav tako Sodni svet ni izbral kandidatov za dve sodniški mesti, in sicer eno na Okrožnem sodišču v Kranju in eno na Upravnem sodišču RS. Skupaj so bili torej neuspešno zaključeni postopki za štiri sodniška mesta, kar predstavlja 5,2 % vseh razpisanih sodniških mest.

Od leta 2023 naprej Sodni svet spremlja zgolj starost novoizvoljenih sodnikov, torej kandidatov, ki še niso bili izvoljeni v sodniško funkcijo, in sicer je povprečna starost teh kandidatov znašala v letu 2023 41,5 let, v letu 2024 pa se je nekoliko znižala na 40,6 let.

V preteklih letih se je spremljala starost vseh izbranih kandidatov v izbirnih postopkih pri Sodnem svetu in je znašala v letu 2022 43,3 let, v letu 2021 43 let, v letu 2020 41,7 let in v letu 2019 42,9 let.

3.3.3 Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške službe in sodniške funkcije

3.3.3.1 Razrešitve sodnikov

Razrešitev sodnika s funkcije je v pristojnosti Državnega zbora na obvestilo oziroma predlog Sodnega sveta (77. do 78. člen ZSS v zvezi s 132. členom Ustave).

Sodni svet v letu 2024 ni podal nobenega predloga Državnemu zboru za razrešitev sodnika (drugi in tretji odstavek 78. člena ZSS).

Prav tako ni prejel nobenega obvestila o izreku pravnomočne obsodilne sodbe zoper sodnika zaradi naklepno storjenega kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, zato ni posredoval nobenega obvestila Državnemu zboru na podlagi drugega odstavka 77. člena ZSS.

3.3.3.2 Prenehanja sodniške funkcije ali službe

Sodniku preneha sodniška funkcija po samem zakonu v naslednjih primerih:

- če ne priseže najpozneje v šestdesetih dneh od dneva izvolitve v sodniško funkcijo, razen če ne priseže iz razlogov, na katere sam ne more vplivati,
- če izgubi državljanstvo Republike Slovenije,
- če izgubi poslovno sposobnost ali zdravstveno zmožnost za opravljanje službe,
- če se odpove sodniški službi s pisno vlogo, ki jo pošlje Sodnemu svetu po predsedniku sodišča,
- če se odpravi sodišče in sodniku ni mogoče zagotoviti, da nadaljuje z opravljanjem sodniške službe v drugem sodišču,
- če sprejme funkcijo, začne opravljati dejavnost ali sklene delovno razmerje oziroma kljub prepovedi opravlja delo, ki ni združljivo s sodniško funkcijo,
- če iz ocene njegove službe izhaja, da ne ustreza sodniški službi,
- če mu je izrečena disciplinska sankcija prenehanja sodniške funkcije.

Sodniku preneha sodniška funkcija prav tako po samem zakonu z upokojitvijo, vendar najpozneje, ko dopolni 70 let starosti (drugi odstavek 74. člena ZSS).⁷

V obeh primerih Sodni svet o nastopu razlogov za prenehanje izda zgolj ugotovitveno odločbo o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe (76. člen ZSS).

Sodni svet je v letu 2024 izdal 38 ugotovitvenih odločb o prenehanju sodniške funkcije oziroma sodniške službe, kar je za skoraj 12 % več kot v letu 2023, in sicer:

- 33 zaradi upokojitve po drugem odstavku 74. člena ZSS,
- 3 zaradi podane izjave o odpovedi sodniški funkciji⁸ in
- 2 zaradi sklenitve delovnega razmerja drugje.

Tabela 9: Prenehanje sodniške funkcije ali službe

	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
Prenehanje zaradi upokojitve po drugem odstavku 74. člena ZSS	24	33	37,5
Izjava o odpovedi sodniški funkciji	9	3	-66,7
Sklenitev delovnega razmerja drugje	/	2	/
Izguba poslovne oz. zdravstvene zmožnosti	1	/	-100
Potrjena negativna ocena	/	/	/
Skupaj	34	38	11,8

⁷ Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-159/19-20 z dne 23. 2. 2023, po stališču katere mora konec trajanja sodniške funkcije pomeniti tudi konec opravljanja sodniške službe, je Sodni svet na 37. seji 13. 4. 2023 sprejel sklep, da bo do odprave protiustavnosti, ki jo je Ustavno sodišče RS naložilo Državnemu zboru RS, v svojih odločbah upošteval, da sodniku ob upokojitvi s prenehanjem sodniške službe vselej preneha tudi sodniška funkcija.

⁸ Tudi v teh primerih gre lahko za upokojitve sodnika, zato iz statističnih podatkov ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, v koliko primerih je šlo za odpoved sodniški funkciji zaradi opravljanja drugega dela ali dejavnosti.

3.3.4 Nezdružljivost sodniške funkcije

Sodnik ne sme opravljati funkcij ali dejavnosti, ki so po določbi Ustave ali po določbah ZSS nezdružljive s sodniško funkcijo (3. člen ZSS).

O sprejemu dela, ki ga lahko opravlja poleg sodniške službe, mora sodnik predhodno pisno obvestiti predsednika sodišča, predsednik sodišča pa predsednika neposredno višjega sodišča. Če predsednik sodišča meni, da gre za delo, ki ga sodnik po določbah ZSS ne sme opravljati, predlaga Sodnemu svetu, da odloči o nezdružljivosti dela s sodniško funkcijo, in o tem obvesti sodnika. Če Sodni svet odloči, da je delo nezdružljivo s sodniško funkcijo, ga sodniku prepove sprejeti (43. člen ZSS).

Sodni svet v letu 2024 ni obravnaval primerov v zvezi z nezdružljivostjo sodniške funkcije.

3.3.5 Ocenjevanje in napredovanje sodnikov

Delo sodnikov se redno spremlja in ocenjuje. Personalni svet izdelava za sodnike oceno sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo Sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega. Za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto (prvi odstavek 31. člena ZSS).

Z oceno sodniške službe lahko personalni svet ugotovi (prvi odstavek 32. člena ZSS):

- da sodnik ne ustreza sodniški službi (negativna ocena sodniške službe),
- ne izpolnjuje pogojev za napredovanje,
- izpolnjuje pogoje za napredovanje (ocena za redno napredovanje),
- izpolnjuje pogoje za hitrejše napredovanje (ocena za hitrejše napredovanje) ali
- izpolnjuje pogoje za izjemno napredovanje v višji sodniški naziv (ocena za izjemno napredovanje).

3.3.5.1 Negativne ocene sodniške službe

Če iz ocene izhaja, da sodnik ne ustreza sodniški službi, mu sodniška funkcija preneha. Negativno oceno sodniške službe je treba pred njenim učinkovanjem predložiti v potrditev Sodnemu svetu. Če Sodni svet ocene ne potrdi, personalni svet ponovno izdelava oceno sodniške službe, s katero ugotavlja, ali sodnik izpolnjuje pogoje za napredovanje (33. člen ZSS).

Sodni svet v letu 2024 ni prejel nobenega predloga za potrditev negativne ocene sodniške službe.

3.3.5.2 Hitrejša in izjemno napredovanje

Z nastopom sodniške službe pridobi sodnik pravico do napredovanja v skladu s pogoji, ki jih določa ZSS (prvi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje zajema napredovanje v plačnih razredih znotraj razpona plačnih razredov za posamezni sodniški naziv; napredovanje v višji sodniški naziv na istem sodniškem mestu; napredovanje na višje sodniško mesto in napredovanje na položaj svetnika (drugi odstavek 24. člena ZSS). Napredovanje je vezano na pozitivno oceno sodniške službe; brez ocene ustreznega ranga sodnik ne more napredovati.

O rednem napredovanju v plačnih razredih in na položaj svetnika odločajo predsedniki sodišč; o vseh oblikah hitrejšega in izjemnega napredovanja (tj. napredovanju v višji sodniški naziv, o hitrejšem napredovanju v plačnih razredih, na položaj svetnika ali na višje sodniško mesto ter o izjemnem napredovanju v višji sodniški naziv) odloča Sodni svet (tretji odstavek 24. člena ZSS) oziroma o izjemnem napredovanju v naziv vrhovnega sodnika na istem sodniškem mestu Državni zbor na predlog Sodnega sveta (drugi odstavek 34a. člena ZSS).

V letu 2024 je Sodni svet odločil o 84 predlogih za hitrejša in izjemno napredovanje, kar je primerljivo predhodnem letu, tudi po strukturi predlogov za napredovanje.

Tabela 10: Predlogi za napredovanje

Leto / Vrsta napredovanja	Hitrejše plačni razredi	Ugodeno	Hitrejše svetništvo	Ugodeno	Hitrejše višji sodniški naziv	Ugodeno	Izjemno višji sodniški naziv	Ugodeno	Skupaj
2020	24	88%	26	69%	5	40%	0	/	55
2021	21	76%	33	100%	12	17%	1	100%	67
2022	19	58%	45	87%	17	53%	0	/	81
2023	21	62%	43	88%	11	55%	1	/	76
2024	16	81%	46	93%	20	35%	2	100%	84
Skupaj	101	/	193	/	65	/	4	/	363

V letu 2024 je Sodni svet odločil o:

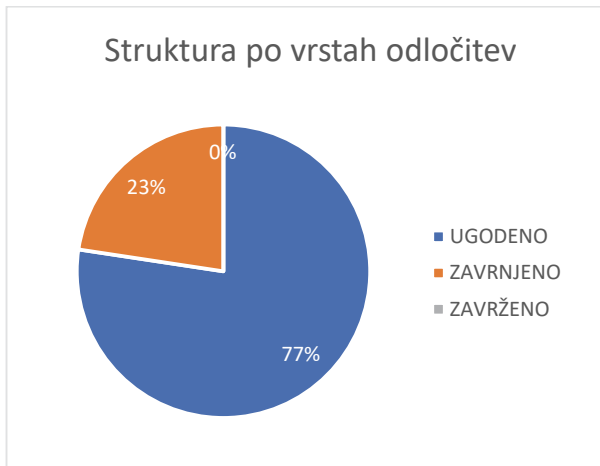
- 16 predlogih za hitrejše napredovanje v plačnih razredih, pri čemer je bilo 13 predlogom (ali 81 %) ugodeno, 3 pa so bili zavrjnjeni,
- 46 predlogih za hitrejše napredovanje na položaj svetnika, od katerih je bilo 43 predlogom (ali 93 %) ugodeno, 3 pa so bili zavrjnjeni,
- 20 predlogih za hitrejše napredovanje v višji sodniški naziv, pri čemer je bilo 7 predlogom (ali 35 %) ugodeno, 13 pa je bilo zavrjnjenih,
- 2 predlogih za izjemno napredovanje, ki jim je bilo ugodeno.

Tabela 11: Struktura odločitev v letu 2024

	Število odločitev	Delež v %
UGODENO	65	77
ZAVRNJENO	19	23
ZAVRŽENO	0	0
SKUPAJ	84	100

Kar 10 predlogov za napredovanje je bilo umaknjenih. Sodni svet namreč v primeru, ko po preučitvi predlogov za napredovanje zazna, da gre zlasti za prekrivanje napredovalnih in ocenjevalnih obdobj ali druge primere odstopanja od ustaljene (sodne) prakse, sodnikom pojasni njihove procesne možnosti in jih pozove na izjavo glede nadaljevanja postopka.

Graf 6: Struktura po vrstah odločitev v letu 2024

3.3.6 Dodelitve sodnikov

Sodniki so lahko v času trajanja mandata dodeljeni na delo na drugo sodišče ali v drug organ. V primeru dodelitve na drugo sodišče lahko še naprej opravljajo sodniško službo ali pa so zaradi opravljanja drugih nalog v celoti ali delno oproščeni opravljanja sodniške službe. Zakonska ureditev pozna štiri vrste, vsebinsko različnih oblik dodelitev sodnikov. Vsem je skupno, da se z njimi (med drugim) zagotavlja pretok znanja in izkušenj znotraj sodstva kot tudi širše v pravosodnem sistemu. Pomembna ločnica med njimi pa je položaj, ali dodeljeni sodnik v času trajanja dodelitve opravlja sodniško službo ali ne:

1. Dodelitve, ki med drugim opravljajo funkcijo mehanizma za izenačevanje obremenitev sodišč in pri katerih so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe (dodelitev okrajnih/okrožnih sodnikov na višje ali Vrhovno sodišče v skladu s 40. členom ZS v zvezi z 71. členom ZSS).
2. Dodelitve, katerih temeljni namen je prav tako izenačevanje obremenitev sodišč, vendar pri njih dodeljeni sodniki brez izjeme polno opravljajo sodniško službo na dodeljenem sodišču (dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravnem sodišču po 10. členu Zakona o upravnem sporu v zvezi z 71. členom ZSS; dodelitve sodnikov v specializirane oddelke okrožnih sodišč za sojenje v zadevah organiziranega in gospodarskega kriminala, terorizma, korupcijskih in drugih podobnih kaznivih dejanj po 69a. členu ZSS; dodelitve sodnikov na drugo sodišče istega ali nižjega položaja brez privolitve po 67. in 67a. členu ZSS).
3. Dodelitve v sodnoupravne strukture, ki so odraz t. i. sodne samouprave in pri katerih dodeljeni sodniki opravljajo organizacijske naloge (generalni sekretar Vrhovnega sodišča – 40. člen ZS; dodelitev sodnikov v strokovne službe Vrhovnega sodišča za izvedbo določenih organizacijskih projektov - 71. člen ZSS). Pri teh dodelitvah so dodeljeni sodniki lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.
4. Dodelitve izven sodstva v druge pravosodne organe, katerih cilj je prvenstveno v prenašanju strokovnega znanja s sodstva na pravni sistem kot celoto in njegov razvoj in obratno - 71. člen ZSS (direktor Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje; vodja Službe za nadzor organizacije poslovanja na Ministrstvu za pravosodje; dodelitve sodnikov na Ministrstvo za pravosodje za opravljanje zahtevnejših strokovnih nalog; dodelitve sodnikov na Ustavno sodišče; generalni sekretar in dodeljeni sodniki v strokovni službi Sodnega sveta). Sodnikom, ki so dodeljeni na Ustavno sodišče, na Sodni svet za generalnega sekretarja ali na ministrstvo, obveznosti iz sodniške službe mirujejo v času dodelitve; sodniki, dodeljeni v strokovno službo Sodnega sveta, pa so lahko za ta čas v celoti ali deloma oproščeni opravljanja sodniške službe.

Za določene oblike dodelitev je v zakonu in drugih splošnih aktih (Poslovnik sodnega sveta) izrecno določeno, da lahko naloge, za katere se dodelitev izvede, opravlja le sodnik. Smisel tovrstne zahteve je zopet odraz načela, da mora imeti sodstvo, zaradi zagotavljanja principa neodvisnosti, pri zadevah, ki se tičejo upravljanja sodišč ter položaja sodstva in sodnikov, pomembno vlogo. Gre za naloge direktorja Centra za izobraževanje v pravosodju na Ministrstvu za pravosodje (šesti odstavek 74a. člena ZS); vodje Službe za nadzor (osmi odstavek 65a. člena ZS); generalnega sekretarja Sodnega sveta (prvi odstavek 4. člena ZSSve); tajnika disciplinskih organov pri Sodnem svetu (drugi odstavek 16. člena Poslovnika Sodnega sveta) in tajnika Komisije za etiko in integriteto pri Sodnem svetu (drugi odstavek 13. člena Poslovnika Sodnega sveta). ZSSve ob tem še določa, da mora imeti generalni sekretar Sodnega sveta najmanj naziv okrožni sodnik. Pri drugih tovrstnih oblikah dodelitev te omejitve ni in se lahko dodelijo tudi sodniki z nazivom okrajni sodnik.

O vseh dodelitvah, z izjemo dodelitve brez privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS, odloča Sodni svet. O dodelitvah sodnikov brez njihove privolitve na drugo sodišče istega ali nižjega položaja po 67. in 67a. členu ZSS odloča predsednik Vrhovnega sodišča (68. člen in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Institut dodelitve nadalje krovno opredeljuje tretji odstavek 4. člena ZSS, ki določa, da je sodnik lahko le s svojo pisno privolitvijo trajno premeščen na drugo sodišče ali drug organ (premestitev) ali začasno dodeljen na drugo sodišče ali drug organ (dodelitev). Iz citirane zakonske določbe izhaja, da je institut dodeljevanja sodnikov po svoji naravi prvenstveno netrajen / začasen ukrep.

V tem pogledu sta izjemi le institut dodelitve višjih sodnikov za sojenje na Upravno sodišče po 10. členu ZUS-1, ki je po izrecni določbi petega odstavka 10. člena ZUS-1 časovno neomejen, ter institut dodelitve sodnikov za sojenje v specializirane oddelke okrožnih sodišč, glede katerega ZSS v drugem odstavku 69b. člena ZSS izrecno dopušča večkratno podaljševanje mandatnega obdobja dodelitve. V obeh primerih gre za dodelitve, pri katerih sodniki v polnem obsegu še naprej opravljajo sodniško funkcijo.

Večina oblik instituta dodelitve sodnikov je tako že po samem zakonu začasne narave, kar je v prvi vrsti odraz zahteve po varstvu neodvisnosti in trajnosti sodniškega mandata. Hkrati je začasnost instituta dodelitve tudi odraz zahteve po pretoku znanja in izkušenj znotraj sodstva in širše v pravosodnem sistemu, česar pa ni mogoče doseči, če se ti instituti v praksi po pravilu izvajajo kot (dolgo)trajne rešitve.

Sodni svet je glede vprašanja trajanja dodelitev sodnikov, ki se izvajajo na podlagi ali ob smiselni uporabi 71. člena ZSS, na 117. seji 10. maja 2018 in 2. seji 6. 9. 2018 sprejel restriktivno stališče. Temeljna naloga sodnikov je, da sodijo. Predolga obdobja, ko sodnik zaradi izvrševanja drugih nalog ne sodi, pa lahko okrnijo njegove sposobnosti za učinkovito sojenje. Sodni svet zato šteje, da se dodelitve po 71. členu ZSS v pravilu lahko izvedejo le za en (3-letni) mandat; v primeru, ko je dodelitev odobrena zaradi izvedbe določenega projekta v navedenih organih, pa je možno praviloma enkratno podaljšanje mandata (tj. še za 3 leta). Stališča Sodnega sveta iz leta 2018 ostajajo nespremenjena in so bila upoštevana tudi pri odločitvah v letu 2024.

V letu 2024 je Sodni svet odločil o 9 postopkih za dodelitev sodnikov, pri čemer so bili sodniki dodeljeni:

- 1 sodnik v specializiran oddelek okrožnega sodišča,
- 4 sodniki na Vrhovno sodišče RS,
- 2 sodnik na Ministrstvo za pravosodje in
- 2 sodnika na Sodni svet.

Vsi sodniki, ki so bili dodeljeni, so bili v celoti oproščeni opravljanja sodniške službe.

Na dan 31. 12. 2024 je bilo na podlagi odločbe Sodnega sveta na druga sodišča in organe skupno dodeljenih 17 sodnikov, in sicer:

- 6 sodnikov na Vrhovno sodišče,
- 2 sodnici na Upravno sodišče,
- 2 sodnika na druga sodišča (na specializirani oddelek okrožnega sodišča),
- 3 sodniki na Ministrstvo za pravosodje in
- 4 sodniki na Sodni svet.

Tabela 12: Število dodeljenih sodnikov

	Število dodeljenih sodnikov	Razlika glede na stanje 31. 12. 2020 v %
31.12.2020	20	/
31.12.2021	22	10,0
31.12.2022	15	-25,0
31.12.2023	16	-20,0
31.12.2024	17	-15,0

3.3.7 Mirovanja sodniške funkcije

Zakon določa, da sodniku v določenih primerih, ko je izvoljen ali imenovan na drugo funkcijo ali opravlja strokovna dela na drugih organih, sodniška funkcija ter vse pravice in dolžnosti iz sodniške službe mirujejo (40. člen ZSS), in sicer:

- če je izvoljen za predsednika republike, poslanca Državnega zbora, sodnika Ustavnega sodišča, sodnika mednarodnega sodišča ali na drugo mednarodno pravosodno funkcijo, predsednika vlade, varuha človekovih pravic oziroma njegovega namestnika, imenovan za ministra ali državnega sekretarja, predsednika ali namestnika predsednika komisije za preprečevanje korupcije,
- če je izvoljen za poslanca evropskega parlamenta, evropskega varuha človekovih pravic ali imenovan za člana Evropske komisije ali imenovan za evropskega glavnega tožilca,
- če je napoten v mednarodno civilno misijo ali mednarodno organizacijo ali opravlja strokovne naloge na mednarodnem sodišču ali stalnem predstavništvu Republike Slovenije pri mednarodni organizaciji s področja človekovih pravic.

Obstoj mirovanja sodniške funkcije po 40. členu ZSS v praksi z odločbo ugotavlja Sodni svet, kljub temu, da ZSS in ZSSve izrecne določbe o tem nimata.

Sodni svet je v letu 2024 v enem primeru ugotovil podaljšanje mirovanja sodniške funkcije. Skupaj je na dan 31. 12. 2024 mirovala funkcija dvema sodnikoma.

3.3.8 Druge odločitve v zvezi s položajem sodnikov

3.3.8.1 Predlogi za odpravo kršitev neodvisnosti

Sodni svet je na podlagi drugega odstavka 4. člena ZSS v letu 2024 obravnaval en predlog sodnikov za odpravo kršitev neodvisnosti. Ker se je predlog nanašal na plačni položaj sodnikov, v zvezi s katerim je Sodni svet že vložil zahtevo za oceno ustavnosti, se je Sodni svet z njim zgolj seznanil.

3.3.8.2 Pritožbe sodnikov

Sodni svet odloča o naslednjih pritožbah sodnikov:

- o pritožbah zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred (25. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve o suspenzu (96. člen ZSS),
- o pritožbah zoper odločitve predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS.

3.3.8.2.1 Pritožbe po 25. členu ZSS

Po določilu 25. člena ZSS se lahko sodnik v roku 8 dni pritoži zoper odločbo o premestitvi oziroma imenovanju na sodniško mesto, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in zoper odločbo glede uvrstitve v plačni razred, o čemer odloča Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov.

Za odločitve iz prejšnjega odstavka so v določenih primerih pristojni predsedniki sodišč (npr. uvrstitev v višji plačni razred na podlagi ocene za redno napredovanje), v nekaterih pa Sodni svet (npr. odločitev o imenovanju na sodniško mesto; odločitve o predlogih za hitrejšo in izjemno napredovanje). V obeh primerih je o pritožbah sodnikov zoper navedene odločitve na podlagi 25. člena ZSS odločal Sodni svet, in sicer kot drugostopenjski pritožbeni organ zoper odločitve predsednikov sodišč in kot pritožbeni organ zoper lastne odločitve. Slednje je pomenilo, da je Sodni svet odločal tudi o pritožbah zoper lastne odločitve z isto (dvotretjinsko) večino, kot je prvotno odločitev sprejel.

Na 2. seji 6. 9. 2018 je Sodni svet sprejel stališče, da od sprejema ZSSve postopki v navedenih zadevah pred Sodnim svetom niso več dvostopenjski, temveč imajo sodniki zoper vse odločbe Sodnega sveta na voljo le sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem po določilu 36. člena ZSSve. Sodni svet šteje, da je ZSSve kot kasnejši zakon določilo 25. člena ZSS v delu, ki se nanaša na odločitve Sodnega sveta v zvezi s premestitvami oziroma imenovanji na sodniška mesta, v sodniški naziv oziroma na položaj svetnika in glede uvrstitev v plačne razrede, derogiral. To pomeni, da od uveljavitve ZSSve na podlagi 25. člena ZSS Sodni svet še naprej odloča o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč, zoper odločitve Sodnega sveta iz 25. člena ZSS pa je dovoljen upravni spor pred Vrhovnim sodiščem.

V letu 2024 je Sodni svet obravnaval 77 pritožb sodnikov na podlagi 25. člena ZSS, od teh je:

- eno zavrgel,
- zavrnil jih je 18, ki so se nanašale na trenutek pridobitve višje plače v posledici napredovanja, in se ob tem skliceval na odločitev Ustavnega sodišča št. U-I-28/21-11 z dne 8. 6. 2023,
- v eni ustavil postopek zaradi umika,
- preostalih 57 pritožb, ki so se nanašale na izvrševanje pravic iz službenega razmerja (pridobitev pravice do višje plače), pa odstopil v reševanje pristojnim delovnim sodiščem.

3.3.8.2.2 Pritožbe po 96. členu ZSS

Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja z zlorabo sodniške funkcije, mora predsednik Vrhovnega sodišča sodniku izreči začasno odstranitev iz sodniške službe (v nadaljnjem besedilu: suspenz). Če je zoper sodnika uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti in za katero je mogoče izreči kazen zapora več kot dve leti, zaradi katere je sodnik lahko razrešen, predsednik Vrhovnega sodišča lahko izreče suspenz. O suspenzu predsednika Vrhovnega sodišča iz sodniške službe v primerih iz prejšnjih odstavkov odloči Sodni svet (95. člen ZSS).

Zoper odločitev o suspenzu, ki mora biti obrazložena, se sodnik lahko pritoži v petnajstih dneh od prejema odločbe na Sodni svet, predsednik Vrhovnega sodišča pa na Državni zbor (prvi odstavek 96. člena ZSS).

V letu 2024 je Sodni svet prejel eno pritožbo zoper suspenz, ki pa jo je zavrgel, saj je bil disciplinski postopek zaključen, še preden je suspenz sploh začel učinkovati.

3.3.8.2.3 Pritožbe po 67. in 67a. členu ZSS

Sodnik je lahko, tudi brez svoje privolitve, dodeljen, da opravlja sodniško službo na drugem sodišču istega ali nižjega položaja, za polni delovni čas ali za del polnega delovnega časa, če je to potrebno, da se omogoči redno izvajanje sodne oblasti pri sodišču; če je to potrebno, da se odpravijo zaostanki pri delu sodišča; če na sodišču, na katero je imenovan, zaradi začasno zmanjšanega pripada zadev ne more dosežati pričakovanega obsega dela (prvi odstavek 67. člena ZSS). O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča, na predlog predsednika sodišča, na katerega bo sodnik dodeljen, če to ni mogoče, pa na predlog predsednika sodišča višje stopnje (prvi odstavek 68. člena ZSS).

Sodnik, ki napreduje na višje sodniško mesto in ima v reševanju zadeve, ki so mu bile dodeljene v času opravljanja sodniške službe pred imenovanjem na razpisano višje sodniško mesto in so določene kot sodni zaostanek, je lahko pod pogoji iz 67. člena ZSS istočasno z imenovanjem na višje sodniško mesto dodeljen na prejšnje sodniško mesto. O dodelitvi odloči predsednik Vrhovnega sodišča na predlog predsednika sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo pred napredovanjem na višje sodniško mesto (prvi in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

Zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o dodelitvi po 67. in 67a. členu ZSS se dodeljeni sodnik lahko pritoži; o pritožbi odloči Sodni svet (drugi odstavek 68. člena in drugi odstavek 67a. člena ZSS).

V letu 2024 Sodni svet ni prejel nobene tovrstne pritožbe.

3.3.8.3 Sodniške štipendije

Sodnikom se lahko podelijo štipendije za podiplomski študij prava ter za specialistični študij prava v državi ali v tujini oziroma za strokovno usposabljanje na kakšnem drugem strokovnem področju, ki je povezano s sodniškim delom. Sredstva za sodniške štipendije se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije v okviru sredstev ministrstva, pristojnega za pravosodje (62. člen ZSS).

Štipendije se podeljujejo na podlagi razpisa ministrstva, pristojnega za pravosodje, ki zbere prijave in jih s svojim mnenjem posreduje Sodnemu svetu. Sodni svet odloči, katerim najboljšim kandidatom se glede na letna razpoložljiva sredstva za štipendije dodelijo štipendije (63. člen ZSS v zvezi z 11. alinejo 1. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve).

V letu 2024 je Ministrstvo za pravosodje razpisalo štipendije za sodnike in državne tožilce za podiplomski študij prava ter specialistični študij prava v državi ali v tujini oziroma za strokovno usposabljanje na kakšnem drugem strokovnem področju, ki je povezano s sodniškim oziroma tožilskim delom (Ur. l. RS, št. 83/2024). Sodni svet je o predlogu za odločanje o dodelitvi štipendije na podlagi citiranega razpisa odločal na 10. seji 19. 12. 2024 in dodelil eno štipendijo za doktorski študij.

Tabela 13: Odločitve o položaju sodnikov v številkah

ZŠ	Odločitve	2020	2021	2022	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
Izbirni postopki za vodstvena mesta							
1	Zaključeni postopki	18	23	25	17	18	6
2	Odločitve o imenovanju predsednikov sodišč	13	13	14	10	12	20
3	Odločitve o imenovanju podpredsednikov sodišč	4	5	6	2	4	100
4	Predlogi DZ za imenovanje predsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/	/	/	/
5	Predlog DZ za imenovanje podpredsednika Vrhovnega sodišča	/	/	/	1	/	/
6	Izbira in imenovanje predsednikov in podpredsednikov (2 + 3 + 4 + 5)	17	18	20	13	16	23
Razrešitve predsednikov in podpredsednikov sodišč							
7	Zaključeni postopki	2	/	/	/	/	/
Izbirni postopki za sodniška mesta							
8	Število obravnavanih razpisov v tekočem letu	24	33	35	33	45	36
9	Število obravnavanih prostih sodniških mest v tekočem letu	34	59	54	46	77	67
10	Število izbranih kandidatov v tekočem letu	36	45	50	40	73	83
Razrešitve sodnikov ter prenehanja sodniške funkcije in službe							
11	Predlogi za razrešitev sodnikov	/	/	/	/	/	/
12	Ugotovitevne odločbe o prenehanju sodniške funkcije oz. službe	31	43	27	34	38	12
Druge odločbe o pravicah in obveznostih ter položaju sodnikov							
13	Odločbe o hitrejšem in izjemnem napredovanju	55	67	81	76	84	11
14	Odločbe o dodelitvah sodnikov	6	16	9	6	9	50
15	Odločanje o potrditvi negativne ocene	1	/	/	/	/	/
	a. Potrditev negativne ocene	/	/	/	/	/	/
	b. Ne potrditev negativne ocene	1	/	/	/	/	/
16	Odločitve o pritožbah in predl. sodnikov za odpravo kršitev neodvisnosti	12	3	13	5	77	/
17	Mirovanja sodniške funkcije	1	/	1	/	1	/
18	Odločbe o nezdržljivosti sodniške funkcije	/	/	1	/	/	/
Odločitve o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov (1 + 7 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18)		162	197	207	178	300	69

3.4 Delo Sodnega sveta na področju sodniške etike

Sodniki so dolžni spoštovati Kodeks sodniške etike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje (53. člen ZSSve). Kodeks sodniške etike določa pravila za službeno in zasebno ravnanje in vedenje sodnikov zaradi varovanja neodvisnosti, nepristranskosti in poštenosti sodnikov ter ugleda sodniške službe. Gre za skupek elementarnih in prevladujočih moralnih norm o tem, kako naj sodnik ravna in se obnaša pri svojem delu in v zasebnem življenju, da bo izpolnil svoje sodniško poslanstvo in s tem upravičil zaupanje javnosti v sodstvo.

Na področju profesionalne sodniške etike ima Sodni svet naslednje pristojnosti:

- sprejem kodeksa sodniške etike (druga alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- imenovanje članov Komisije za etiko in integriteto (tretja alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- podaja zahteve za obravnavo zadeve pred Komisijo za etiko in integriteto (drugi odstavek 52. člena ZSSve).

Sodni svet je že 11. junija 2015 sprejel Kodeks sodniške etike, v letu 2021 je imenoval pet novih članov Komisije za etiko in integriteto za mandatno obdobje 2021-2027, pri čemer sta bila po odstopu dveh članov komisije v letu 2023 imenovana nova. V letu 2024 pa sta bila po prenehanju mandatov dvema članoma (enemu zaradi članstva v Sodnem svetu in enemu zaradi prenehanja sodniške funkcije) imenovana še dva nova člana.

V letu 2024 Sodni svet Komisiji za etiko in integriteto ni podal nobene zahteve za izdajo načelnega mnenja, priporočil ali smernic.

3.5 Delo Sodnega sveta na disciplinskem področju

Sodnik se mora službi posvečati s polno predanostjo in izpolnjevati svoje obveznosti po svojih najboljših močeh. Hkrati mora tudi pri uresničevanju svojih pravic vselej ravnati tako, da varuje nepristranskost in neodvisnost sojenja ter ugled sodniške službe (2. člen ZSS). Sodniku, ki svojih službenih dolžnosti ne opravlja vestno ter z naklepom ali iz malomarnosti krši sodniške dolžnosti, se lahko izreče disciplinska sankcija po postopku, ki je predpisan z zakonom (prvi odstavek 81. člena ZSS in 37. člen ZSSve).

V zvezi z disciplinsko odgovornostjo sodnikov ima Sodni svet naslednje pristojnosti (3. točka prvega odstavka 23. člena ZSSve):

- imenovanje disciplinskih organov,
- podaja pobud za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnike⁹,
- izvršitev pravnomočno izrečene disciplinske sankcije zoper sodnika (če so izrečene disciplinske sankcije ustavitve napredovanja, znižanja plače ali premestitve na drugo sodišče),
- odločanje o ukrepu začasne odstranitve iz sodniške službe zoper predsednika Vrhovnega sodišča (suspenz),
- odločanje o pritožbi zoper odločitev predsednika Vrhovnega sodišča o ukrepu začasne odstranitve sodnika iz sodniške službe (pritožba zoper suspenz).

⁹ Pristojnost Sodnega sveta podati pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika ureja določba drugega odstavka 45. člena ZSSve, ki je bila z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021 ugotovljena za neustavno.

3.5.1 Imenovanje disciplinskih organov

Disciplinske organe (to so disciplinsko sodišče ter disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca) imenuje Sodni svet za dobo štirih let z možnostjo ponovnega imenovanja (38. člen ZSSve).

Disciplinsko sodišče ima devet članov, in sicer tri člane Sodnega sveta, izmed katerih je eden predsednik, druga dva pa njegova namestnika, in šest sodnikov, od katerih sta dva vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva sodnika prve stopnje. Disciplinsko sodišče odloča v posamezni zadevi v senatu treh članov, izmed katerih sta najmanj dva sodnika. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali njegov namestnik, najmanj en od preostalih dveh članov pa mora biti sodnik z enakim položajem sodnika, kot ga ima sodnik, zoper katerega teče disciplinski postopek (prvi in drugi odstavek 40. člena ZSSve).

Disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca sta vrhovna sodnika (drugi odstavek 39. člena ZSSve).

V letu 2024 je prenehala funkcija članom Sodnega sveta mag. Emilu Zakonjšku, prof. dr. Saši Preliču in Andreju Rozmanu, ki jim je s tem prenehala tudi funkcija članov disciplinskega sodišča. Nadomestili so jih prof. dr. Marko Novak kot predsednik disciplinskega sodišča in Tanja Bohl ter Andrej Razdrih kot njegova namestnika.

3.5.2 Pobude za uvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike

Sodni svet tudi v letu 2024 ni podal nobene pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika, saj je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021 ugotovilo, da so prvi in drugi odstavek 40. člena ter drugi odstavek 45. člena ZSSve v neskladju z Ustavo, kar mora Državni zbor odpraviti v roku enega leta od objave ustavne odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije, do oprave ugotovljene protiustavnosti pa v disciplinskih postopkih, ki so uvedeni na predlog Sodnega sveta, ne smejo sodelovati člani disciplinskega sodišča, ki so hkrati tudi člani Sodnega sveta.

Sodni svet je po preučitvi ustavne odločbe št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021 na 12. seji 3. 2. 2022 sklenil, da do oprave ugotovljene protiustavnosti ZSSve pobud za uvedbo disciplinskih postopkov ne bo vlagal, saj v skladu s trenutno veljavnim drugim odstavkom 40. člena ZSSve posameznemu disciplinskemu senatu lahko predseduje le član disciplinskega sodišča iz vrst članov Sodnega sveta, ki ga ni mogoče nadomestiti po postopku iz petega odstavka 38. člena ZSSve.

V letu 2024 in do zaključka redakcije letnega poročila zakon, ki bi odpravil ugotovljeno protiustavnost, še ni bil sprejet.

3.5.3 Izvrševanje izrečenih disciplinskih sankcij

Sodni svet v letu 2024 ni prejel nobenega predloga za izvršitev disciplinske sankcije na podlagi pravno-močnega in izvršljivega sklepa disciplinskega sodišča.

3.5.4 Suspenz

V letu 2024 je predsednik Vrhovnega sodišča v enem primeru izrekel ukrep začasne odstranitve iz sodniške službe (suspenz) po četrtem odstavku 45. člena ZSSve. Ker odločba o suspenzu sodniku ni bila vročena do zaključka disciplinskega postopka, ta sploh ni začela učinkovati.

3.6 Splošni akti

Sodni svet je na podlagi ZSSve in ZS dolžan sprejeti naslednje splošne akte:

- Kodeks sodniške etike (2. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za izbiro kandidatov za sodniško mesto (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe (1. alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve),
- Navodila o načinu volitev personalnih svetov (prvi odstavek 35. člena ZS) in
- Poslovník Sodnega sveta (5. člen ZSSve).

Vsi naštetí akt so bili sprejeti in objavljeni na spletnih straneh Sodnega sveta že v predhodnih poročevalskih obdobjih.

V letu 2024 ni bilo sprememb niti dopolnitev zgoraj navedenih splošnih aktov.

3.7 Zahteve za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov

Zakon o sodnem svetu je Sodnemu svetu podelil legitimacijo za vlaganje zahtev za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov, ki posegajo v ustavni položaj ali ustavne pravice sodstva (deseta alineja 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve). Gre za pomemben mehanizem v sistemu zavor in ravnovesij za zaščito sodne veje oblasti v razmerju do zakonodajne veje oblasti.

Prvi dve zahtevi sta bili podani v letu 2019, in sicer za oceno ustavnosti drugega odstavka 74. člena in 76. a člena ZSS in za oceno ustavnosti Zakona o parlamentarni preiskavi (ZPPre) in Poslovníka o parlamentarni preiskavi (PoPP). **Tretja** je bila vložena v letu 2020 glede presoje ustavnosti četrtega odstavka 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS).

Četrta zahteva: Sodni svet je na 56. seji 21. 1. 2021 sklenil, da na podlagi desete alineje 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve zaradi varstva sodniške neodvisnosti vloží zahtevo za oceno ustavnosti 71. člena ZS, ki ureja način, postopek in pogoje za razporejanje sodnikov na določena pravna področja ali podpodročja z letnim razporedom dela, ki ga sprejme predsednik sodišča.

Peta zahteva: Na 63. seji 6. 5. 2021 je Sodni svet sklenil, da se vloži zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti zakonskih predpisov, ki urejajo plače sodnikov, zlasti ZSPJS zaradi posega v sodniško neodvisnost po 125. členu Ustave RS v povezavi s 14. členom Ustave RS, ker ocenjuje, da so sodniki glede ureditve sistema plač v neenakem položaju kot ostali funkcionarji in javni uslužbenci.

Šesta zahteva: Na 51. seji 11. 1. 2024 je Sodni svet sklenil, da se vloži zahteva za oceno ustavnosti določb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki urejajo plače sodnikov, s predlogom da Ustavno sodišče ob že ugotovljeni neustavnosti določi način izvršitve svoje odločbe št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 in s tem zagotovi učinkovitost sodnega varstva pred Ustavnim sodiščem. Kot primerno, začasno in delno rešitev, usmerjeno v odpravo neustavnosti, je Sodni svet ocenil predlog Ministrstva za pravosodje, s katerim se vsem sodnikom zagotovi dodatek za opravljanje funkcije v višini 1.071,59 EUR bruto, ki naj se izplačuje mesečno od 1. 6. 2023 dalje.

Do konca leta 2022 je bilo odločeno zgolj o eni zahtevi za oceno ustavnosti, ki jo je vložil Sodni svet, in sicer glede določb ZPPre in PoPP. Ustavno sodišče je pritrdilo stališču Sodnega sveta in z odločbo št. U-I-246/19-41 z dne 7. 1. 2021 ugotovilo, da sta izpodbijana zakon in poslovnik v neskladju s 125. členom Ustave. Državnemu zboru je naložilo, da mora ugotovljeno protiuustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu. Določilo je tudi način izvršitve odločitve, po katerem je do odprave ugotovljene protiuustavnosti o skladnosti akta o odreditvi parlamentarne preiskave z ustavno zagotovljeno neodvisnostjo sodnikov pristojno odločati Ustavno sodišče na zahtevo Sodnega sveta. Zakonodajalec začasne ureditve, kot jo je določilo Ustavno sodišče, v spremembah in dopolnitvah zakona (ZPPre-A, objavljen v Ur. l. RS, št. 108/2024) ni spremenil. Sodni svet, če meni, da je akt v neskladju z neodvisnostjo sodnikov ali neodvisnostjo sodstva, lahko v 30 dneh po objavi akta, s katerim se odredi parlamentarna preiskava v Uradnem listu Republike Slovenije, zahteva, da o skladnosti akta z ustavo in zakonom odloči Ustavno sodišče.

Ustavno sodišče je nato v letu 2023 odločilo še o treh zahtevah za oceno ustavnosti, ki jih je vložil Sodni svet:

- Z odločbo št. U-I-159/19-20 z dne 23. 2. 2023 je Ustavno sodišče odločilo, da je drugi odstavek 74. člena ZSS v neskladju z ustavo in zakonodajalcu naložilo, da v roku šestih mesecev po objavi odločbe Uradnem listu RS odpravi ugotovljeno protiuustavnost. Prav tako je Ustavno sodišče razveljavilo 76.a člen ZSS. Ustavno sodišče je pritrdilo stališču Sodnega sveta in v citirani odločbi poudarilo, da sodnik lahko opravlja sodniško službo le takrat in do takrat, ko (še) ima sodniško funkcijo. Konec trajanja sodniške funkcije mora pomeniti tudi konec opravljanja sodniške službe.
- Z odločbo št. U-I-772/21-37 z dne 1. 6. 2023 je Ustavno sodišče ugotovilo, da so v neskladju z ustavo četrti, peti in šesti odstavek 5. člena ZSPJS, drugi odstavek 10. člena v zvezi s Prilogo 1 in Prilogo 3 ZSPJS in zakonodajalcu naložilo, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku šestih mesecev po objavi te odločbe v Uradnem listu RS. Ustavno sodišče je citirani odločbi med drugim ugotovilo, da je ureditev osnovnih plač sodnikov v neskladju z ustavnim načelom sodniške neodvisnosti, in sicer zaradi nespoštovanja ustavne zahteve po stabilnosti sodniških plač. Ponovilo je tudi stališče, da morajo biti tri veje oblasti enakopravne tudi glede materialnega statusa njihovih funkcionarjev, pri čemer ne gre za zahtevo po popolni izenačenosti, temveč za relativno primerljivost. Po mnenju Ustavnega sodišča je tudi ureditev osnovnih plač sodnikov, kar se tiče plačnih razmerij med poslanci in najnižje uvrščenimi sodniki, v neskladju z načelom delitve oblasti. Nadalje je Ustavno sodišče izpostavilo še, da ni izpolnjena ustavna zahteva, po kateri mora zakonodajalec predvideti mehanizme, ki bodo preprečevali dokajšen padeč realne vrednosti sodniških plač.

- Z odločbo št. U-I-28/21-11 z dne 8. 6. 2023 je Ustavno sodišče zavrglo zahtevo za oceno ustavnosti četrtega odstavka 16. člena ZSPJS. Sodni svet je v zahtevi zatrdel, da zamik začetka izplačevanja dela plače iz naslova napredovanja za največ 11 mesecev posega v ustavni položaj sodnikov oziroma sodstva, ker posega v njihovo materialno neodvisnost. Ustavno sodišče pa je poudarilo, da iz ustavno-sodne presoje ne izhaja stališče, da vsi predpisi, ki se tičejo plačila sodnikov, posegajo v ustavni položaj sodstva oziroma sodnikov, ki je z vidika zagotavljanja materialne neodvisnosti varovan v okviru 125. člena Ustave. Po prepričanju Ustavnega sodišča ni mogoče šteti, da zamik začetka izplačevanja večinoma relativno nizkega zneska plače za največ 11 mesecev tako vpliva na materialni položaj sodnikov, ki so napredovali, da postanejo plače teh sodnikov očitno neprimerne za zadovoljevanje njihovih osebnih oziroma družinskih potreb ali da bi zaradi tega sodniki postali bolj občutljivi za politične pritiske in koruptivnost oziroma bi bila ogrožena stabilnost njihovega materialnega položaja. Glede na navedeno ni bila izpolnjena procesna predpostavka iz desete alineje 4. točke prvega odstavka 23. člena ZSSve in je Ustavno sodišče zahtevo zavrglo.

V letu 2024 je nato Ustavno sodišče odločilo tudi o obeh preostalih vloženi zahtevah za oceno ustavnosti, in sicer z odločbama:

- št. U-I-82/21-17 z dne 24. 4. 2024 je ugotovilo protiustavnost druge in tretje povedi šestega odstavka 71. člena ZS in določilo, da do odprave ugotovljene protiustavnosti v pritožbenih postopkih zoper letni raspored sodnikov kot člani personalnih svetov ne smejo sodelovati predsedniki sodišč, pritožba zoper rasporeditev pa zadrži njeno izvršitev. Zakonodajalec v roku enega leta ugotovljene protiustavnosti ni odpravil. Za prvi, drugi, četrti in osmi odstavek 71. člena ZS pa je Ustavno sodišče sklenilo, da niso v neskladju s 125. členom Ustave, saj rasporeditev okrožnih sodnikov na okrajno sodišče ne posega v zahtevo po sodnikovi neodstavljenosti.
- št. U-I-8/24-23 z dne 30. 5. 2024 je Ustavno sodišče zahtevo Sodnega sveta zavrglo. Po uradni dolžnosti pa je določilo način izvršitve odločbe št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023, tako da se pri izračunu plač sodnikov za plačilo sodniške službe od 3. 1. 2024 do začetka uporabe zakonske ureditve, sprejete zaradi izvršitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21, upoštevajo plačni razredi sodniških funkcij, kot so bili v veljavi na dan 1. 6. 2012, usklajeni s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1. 6. 2012 do 31. 12. 2023.

3.8 Mnenja

Sodni svet je na podlagi 23. člena ZSSve in drugih področnih zakonov pristojen podati mnenje v naslednjih zadevah:

- mnenje k shemi organizacijskih enot sodišč,
- mnenje v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču,
- mnenje k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu,
- mnenje k predlogu finančnega načrta za sodišča,
- mnenje o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika,
- mnenje državnemu zboru in ministrstvu o zakonih, ki urejajo sodišča in sodniško službo,
- mnenje na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča,
- mnenje o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč,¹⁰
- mnenje o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije¹¹ in
- mnenje o številu pripravniških mest na sodiščih.¹²

¹⁰ 6. člen Zakona o predlaganju kandidatov iz Republike Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč

¹¹ 15. člen Zakona o napotitvi oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije

¹² 5. člen Zakona o pravniškem državnem izpitu

V letu 2024 je Sodni svet:

- podal mnenje k Letnemu poročilu Vrhovnega sodišča o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2023 ter oceno stanja v sodstvu v svojem letnem poročilu za leto 2023,
- podal eno mnenje v postopkih izbire kandidatov za sodnike mednarodnih sodišč,
- obravnaval skupno 20 zakonodajnih predlogov, do katerih se je opredelil v okviru svojih pristojnosti.

Tabela 14: Mnenja sodnega sveta

Mnenja Sodnega sveta	2023	2024
k shemi organizacijskih enot sodišč	/	/
v postopku določitve števila sodniških mest na posameznem sodišču	/	/
k letnemu poročilu VSRS in ocena stanja v sodstvu	1	1
k predlogu finančnega načrta za sodišča	/	/
o odreditvi pripora oz. začetku kazenskega postopka zoper sodnika	/	/
o zakonih, ki urejajo položaj sodišč in sodniško službo	12	20
na zahtevo ministra za pravosodje ali predsednika Vrhovnega sodišča	/	/
o kandidatih za sodnike mednarodnih sodišč	2	1
o kandidatih za mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije	/	/
o številu pripravniških mest na sodiščih	/	/
Skupaj	15	22

3.9 Načelna stališča o razmerah v sodstvu in o položaju sodnikov

Pri reševanju zadev iz svojih pristojnosti Sodni svet sprejema tudi načelna stališča o razmerah v sodstvu in o položaju sodnikov (prvi odstavek 27. člena ZSSve). V letu 2024 je Sodni svet sprejel 21 mnenj in načelnih stališč, kar je 50 % več kot v letu poprej.

Tabela 15: Primerjava števila sprejetih načelnih stališč 2023 in 2024

	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
število sprejetih načelnih stališč	14	21	50

3.9.1 Zadeve sodne uprave

3.9.1.1 Položaj člana Sodnega sveta iz vrst sodnikov

Sodni svet se je na 52. seji 25. 1. 2024 seznanil s stališčem predsednikov višjih sodišč z dne 23. 1. 2024, naslovljenim na Sodni svet oziroma njegovo volilno komisijo, v katerem se zavzemajo za upoštevanje zastopanja sodnikov vseh stopenj v Sodnem svetu, v kar naj bi poseglo imenovanje višje sodnice kot članice Sodnega sveta, na mesto vrhovne sodnice.

»Sodni svet uvodoma ugotavlja, da vprašanje trajanja mandatov članov Sodnega sveta ni niti v pristojnosti (sestanka, srečanja) predstavnikov sodne uprave niti o tem ni pristojna odločati volilna komisija Sodnega sveta. O mandatih članov in njihovem prenehanju odloča skladno s 14. členom Zakona o sodnem svetu (ZSSve) sam Sodni svet.

ZSSve v skladu z mednarodnimi standardi omogoča najširšo možno zastopnost sodišč in sodnikov različnih stopenj, kar se tudi nadalje odraža v sedanji sestavi Sodnega sveta.

Člani Sodnega sveta iz vrst sodnikov na volitvah ne pridobijo imperativnega mandata, saj zastopajo sodstvo kot celoto in pri svojem odločanju niso vezani na kakršna koli navodila. Zato tudi zakon določa, da mandat članu sodnega sveta iz vrst sodnikov v tej zvezi preneha le s prenehanjem ali razrešitvijo s sodniške funkcije (5. točka prvega odstavka 14. člena ZSSve), ne pa tudi v primeru, če zaradi svojih strokovnih kvalitete in dosežkov član napreduje v višji sodniški naziv ali na višje sodniško mesto.

Zavzemanje za poseg v legitimno pridobljeni mandat ali odpoved le-temu iz drugih razlogov je nasproten tako izraženi volji volivk in volivcev kot s strani člana prevzeti obveznosti in odgovornosti za neodvisno in nepristransko izvajanje tega mandata.

Ob navedenem Sodni svet dodaja, da tudi sicer ni razvidno, v čem bi lahko bil interes višjih sodišč in sodnikov drugačen od interesov celotnega sodstva, za kar si mora po svojih pristojnostih prizadevati Sodni svet in tudi vsi njegovi člani.«

3.9.1.2 Ocena sodniške službe in ugotovitve službenega nadzora

Sodni svet je na 52. seji 25. 1. 2024 nadaljeval z obravnavo stališča personalnega sveta VSRS z dne 28. 12. 2023 glede (ne)uporabe podatkov oziroma ocene iz službenega nadzora pri odločanju v postopku za izdelavo ocene sodniške službe.

Po stališču personalnega sveta VSRS je treba četrti odstavek 79.a člena Zakona o sodniški službi (ZSS) razumeti tako, da so podatki in poročila službenega nadzora iz prvega odstavka 79. člena ZSS lahko povod za postopek za izdelavo ocene sodniške službe, vendar mora ocena sodniške službe temeljiti na lastnem zaznavanju in vrednotenju, upoštevaje izhodišča in merila, kot jih določa 28. člen ZSS.

»Po stališču Sodnega sveta mora pristojni personalni svet podatke službenega nadzora obravnavati in jih sam oceniti v skladu z načelom neposrednosti, če to v konkretnem primeru oceni za potrebno. Ne sme pa priti do takega položaja, da se v okviru ocene sodniške službe personalni svet do ugotovitev službenega nadzora sploh ne bi opredeljeval.«

3.9.1.3 Razpisni roki za sodniška mesta

Na 57. seji 11. 4. 2024 je Sodni svet sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet Vrhovnemu sodišču RS priporoča, da se zaradi zagotovitve čim večjega števila primernih kandidatov razpisni rok za prijave na sodniška mesta po drugem odstavku 15. člena Zakona o sodniški službi podaljša s 15 na 30 dni.«

3.9.1.4 Statistično vrednotenje zadev

Sodni svet je na 59. seji 9. 5. 2024 zaključil obravnavo vprašanja, na kakšen način se oceni statistika sodnikovega dela, t.j. odstotek potrjenih, spremenjenih in razveljavljenih zadev v primerih, ko je sodba delno potrjena, delno pa razveljavljena in/ali spremenjena. Sodni svet je vsa okrožna in višja sodišča pozval k predstavitvi njihovih praks in nato sprejel stališče:

»Sodni svet ugotavlja, da Merila za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe (Ur. l. RS, št. 64/17) ne dajejo natančnih oziroma enoznačnih navodil sodni upravi pri pripravi statističnih podatkov o delu sodnika v primeru, ko je odločba delno potrjena, delno pa razveljavljena in/ali spremenjena, in je praksa sodišč posledično neenotna. Navedena dilema je delno odpravljena s tem, da je dalo Vrhovno sodišče sodiščem navodilo, naj tovrstne odločbe statistično štejejo kot razveljavljene ali spremenjene, vendarle pa to ne rešuje situacije, ko so odločbe razveljavljene ali spremenjene v manj pomembnem delu in je smiselno to ob ocenjevanju sodnikovega dela upoštevati.

Sodni svet Vrhovnemu sodišču priporoča, da ob nadaljnjem razvoju informacijskih sistemov, ki beležijo vrsto instančnih odločitev, za potrebe boljše preglednosti sodnikove pritožbene statistike vključi možnost, da je bila odločba razveljavljena ali spremenjena v manj pomembnem delu, in poenotenje vsebinskih meril glede tega, kdaj gre za tovrstno odločitev ter postopka glede ugotovitve, da gre za tovrstno odločitev. Sodnikom pa priporoča, da v postopkih ocenjevanja sodniške službe aktivno sodelujejo in opozorijo na tovrstne odločbe, kar naj pristojni personalni sveti ob izdelavi ocen sodniške službe upoštevajo.

Ob tem Sodni svet ugotavlja, da je zaradi podobne problematike v nekaterih specifičnih primerih (npr. če je bila odločitev sodnika v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi spremenjena; če je sodnik glasoval drugače od večine v senatu, pa to ni razvidno iz podatkov spisa) potreben razmislek glede morebitne posodobitve Meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe.«

3.9.1.5 Morebitni vpliv odločbe ZPIZ na načelo zakonitega sodnika

Sodni svet je na 63. seji 4. 7. 2024 obravnaval zaprosilo za mnenje v zvezi z odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ). Odločba sodnici, ki je razvrščena v III. kategorijo invalidnosti zaradi posledic bolezni, priznava pravico do dela na drugem delu z omejitvami in s krajšim delovnim časom od polnega. Predsednica sodišča meni, da našteje omejitve glede sodničinega dela lahko posegajo v načelo zakonitega sodnika.

»Odločitev ZPIZ-a po stališču Sodnega sveta ne posega v izvajanje sodniške funkcije. Organizacija dela na sodišču in razporeditev sodnikov z določitvijo letnega razporeda dela je v pristojnosti predsednika sodišča, ki lahko sodnika z omejitvami po odločbi ZPIZ-a po potrebi razporedi tudi na drugo organizacijsko enoto sodišča, drugo pravno področje ali drug sodni oddelek na način, da je v celoti zagotovljeno spoštovanje načela zakonitega sodnika.«

3.9.1.6 Pristojnosti SNOPS

Sodni svet je na 63. seji 4. 7. 2024 sprejel stališče glede odredbe Službe za nadzor organizacije poslovanja sodišč (SNOPS) z dne 29. 3. 2024.

»Sodni svet vnovič opozarja, da izvajanje zakonskih pristojnosti SNOPS ne sme posegati v sodniško neodvisnost in mora biti omejeno na ukrepe sodne uprave v skladu s pristojnostmi in omejitvami službe iz 65.a člena Zakona o sodiščih (ZS).

Po prepričanju Sodnega sveta ni pravne podlage niti potrebe za nekritično posredovanje prav vseh podatkov o časovnem vidiku reševanja zadev, na katere se nanašajo odredbe SNOPS, pač pa je odgovornost predsednikov sodišč, da skrbno presodijo zahteve SNOPS in predložijo le tiste podatke, ki se nanašajo na delo sodne uprave in s tem upoštevajo načelo restriktivnosti pri posredovanju podatkov in dokumentacije, tako da bodo v celoti spoštovane omejitve zaradi zagotavljanja varovanja sodniške neodvisnosti.

Tako kot do sedaj bo Sodni svet še naprej pazil na morebitno prekoračitev pooblastil službe z vidika varovanja sodniške neodvisnosti, do katerih bi lahko prišlo v okviru nadzora konkretnih zadev.«

3.9.1.7 Pristojnosti za odločanje o pritožbah sodnikov

Sodni svet se je na 3. seji 19. 9. 2024 izrekel o nepristojnosti za odločanje o pritožbi zoper odločbo predsednika sodišča glede uvrstitve v višji plačni razred od zakonsko določenega in zadevo odstopil v nadaljnje odločanje pristojnemu delovnemu sodišču.

Ob tem je Sodni svet opozoril na sklepa Vrhovnega sodišča RS, opr. št. U 4/2024 z dne 21. 5. 2024 in opr. št. U 5/2024 z dne 5. 6. 2024, iz katerih izhaja, da se odločitev predsednika sodišča o pridobitvi pravice do plače iz višjega plačnega razreda nanaša na pravico sodnika do plače, ta pa je delovnopravne narave. Zoper takšno odločitev je po stališču Vrhovnega sodišča RS stvarno pristojno odločati delovno sodišče v individualnem delovnem sporu.

3.9.1.8 Pristojnosti personalnih svetov

Na 7. seji 13. 11. 2024 je Sodni svet obravnaval zaprosilo personalnega sveta Vrhovnega sodišča RS za sprejem stališča o tem, ali je obveznost Personalnega sveta Vrhovnega sodišča brez izjeme tudi izdelava ocen za višje sodnike, ki so celotno ocenjevalno obdobje opravljali delo na sodišču prve stopnje ali pa je v takih primerih za izdelavo ocene sodniške službe pristojen personalni svet višjega sodišča in v tej zvezi sprejel naslednje stališče:

»V skladu z drugim odstavkom 35. člena ZSS je po stališču Sodnega sveta oceno sodniške službe za višje sodnike dolžan izdelati Personalni svet Vrhovnega sodišča RS, pri čemer ni pomembno v kakšnem obsegu ocenjevalnega obdobja so pred imenovanjem na mesto višjega sodnika opravljali delo na sodišču prve stopnje.«

3.9.1.9 Časovni standardi

Sodni svet je na 9. seji 9. 12. 2024 podprl predstavljene časovne standarde za leto 2025, ki so zaradi poenostavitve bolj pregledni kot v preteklih letih, vendar ob tem poudarja, da je treba njihovo uporabno vrednost nadgraditi, tako da bodo predstavljali učinkovito upravljavsko orodje.

Zlasti je treba pretehtati, ali so obdobja trajanja posameznih postopkov in posameznih postopkovnih faz realno določena, saj je iz statističnih podatkov razvidno, da jih večina predvsem večjih sodišč ne dosega.

Predvsem pa je treba zagotoviti pogoje, da bodo sodniki po celotni državi in ne le znotraj sodnega okrožja čim bolj enakomerno obremenjeni, kar predstavlja predpogoj, da bodo časovni standardi sploh lahko realizirani.

3.9.2 Organizacija sodne veje oblasti in položaj sodstva v sistemu delitve oblasti

3.9.2.1 Kazenskopravna problematika

Na 51. seji 11. 1. 2024 je Sodni svet nadaljeval obravnavo problematike kazenskega sodstva in se seznanil z obvestilom Vrhovnega sodišča RS o izvedenih aktivnostih glede konkretnih ukrepov za zmanjšanje obremenitve Okrožnega sodišča v Ljubljani (tudi v povezavi s predlaganimi časovnimi standardi) in zaključkih operativnega sestanka ter ob tem sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet podpira aktivnosti Vrhovnega sodišča RS v zvezi z izdelavo programa reševanja nerešenih zadev na kazenskem področju Okrožnega sodišča v Ljubljani. Pri tem izpostavlja zlasti stališče, da je treba dati prednost mobilnim sodnikom in ne selitvi kazenskih spisov. Kot izrazito pozitiven ukrep Sodni svet pozdravlja tudi poziv sodnikom, ali bi bili pripravljeni sodelovati pri reševanju situacije, pri čemer naj se takšna pripravljenost ustrezno upošteva pri oceni sodniškega dela.

Glede na enako problematiko soočanja z večjim številom nerešenih kazenskih zadev Sodni svet predlaga, da Vrhovno sodišče RS v sodelovanju z Višjim sodiščem v Ljubljani ter Okrožnim in Okrajnim sodiščem v Kranju sprejme program reševanja nerešenih zadev s pripravo konkretnih ukrepov tudi za sodno okrožje Kranj.«

3.9.2.2 Problematika upravnega sodstva

(1)
Sodni svet je na 51. seji 11. 1. 2024 obravnaval poročilo Vrhovnega sodišča RS v zvezi s t.i. Inštruktažnim pregledom poslovanja Upravnega sodišča, namen katerega je bil ugotovitev obremenitev sodnic in sodnikov, časovnih vidikov procesnih dejanj in vrstnega reda reševanja zadev, zlasti v povezavi s pripadom novih nujnih in prednostnih zadev, ter vključevanje strokovnih sodelavcev v delo oziroma njihovo sodelovanje pri reševanju zadev. Na podlagi ugotovitev pregleda je predvidenih več ukrepov za reševanje problematike, izvajanje katerih bo Vrhovno sodišče RS redno spremljalo ter po potrebi nadgradilo pristope oziroma sprejelo dodatne ukrepe za zagotavljanje kakovosti in učinkovitosti sojenja. Ob tem je Sodni svet sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet izraža pomisleke, da bo mogoče zaradi naraščajočega števila nerešenih zadev na Upravnem sodišču zgolj s predlaganimi ukrepi rešiti ugotovljene težave upravnega sodstva, zato se opravi razgovor s predsednico Upravnega sodišča in predsednikom Vrhovnega sodišča RS. Predhodno se pridobi analizo strukture zadev, obremenjenosti in reševanja po sodnikih ter Poročilo o pregledu dela Upravnega sodišča z dne 2. 11. 2023, ki ga je opravila vrhovna sodnica svetnica mag. Tatjana Steinman in na katerega se poročilo Vrhovnega sodišča RS z dne 29. 12. 2023 sklicuje.«

(2)

Na 55. seji 14. 3. 2024 se je Sodni svet v okviru problematike upravnega sodstva seznanil z odgovorom Vrhovnega sodišča na zaprosilo z dne 18. 1. 2024 in poročilom o pregledu dela Upravnega sodišča z dne 2. 11. 2023 ter pri tem sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet soglaša z ugotovitvijo poročila Vrhovnega sodišča o pregledu dela Upravnega sodišča RS, sedeža sodišča v Ljubljani št. SuZ 52/2023 z dne 2. 11. 2023, da je potrebno zaradi porasta števila zadev po Zakonu o mednarodni zaščiti to problematiko reševati tudi s kadrovskimi okrepitvami, konkretno z razpisom novih sodniških mest na oddelku Upravnega sodišča, ki obravnava tovrstne zadeve.

Sodni svet ugotavlja, da se z razporejanjem zadev po Zakonu o mednarodni zaščiti tudi med sodnike oddelkov Upravnega sodišča, ki obravnavajo zadeve iz drugih upravno pravnih področij, sicer začasno rešuje problematika reševanja azilnih zadev, a se pri tem nerazumno podaljšuje čas reševanja zadev na vseh drugih področjih iz pristojnosti Upravnega sodišča. Z vidika enakosti pred zakonom je treba zagotoviti reševanje vseh vrst zadev in s tem zavarovati pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja vseh strank v postopkih pred Upravnim sodiščem.«

(3)

Na 56. seji 28. 3. 2024 se je Sodni svet seznanil z dopisom Upravnega sodišča, v katerem Vrhovnemu sodišču RS ponovno predlaga razpis šestih sodniških mest na Upravnem sodišču RS, na podlagi 15. člena Zakona o sodniški službi in pri tem sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet vztraja pri stališču, sprejetem na 55. seji, da je potrebno zaradi porasta števila zadev po Zakonu o mednarodni zaščiti to problematiko reševati tudi s kadrovskimi okrepitvami, konkretno z razpisom novih sodniških mest na oddelku Upravnega sodišča, ki obravnava tovrstne zadeve, in podpira prizadevanja Upravnega sodišča za čim prejšnjo objavo razpisa novih sodniških mest na tem sodišču.«

3.9.2.3 Zagotavljanje sredstev za delovanje sodstva

3.9.2.3.1 Brezplačna pravna pomoč

Sodni svet se je na 54. seji 29. 2. 2024 seznanil z dopisoma Vrhovnega sodišča, ki ministrstvu za finance in za pravosodje obvešča, da so sodišča na postavkah za brezplačno pravno pomoč do 29. 2. 2024 porabila že 42,68 % vseh dodeljenih sredstev v letošnjem letu in je zagotovljenih sredstev v ta namen le še do konca aprila 2024. Vrhovno sodišče ugotavlja, da možnosti prerazporeditve sredstev med proračunskimi postavkami znotraj finančnega načrta nima. Če dodatnih proračunskih sredstev ne bo, bodo sodišča prisiljena do nadaljnjega ustaviti izdajanje odločb o upravičenosti do brezplačne pravne pomoči.

»Sodni svet podpira prizadevanja Vrhovnega sodišča za zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za brezplačno pravno pomoč, saj bo lahko v nasprotnem primeru močno otežena ali celo onemogočena ustavno zagotovljena pravica dostopa do sodišča.

Navedeno sicer kaže, na kar je Sodni svet že opozoril, da je treba preučiti možnosti, da se stroški plačila brezplačne pravne pomoči izločijo iz proračuna sodišč, saj tja po vsebini ne sodijo in je v okviru proračuna sodišč treba dati prioriteto drugim dejavnostim, povezanim s sojenjem, kot osnovno funkcijo sodstva. Tudi o tej tematiki bo Sodni svet opravil razgovor z bodočo ministrico oziroma ministrom za pravosodje.«

3.9.2.3.2 Postopki v zvezi z migracijami

Sodni svet se je na 57. seji 11. 4. 2024 seznanil z vlogo Vrhovnega sodišča RS, s katero Ministrstvo za finance obvešča o nujni zagotovitvi dodatnih sredstev za stroške sodnih postopkov sodišč zaradi občutnega povečanja stroškov vsled porasta sodnih postopkov v zvezi z migracijami.

»Sodni svet podpira prizadevanja Vrhovnega sodišča RS za pridobitev dodatnih sredstev zaradi povečanja stroškov sodnih postopkov, povezanih z migracijami, saj bo lahko v nasprotnem primeru močno otežena ali celo onemogočena ustavno zagotovljena pravica dostopa do sodišča.

Navedeno sicer kaže, na kar je Sodni svet že opozoril, da je treba preučiti možnosti, da se stroški plačila zastopanja po uradni dolžnosti izločijo iz proračuna sodišč, saj tja po vsebini ne sodijo in je v okviru proračuna sodišč treba dati prioriteto drugim dejavnostim, povezanim s sojenjem, kot osnovno funkcijo sodstva.«

3.9.2.4 Problematika družinskega sodstva

Sodni svet se je na 60. seji 23. 5. 2024 v zvezi s problematiko družinskega sodstva seznanil z zapisnikom strokovnega posveta, ki je dne 16. 4. 2024 potekal na Vrhovnem sodišču RS in sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet podpira sklepe posveta in si bo prizadeval za njihovo izvršitev ter pozval pristojne deležnike k naslednjim aktivnostim:

Vrhovno sodišče RS bo imenovalo delovni skupini za poenotenje evidentiranja zadev in za nadzorovanje pravilnosti vpisovanja podatkov.

Prvostopna sodišča naj v PUND dosledno vnašajo podatke, ki bodo izkazovali dejansko obremenjenost družinskih sodnikov.

Prvostopna sodišča naj na ravni celotne države vzpostavijo enotno ureditev N vpisnikov (I N, II N, III N).

Ministrstvo za pravosodje naj v okviru spremembe sodniške zakonodaje preuči možnosti za uvedbo mobilnega sodnika v smeri finančnih vzpodbud, Sodni svet naj preuči možnosti za spremembo Meril za kakovost dela sodnikov za oceno sodniške službe oziroma Meril za izbiro kandidatov z sodniško mesto.

Vrhovno sodišče naj preveri možnosti za zagotovitev pomoči prvostopenjskim družinskim sodnikom s strani manj obremenjenih sodnikov iste stopnje ali višjih sodnikov ter v skladu s svojimi pristojnostnimi pristopi k realizaciji. Vrhovno sodišče naj zagotovi dodatne zaposlitve oziroma prerazporeditve strokovnih sodelavcev in sodniških pomočnikov zaradi razbremenitve sodnikov opravljanja nesodniških opravil.

Vrhovno sodišče naj preuči sedanje stanje v zvezi z izvedbo pritožbenih obravnav v družinskih zadevah. Na sodniških šolah naj se izvedejo izobraževanja o pritožbeni obravnavi.

Sodni svet naj opozori Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI), da sodstvo ne more izvrševati svoje ustavne vloge, ker pristojni ministrstvi nista zagotovili vseh pogojev za izvrševanje Družinskega zakonika.

Vrhovno sodišče se zaprosi za informacijo glede možnosti uvedbe preživninskih lestvic zaradi poenotenja sodne prakse in dosedanjih aktivnostih v zvezi s tem.

Vrhovno sodišče in Ministrstvo za pravosodje naj preučita možnosti za zagotovitev ustreznih oblik psihološke podpore in pomoči družinskim sodnikom.

V okviru sodstva se pred sprejemom nove zakonodaje ponovno pristopi k preučitvi možnosti za zaposlitev psihologov na prvostopnih sodiščih, preveri se kako in kje bi lahko pripomogli pri boljšem/hitrejšem reševanju družinskih zadev in razbremenitvi družinskih sodnikov.

Ministrstvo za pravosodje naj v okviru dopolnitev Sodnega reda določi transparentnejšo barvo za ovitek spisa nepravdnih družinskih zadev zaradi večje preglednosti.«

3.9.3 Položaj, pravice in obveznosti sodnikov

3.9.3.1 Plačni položaj sodnikov

(1)

Na 51. seji 11. 1. 2024 je Sodni svet nadaljeval z obravnavo problematike sodniških plač zaradi neuresničitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 in sprejel naslednji sklep:

»Sodni svet od predsednika Vlade RS in predsednice Državnega zbora RS ni prejel opravičila, utemeljenega s stvarnimi razlogi, še večje ogorčenje pa Sodni svet izraža nad tem, da se seje brez opravičila ni udeležila predsednica Državnega zbora RS, ki je kot državni organ zavezan izvršiti odločbo Ustavnega sodišča. Oboje Sodni svet šteje kot izraz nespoštovanja in kršitev osnovnih pravil vljudnosti in dostojnosti v komunikaciji med državnimi organi.

Ob tem Sodni svet izraža spoštovanje Predsednici republike Nataši Pirc Musar za poudarjanje pomena pravne države in nujnosti spoštovanja odločb sodišč, tudi vseh odločb Ustavnega sodišča.

Vloži se zahteva za oceno ustavnosti določb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki urejajo plače sodnikov, s predlogom, da Ustavno sodišče ob že ugotovljeni neustavnosti določi način izvršitve svoje odločbe št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 in s tem zagotovi učinkovitost sodnega varstva pred Ustavnim sodiščem.

Sodni svet kot primerno, začasno in delno rešitev, usmerjeno v odpravo neustavnosti, ocenjuje predlog Ministrstva za pravosodje, s katerim se vsem sodnikom zagotovi dodatek za opravljanje funkcije v višini 1.071,59 EUR bruto, ki naj se izplačuje mesečno od 1. 6. 2023 dalje, to je od izdaje odločbe, s katero je bila ugotovljena neustavnost, kar naj se uporablja kot začasna rešitev do celovite ureditve plačnega sistema za sodnike.

Sodni svet poudarja, da predlagana rešitev ne pomeni uresničitve odločbe Ustavnega sodišča RS v celoti in pričakuje, da bo neustavnost s strani zakonodajne oblasti odpravljena takoj, ne glede na postopek pred Ustavnim sodiščem. Pri vprašanju spoštovanja odločbe Ustavnega sodišča gre za bistvo načela pravne države, ki ni povezano s celovitim urejanjem plačnega sistema v javnem sektorju, na kar se v javnosti sklicujejo najvišji predstavniki izvršilne oblasti.

Sodstvo naj kljub kršitvam temeljnih ustavnopravnih načel s strani zakonodajne in izvršilne oblasti še naprej deluje kot dostojanstven varuh ustavne ureditve, ki državljanom in državljanom ter ostalim osebam zagotavlja sodno varstvo.

Sodni svet bo tako kot doslej še naprej obveščal pristojne evropske institucije o neizvršitvi odločbe Ustavnega sodišča in neupoštevanju priporočil Evropske komisije za sprejem ukrepov za ureditev materialne neodvisnosti sodnikov.«

(2)

Na 53. seji 15. 2. 2024 je bilo sprejeto naslednje stališče:

»Sodni svet zahteva takojšnjo uresničitev odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 in pričakuje, da bo Vlada RS pripravila osnutek zakona, ki bo usmerjen v uresničitev omenjene odločbe Ustavnega sodišča, in mu ga poslala v mnenje.«

(3)

Na 54. seji 29. 2. 2024 se je Sodni svet seznanil z mnenjem Posvetovalnega sveta evropskih sodnikov (CCJE) z dne 16. 2. 2024 glede neizvršitve odločbe Ustavnega sodišča RS v zvezi s sodniškimi plačami in s pisanjem Slovenskega sodniškega društva (SSD) v zvezi z nastopom predsednice Državnega zbora v oddaji »Politično« ter pri tem zavzel naslednje stališče:

»Tako sodstvo kot Sodni svet si ves čas prizadevata za spoštovanje sodnih odločb in zagotavljanje vladavine prava, kar Sodni svet pričakuje tudi od najvišjih nosilcev oblasti. Nesprejemljivo in nedostojno je, da predsednica Državnega zbora zavzemanje sodnikov in Sodnega sveta za izvršitev odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 v zvezi s problematiko sodniških plač razume kot izsiljevanje.

V tej zvezi Sodni svet izpostavlja mnenje CCJE z dne 16. 2. 2024, ki v 9. točki opozarja na pomembnost spoštovanja odločb Ustavnega sodišča s strani vseh državnih organov in posameznikov. Nespoštovanje odločb Ustavnega sodišča s strani predstavnikov države namreč po stališču CCJE pomeni nespoštovanje Ustave, vključno z načeli pravne države, delitve oblasti in medsebojnega spoštovanja med različnimi vejami oblasti.

Sodni svet bo v zvezi s problematiko materialnega položaja sodstva in nespoštovanja predmetne odločbe Ustavnega sodišča na eno naslednjih sej povabil bodočo ministrico oziroma ministra za pravosodje in Evropskega komisarja za pravosodje Didierja Reyndersa.«

(4)

Sodni svet je na 57. seji 11. 4. 2024 vnovič opozoril, da »odločba Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 glede plačnega položaja sodnikov še vedno ni realizirana in se vzdržuje protiustavno stanje, pri čemer dosedanje aktivnosti in posredovani delovni osnutek predloga Vlade RS z dne 5. 4. 2024 tega niti z vsebinskega vidika niti z vidika časovnega učinkovanja ne rešujejo.«

(5)

Na 58. seji 25. 4. 2024 je Sodni svet nadaljeval z obravnavo problematike sodniških plač in po poteku 100 dni od izteka roka za uresničitev odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 sprejel naslednje stališče:

»Sodni svet z zanimanjem in nestrpnostjo v najkrajšem možnem času pričakuje delovni osnutek predloga zakona, ki naj bi zasledoval realizacijo odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 in ga je predsednik Vlade RS obljubil na sestanku s predstavniki sodstva in Sodnega sveta 5. 4. 2024.«

(6)

Sodni svet je na 59. seji sicer podprl prizadevanja Vlade RS za izboljšanje položaja sodnikov, vendar meni, da posredovani predlog zakona ne pomeni izpolnitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 niti z vsebinskega vidika niti z vidika časovnega učinkovanja:

»Predlagani zakon ne sledi temeljnemu stališču Ustavnega sodišča, da morajo biti tri veje oblasti enakopravne in relativno primerljive tudi glede materialnega statusa njihovih funkcionarjev. Med plačo najnižje plačanega poslanca in okrajnega sodnika začetnika je osem plačnih razredov razlike, po predlogu zakona pa se ta razlika zmanjša na pet plačnih razredov in nikakor ne izenačuje plačnega položaja primerljivih funkcionarjev. Ob tem je treba izpostaviti, da poslanci dodatno prejemajo še mesečni pavšal za pokrivanje materialnih stroškov v neto znesku med 500,00 in 800,00 EUR, ki v uvrstitvi funkcij v plačne razrede ni upoštevan. Tako na primer predsednica Državnega zbora prejema mesečno 500,00 EUR neto več od najvišjih predstavnikov drugih vej oblasti. Še več, mesečni pavšal poslancev se od 1. 1. 2017 ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja (glej 1. točko prvega odstavka 44. člena Zakona o dohodnini, Zdoh-2), zato je razlika med dohodki funkcionarjev sodne in zakonodajne oblasti še bistveno večja, kot izhaja iz uvrstitve funkcij v plačne razrede.

Tudi ni primerno, da po predlogu zakona vrhovni sodnik svetnik na vrhuncu svoje kariere napreduje le za en plačni razred, s čimer je po svojem plačnem položaju izenačen z najnižje plačanim ministrom, in da se bodo zaradi neenakomerne uvrstitve funkcij funkcionarjev sodne veje oblasti v nove plačne razrede (sodniki sodišč prve stopnje bodo napredovali za tri, višji sodniki za dva in vrhovni sodniki za en plačni razred) ne le ohranila nesorazmerja med funkcionarji različnih vej oblasti, temveč brez utemeljenega razloga porušila tudi notranja razmerja med sodniki različnih stopenj.

Prav tako v predlogu zakona ni upoštevano stališče Ustavnega sodišča, da mora zakonodajalec predvideti mehanizme, ki bodo preprečevali dokajšen padec realne vrednosti sodniških plač.

Predlagani zakon je nenazadnje neustrezen tudi z vidika časovne uveljavitve, saj ne zasleduje roka, ki ga je zakonodajalcu za odpravo ugotovljene protiustavnosti naložilo Ustavno sodišče. Tako bi morale predlagane rešitve namesto s 1. 1. 2025 začeti učinkovati najkasneje s 3. 1. 2024.«

(7)

Sodni svet je na 60. seji 23. 5. 2024 vztrajal pri stališču, sprejetem na 59. seji 9. 5. 2024 in poudarja, da v zakonodajni postopek posredovani predlog zakona ne pomeni izpolnitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 niti z vsebinskega vidika niti z vidika časovnega učinkovanja in predlaga Ustavnemu sodišču, da o zahtevi Sodnega sveta za oceno ustavnosti čim prej odloči.

(8)

Sodni svet se je ne 61. seji 6. 6. 2024 seznanil z izjavo Evropskega združenja upravnih sodnikov o neodvisnosti sodnikov v Sloveniji, ki je ocenilo, da neuresničitev odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 predstavlja hudo kršitev načela pravne države. Ob tem je izrazilo podporo slovenskim sodnikom v njihovih prizadevanjih za izboljšanje materialne neodvisnosti sodnikov.

Sodni svet se je nadalje seznanil z dopolnilno odločbo in sklepom Ustavnega sodišča RS o zahtevi za oceno ustavnosti glede sodniških plač št. U-I-8/24 z dne 30. 5. 2024. Ustavno sodišče je sicer zahtevo za oceno ustavnosti, ki jo je 16. 1. 2024 vložil Sodni svet, zavrglo, a je ob tem po uradni dolžnosti odločilo, da se odločba št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 izvrši, tako da se pri izračunu plač sodnikov za plačilo sodniške službe od 3. 1. 2024 do začetka uporabe zakonske ureditve, sprejete zaradi izvršitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21, upoštevajo plačni razredi sodniških funkcij, kot so bili v veljavi na dan 1. 6. 2012, usklajeni s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1. 6. 2012 do 31. 12. 2023. Ustavno sodišče je poudarilo, da se je omejilo le na odpravo enega od z odločbo št. U-I-772/21 ugotovljenih elementov protiustavnosti ureditve sodniških plač, ki se nanaša na ugotovitev, da so v obdobju od 1. 6. 2012 do konca maja 2023 plače sodnikov zelo občutno izgubile realno vrednost, kar je Ustavno sodišče ocenilo kot neskladno z načelom sodniške neodvisnosti iz 125. člena Ustave. S tem je Ustavno sodišče kar najmanj poseglo v pristojnost zakonodajalca, ki bo moral sprejeti ureditev, s katero bo celostno izvršil odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-772/21.

Sodni svet se je seznanil tudi s predlogom Zakona o uvrstitvi funkcij sodne oblasti in državnotožilskih funkcij v plačne razrede zaradi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21-23 (ZUF SOPR).

»Sodni svet pozdravlja odločitev Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 z dne 30. 5. 2024, ki delno odpravlja z odločbo št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 ugotovljeno neustavnost sodniških plač zgolj z vidika zaostanka usklajevanja z inflacijo. Ob tem Sodni svet opozarja, da določeni način izvršitve odločbe Ustavnega sodišča ne pomeni sistemskega povišanja sodniških plač, temveč gre zgolj za odpravo padca njihove realne vrednosti v preteklem več kot desetletju.

Zakonodajalec mora odpraviti vse ugotovljene neustavnosti, a predlog ZUF SOPR ni tak zakon, zato Sodni svet predlaga, da se pripravi zakon, ki bo celovito in dokončno odpravil vse ugotovljene neustavnosti z učinkom od 3. 1. 2024 dalje, poleg tega pa tudi odpravil še nadalje obstoječa nesorazmerja v plačnem sistemu.

Odločitev Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 z dne 30. 5. 2024 je neposredno izvršljiva, zato v tej zvezi ne terja nobenega nadaljnjega zakonskega urejanja. Sodni svet glede na navedeno od predsednikov sodišč pričakuje, da bodo uresničili predmetno odločbo v skladu z navodili Ustavnega sodišča vključno s poračunom za nazaj, pri čemer izpostavlja, da ta ne predstavlja podlage za uvrščanje sodnikov v drugačne plačne razrede, temveč gre zgolj za določitev novih, višjih vrednosti plačnih razredov, v skladu s katerimi je treba obračunati plače sodnicam in sodnikom. Vlada in Državni zbor pa sta že na podlagi odločitve Ustavnega sodišča dolžna zagotoviti sredstva za izplačilo novo določenih sodniških plač.«

(9)

Sodni svet je na 63. seji 4. 7. 2024 pozdravil zavezo predstavnikov Vlade, da »bo odločba Ustavnega sodišča izvršena do 13. 9. 2024 in da bo pristojno ministrstvo do takrat poskrbelo za prilagoditev državnega informacijskega sistema MFERAC za ustrezno izplačilo plač.

Prav tako Sodni svet vztraja pri stališču, da se vrednost plačnih razredov sodnikov na dan 3. 1. 2024 poveča v skladu z odločbo Ustavnega sodišča, tako da se vrednost plačnega razreda na dan 1. 6. 2012 poveča za stopnjo inflacije v višini 26,2 %, pri čemer se mora v skladu z ZSPJS-AB z dnem 1. 6. 2024 vrednost plačnih razredov sodnikov dodatno povečati za 3,36 %.

V nadaljnji zakonski ureditvi se mora po stališču Sodnega sveta plačni razred sodnika začetnika uskladiti s plačo najnižje uvrščenega poslanca, ustrezno bi se morali povečati tudi plačni razredi okrožnih in višjih sodnikov, plačni razredi vrhovnih sodnikov pa se uskladijo vsaj s plačnimi razredi ministrov. V novem plačnem sistemu naj se odprava plačnih nesorazmerij med funkcionarji različnih vej oblasti upošteva na dan 3. 1. 2024, tako da bo v celoti realizirana odločba Ustavnega sodišča št. U-I-772/21-23 z dne 1. 6. 2023, saj se dopolnilna odločba št. U-I-8/24-23 z dne 30. 5. 2024 nanaša le na uskladitev sodniških plač z inflacijo.«

(10)

Na 1. seji 11. 7. 2024 je Sodni svet podprl »stališča Vrhovnega sodišča glede izračunov višine plačnih razredov za sodnike v skladu z odločitvijo Ustavnega sodišča št. U-I-8/24-23 z dne 30. 5. 2024 in se jim pridružuje. Stališče Vlade z dne 24. 6. 2024, ki je objavljeno na spletni strani, po prepričanju Sodnega sveta odstopa od izračunov, ki upoštevajo metodologijo izračuna Ustavnega sodišča, in ne more biti upoštevno.«

(11)

Na 2. seji 5. 9. 2024 je Sodni svet ponovno opozoril, da je že na 63. seji 4. 7. 2024 sprejel stališče, da se mora vrednost plačnih razredov sodnikov na dan 3. 1. 2024 v skladu z dopolnilno odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 s 30. 5. 2024 uskladiti s stopnjo inflacije v višini 26,2 % bruto glede na junij 2012. Po obvestilu Vlade Republike Slovenije št. 05001-2/2024/10 s 17. 7. 2024 pa bo vrednost plačnih razredov sodnikov v primerjavi z avgustom 2024 v septembru 2024 v resnici višja le za 12,35 % bruto, saj naj bi bila preostala inflacija že upoštevana.

Sodni svet ob tem opozarja, da se bi morala v skladu z ZSPJS-AB s 1. 6. 2024 ob pravilni razlagi dopolnilne odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 s 30. 5. 2024 vrednost plačnih razredov sodnikov dodatno povečati za 3,36 %, po noveli ZSPJS-AA pa še za dodatne 4 %, ker iz zakonodajnega gradiva Vlade Republike Slovenije (stran 2 predloga zakona št. EVA 2022-3130-0049) izhaja, da je bila ta novela sprejeta zaradi delne odprave plačnih nesorazmerij, ne pa zaradi uskladitve z inflacijo. Iz dopolnilne odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 s 30. 5. 2024 namreč izhaja, da je Ustavno sodišče določilo način izvršitve svoje odločbe št. U-I-772/21 s 1. 6. 2023 le v delu, ki se nanaša na ugotovljeno neustavnost sodniških plač zaradi ne usklajevanja z inflacijo.

Sodni svet zato vztraja, da Vlada Republike Slovenije in Državni zbor z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 s 1. 6. 2023 ugotovljeno neustavno stanje nemudoma in v celoti odpravita od 3. 1. 2024 dalje.

(12)

Sodni svet je na 3. seji 19. 9. 2024 obravnaval vloge sodnikov, ki ga pozivajo, da naj kot stranka v postopku pred Ustavnim sodiščem št. U-I-8/24 Ustavnemu sodišču predlaga odpravo nepravilnosti pri izvršitvi dopolnilne odločbe o določitvi načina izvršitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21.

Sodni svet je predlagal sodnicam in sodnikom, da v primeru nestrinjanja z izračuni Vlade RS, ki tudi po stališču Sodnega sveta, sprejetem na 2. seji 5. 9. 2024, ne upoštevajo v celoti dopolnilne odločitve Ustavnega sodišča št. U-I-8/24, sprožijo individualni delovni spor pred pristojnim delovnim sodiščem.

(13)

Na 4. seji 8. 10. 2024 je Sodni svet obravnaval predlog Zakona o skupnih temeljih sistema plač v javnem sektorju (ZSTSPJS) in ugotovil, da predlog zakona ne predstavlja uresničitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023, pri čemer pripombe Sodnega sveta RS in posvetovalne skupine za izboljšanje položaja sodnikov niso bile v celoti upoštevane.

Hiter pregled pokaže, da na primer niso bile upoštevane pripombe pri dodatku za mobilnost niti pri dodatku na nezdržljivost niti pri uvrstitvah prvostopenjskih sodnikov, vrhovnih sodnikov in generalnega sekretarja Vrhovnega sodišča glede na primerljive funkcije drugih vej oblasti. Tudi ni bila upoštevana drugačna ureditev plačnega položaja predsednikov sodišč (z dodatki namesto uvrstitev v plačne razrede).

Nadaljnje neprijetno presenečenje je, da tranše ne bodo znašale 15 %, temveč bodo prve tri tranše znašale 12 %. Skrbi tudi dikcija začetka uporabe zakona, saj to ni več točno opredeljen kot 1. januar 2025, temveč se zakon začne uporabljati s prvim dnevom naslednjega meseca po tem, ko se uveljavijo Kolektivna pogodba za javni sektor in kolektivne pogodbe dejavnosti, s katerimi se uvrščajo v plačne razrede delovna mesta najmanj štirih plačnih skupin, vendar ne prej kot 1. januarja 2025.

Razlika do najnižje poslanske plače ostaja še vedno velika, in sicer šest plačnih razredov oz. nekaj nad 19 % (iz naslova bruto plač), ob čemer je treba upoštevati še pavšal za delo na terenu v višini med 500 in 800 EUR neto, ki ga prejemajo poslanci.

Kar skrbi in vzbuja nezadovoljstvo je, da ustavna odločba ne bo v celoti uresničena:

ne bo namreč uresničena od 4. 1. 2024, temveč šele v prehodnem obdobju od najprej januarja 2025 do januarja 2028 v obliki tranš (časovni vidik),

ZSTPJS ne vzpostavlja primerljivosti plač sodnikov in poslancev (kršitev načela delitve oblasti),

predlog zakona ne zagotavlja mehanizma za učinkovito usklajevanje sodniških plač z rastjo življenjskih stroškov (kršitev načela stabilnosti sodniških plač).

Končna različica predloga zakona je bila objavljena na spletni strani Državnega zbora šele v ponedeljek 30. 9. 2024 popoldan, do tedaj pa se je nenehno spreminjala, kar je onemogočilo predhodno seznanitev sodišč in sodnikov.

Sodni svet se ne glede na to, da cilj še ni dosežen, za dosedanja prizadevanja za izboljšanje položaja sodnikov zahvaljuje vsem deležnikom, zlasti posvetovalni skupini pri Vrhovnem sodišču RS, še naprej pa si bo tudi sam prizadeval, da bo odločba Ustavnega sodišča v celoti uveljavljena.

(14)

Na 8. seji 21. 11. 2024 je Sodni svet poudaril, da si je ves čas in si bo še naprej prizadeval za ustrezen plačni položaj sodnikov, ki bo skladen z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023.

Sodni svet sicer razume razočaranje nekaterih sodnikov ob sprejemu ZSTSPJS, a poudarja, da so zakoni, ki bodo celovito urejali položaj funkcionarjev in sodnikov, še v medresorskem usklajevanju. Sodni svet ves čas pozorno spremlja aktivnosti izvršilne in zakonodajne veje oblasti in se bo v primeru nespoštovanja odločb Ustavnega sodišča in morebitnih kršitev načela sodniške neodvisnosti ustrezno odzval.

3.9.3.2 Izpovedovanje sodnikov v sodnih postopkih

Sodni svet je na 55. seji 14. 3. 2024 obravnaval prošnjo za sprejem načelnega stališča glede dolžnosti izpovedovanja o vsebini postopkov, ki jih je sodnik obravnaval in pri tem zavzel naslednje stališče:

»Sodnica je vabljen na sodišče kot priča in takemu vabilu se je dolžna odzvati. Pričanje o vsebini postopkov pa sme odreči le, če zanjo velja dolžnost, da mora ohraniti kot tajnost tisto, kar je izvedela pri opravljanju sodniške funkcije.«

3.9.3.3 Mirovanje sodniške funkcije

Sodni svet je na 4. seji 8. 10. 2024 v zvezi s predlogom sodnice, ki opravlja sodniško službo na Enotnem patentnem sodišču za krajši delovni čas od polnega, sprejel naslednje stališče:

»Če je sodnik imenovan za sodnika mednarodnega sodišča in funkcijo opravlja za krajši delovni čas, obseg oprostitve sodniške službe po tretjem odstavku 40.a člena Zakona o sodniški službi (ZSS), določen v odstotkih, ni nujno enakovreden obsegu opravljanja dela na mednarodnem sodišču.

V primeru, ko pride do prekomerne obremenitve, je mogoče uporabiti tudi 160. člen Sodnega reda o začetni ustavitvi dodeljevanja zadev sodniku, kar Sodni svet v konkretnem primeru priporoča.

Ministrstvu za pravosodje se priporoča proučitev možnosti sprememb 40.a člena ZSS po nujnem postopku na način, primerljiv z ureditvijo v Zakonu o državnem tožilstvu (ZDT-1E) glede položaja in pravic evropskega tožilca in evropskega delegiranega tožilca.«

3.9.4 Stališča o konkretnih in aktualnih dogajanjih v zvezi s sodstvom doma in v tujini

3.9.4.1 Sodelovanje sodnikov v volilnih organih Državne volilne komisije

Sodni svet je na 52. seji 25. 1. 2024 obravnaval zaprosilo Državnega zbora RS za mnenje k predlogu Zakona o spremembah Zakona o volitvah v Državni zbor (ZVDZ-G), skrajšani postopek, (EPA 1293-IX). Po mnenju predlagatelja zakona je smotno sodnike razbremeniti volilnih opravil in jim s tem omogočiti, da bodo lahko nemoteno uresničevali svoje poslanstvo pri opravljanju sodniške funkcije, zato odpravlja pogoj, da so lahko predsedniki in njihovi namestniki v volilnih organih (DVK, volilne komisije volilnih enot in okrajnih volilnih komisij) lahko zgolj sodniki, ampak se na to mesto lahko predlaga kateregakoli pravnega strokovnjaka z izkušnjami na pravniških delih po PDI in ter izkušnjami na področju volilnih opravil.

»Sodelovanje sodnikov v volilnih organih predstavlja posebno vrednoto, saj predsedniki DVK, volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij ter njihovi namestniki iz vrst sodnikov predstavljajo garant neodvisnosti, so varuhi ustavnosti in zakonitosti volitev in je njihova vloga, kot je razvidno iz rezultatov njihovega preteklega dela, v volilnem procesu izjemnega pomena. Poseg v volilni sistem, ki se je dokazal s svojo strokovnostjo in visoko stopnjo legitimnosti, je s tega vidika sistemsko vprašljiv.

Zgolj opozorilo, da sodniki v volilnem procesu morda ne bodo sodelovali, ni razlog za spremembo zakonodaje in še posebej ne za lahko ustavno sporen poseg v obstoječe mandate. Tovrstni potencialni protest je lahko izražen tudi s strani drugih poklicnih skupin, ki bi po predlaganih zakonskih spremembah tudi lahko opravljali navedene funkcije (npr. s strani uradnikov), zato predlagana ureditev ne bi dosegla zastavljenega cilja.

Sodni svet izraža prepričanje, da bodo volilni postopki potekali nemoteno, v vsakem primeru pa to lahko zagotovita predvsem Vlada in Državni zbor s pravočasnim sprejemom zakona, ki bo uresničil odločbo Ustavnega sodišča glede zagotovitve materialne neodvisnosti sodnikov, za kar nosita tudi odgovornost.«

3.9.4.2 Ob nakupu nove sodne stavbe na Litijski cesti 51

Na 52. seji 25. 1. 2024 je Sodni svet sprejel naslednje stališče:

»Ministrstvo za pravosodje, ki je pristojno za zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev sodišč, v postopek nakupa nove sodne stavbe na Litijski cesti 51 ni vključilo pristojnih sodišč. Sodni svet že dalj časa opozarja na prostorsko problematiko ljubljanskih sodišč. To pa je treba reševati na način, ki bo prijazen do njenih uporabnikov in ob nujnem predhodnem usklajevanju s sodišči. Upoštevanje sosledje dogodkov, se kot edina pravilna rešitev nakazuje že dalj časa načrtovana enotna sodna stavba ljubljanskih sodišč.«

3.9.4.3 Ob požigu stanovanjskega objekta sodnika in pozivih k nasilju v družbenih omrežjih

Soglasno sprejeta izjava na 7. seji Sodnega sveta 13. 11. 2024 v zvezi s požigom stanovanjskega objekta sodnika Almirja Kurspahića in v zvezi z objavami na družbenih omrežjih, ki prikazujejo prirejeno fotografijo enega izmed nekdanjih predsednikov vrhovnega sodišča z luknjo v glavi in vsebujejo imena nekaterih sodnikov z njihovimi domači naslovi s pozivi k protipravnemu nasilnemu ravnanju:

»Vsakršno ravnanje, ki vzpodbuja nasilje oziroma poziva k nasilju, je nedopustno in terja ustrezen odziv pristojnih organov. Ravnanja, ki so usmerjena v napad na posameznike, ki izvajajo sodno oblast, in v pravosodje kot celoto, so še posebej zavržna. Gre za izjemno nevarno situacijo, ki spodjeda temelje pravne države. Sodni svet si bo v okviru svojih pristojnosti prizadeval za zaščito sodnikov in sodstva kot celote ter pričakuje, da bodo tudi druge institucije incidente, ki smo jim priča v zadnjem tednu, obravnavale z vso resnostjo in prioriteto.«

3.9.4.4 Medijsko poročanje v zvezi s kazenskim postopkom zoper nekdanjega sodnika

Sodni svet se je na 8. seji 21. 11. 2024 seznanil s pojasnilom sodnice glede uporabe prisilnih sredstev za zagotovitev navzočnosti na glavni obravnavi v kazenski zadevi zoper obtoženega Zvezdana Radonjića in ob tem sprejel stališče:

»Sodni svet nima pristojnosti posegati v procesno vodenje zadev, ki še niso zaključene. Glede na medijsko odmevnost zadeve je Sodni svet v skrbi za zagotavljanje javnega ugleda sodstva zahteval osnovna pojasnila sodnice z namenom informiranja in ustreznega ukrepanja. Sodni svet zaupa, da sodstvo deluje znotraj svojih pristojnosti in da bo tudi v konkretni zadevi postopek potekal zakonito. Varstvu pravic udeležencev postopka pa je na voljo sistem pravnih sredstev.«

3.9.4.5 Ob protestih pred Okrožnim sodiščem v Celju

Sodni svet je dan po protestih 27. 11. 2024 najostreje obsodil izjave politikov, ki spodkopavajo zaupanje v delovanje institucij pravne države. Spoštovanje načela pravne države predstavlja temelj ustavnopravne ureditve in zagotavlja neodvisnost sodnikov in sodstva. Vsakomur v Republiki Sloveniji je zagotovljena pravica do sodnega varstva, preizkus odločitev sodišč pa se brez izjeme uresničuje v okviru sistema pravnih sredstev.

Sodni svet spoštuje pravico javnosti, da izraža svoje mnenje o delu sodstva, a mora biti ta podana na spoštljiv in primeren način v skladu z veljavno pravno ureditvijo. Usmerjanje množice z izjavami o »krivosodju« predstavlja nevaren precedens, ki bi se ga morali najvišji predstavniki državne oblasti vzdržati.

3.10 Sodelovanje z drugimi organi in organizacijami v Republiki Sloveniji

V letu 2024 so predsednik, predsednica in drugi člani Sodnega sveta sodelovali na sejah Mandatno volilne komisije Državnega zbora v zvezi z obravnavno predlogov Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje kandidatov na prosta sodniška mesta. Sodelovali so tudi na sejah Odbora za pravosodje Državnega zbora v zvezi z obravnavanimi predlogi zakonskih sprememb in dopolnitev s področja pravosodja ter položaja sodstva in Sodnega sveta v pravosodnem sistemu.

Predsednik in predsednica sta se udeleževala tudi sej Državnega zbora, na katerih je Državni zbor odločal o predlogih Sodnega sveta za izvolitev in imenovanje sodnikov na sodniška mesta, ter svečanih priseg izvoljenih sodnikov pred predsednikom Državnega zbora. Prav tako so se predsednik, predsednica, člani in generalni sekretar udeleževali sestankov z relevantnimi ministrstvi (pravosodje, finance, javna uprava) in predsedniki sodišč ter različnih dogodkov v širšem pravosodnem prostoru (npr. Slavnostna seja Ustavnega sodišča, Dan slovenskih odvetnikov).

Sej Sodnega sveta sta se v letu 2024 z namenom izmenjave mnenj in stališč udeležila tudi ministrica za pravosodje, Andreja Katič, in predsednik Vrhovnega sodišča RS, dr. Miodrag Đorđević.

Sodni svet je 3. 4. 2024 na zaprosilo Pravne fakultete v Ljubljani za potrebe raziskave Judgmerit, upošteva je mnenje Informacijskega pooblaščenca z dne 24. 10. 2023, izvajalcem raziskave omogočil vpogled dela dokumentacije razpisnih postopkov za sodniška mesta od 2019 do 2023. S študijem normativne podlage, predpisov in objektivno določenih meril ter dokumentacije iz postopkov izbire kandidatov za sodniško funkcijo pred Sodnim svetom, katere namen je ugotoviti, katere lastnosti kandidatov za sodnike so odločilne za izbiro.

Projekt izvajajo Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani. Financira ga Javna agencija za znanstveno-raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS). Projekt se izvaja med 1. oktobrom 2022 in 30. septembrom 2025. Vodja jeizr. prof. dr. Samo Bardutzky.

Fotografija: MP, predaja letnega poročila ministrici za pravosodje Andreji Katič

Fotografija: STA, obisk ministrice za pravosodje Andreje Katič na Sodnem svetu

Tabela 16: Sodelovanje Sodnega sveta z drugimi organi

	2024
Odbor za pravosodje	5
Mandatno-volilna komisija	9
Zaprisege sodnikov - dogodki	10
Seje Državnega zbora	3
Sestanki ministrstva	30
Drugi dogodki in srečanja	41
Skupaj	98

3.11 Mednarodno sodelovanje

Sodni svet je tudi aktiven člen evropskega pravosodnega prostora. Njegove mednarodne aktivnosti so zlasti povezane s sodelovanjem v Evropski mreži sodnih svetov (ENCJ), katere delovanje v pretežni meri podpira Evropska komisija.

3.11.1 Sodelovanje v Evropski mreži Sodnih svetov

V letu 2020 je Sodni svet postal član Izvršnega odbora ENCJ za čas dveh let (od 10. 6. 2020 do junija 2022). V mesecu juniju 2022 je bil mandat Sodnega sveta v izvršnem odboru ENCJ podaljšan za naslednji dve leti in ga je v njem do generalne skupščine, ki je potekala v juniju 2024 v Rimu, zastopal dr. Erik Kerševan.

Fotografija: ENCJ – Generalna skupščina 2024 v Rimu, ki se je je udeležil dr. Erik Kerševan.

V letu 2024 je Sodni svet aktivno sodeloval pri vseh projektih in konferencah ENCJ. Prva projektna skupina se že več let kontinuirano ukvarja s tematiko Neodvisnosti in odgovornosti sodstva, katere člana sta predsednica dr. Urška Kežmah in generalni sekretar Domen Horvat. Tematika druge projektne skupine je digitalizacija sodstva, katere člana sta mag. Jonika Marflak Trontelj in mag. Matej Čujovič. Sekcije mediji in sodstvo pa se udeležujeta prof. dr. Marko Novak in mag. Martin Jančar, dodeljeni sodnik v strokovno službo Sodnega sveta.

Med članicami ENCJ poteka sodelovanje tudi na področju izmenjave podatkov s področja zakonske ureditve in delovanja sodstva ter sodnih svetov. V letu 2023 je Sodni svet na podlagi zaprosil drugih članic ENCJ podal skupno 16 poročil s področja ustavne in zakonske ureditve in delovanja sodstva v Sloveniji ter Sodnega sveta.

Tabela 17: Mednarodna izmenjava podatkov 2022, 2023 in 2024

	2022	2023	2024
Izmenjava podatkov	15	15	16

3.11.2 Obiski tujih delegacij

Kot vsako leto je v letu 2024 Sodni svet glede stanja pravne države obiskal predstavnik Veleposlaništva Kraljevine Nizozemske, ki ga je sprejel generalni sekretar Sodnega sveta. Prav tako je delegacija Evropske komisije videokonferenčno opravila razgovor s predstavniki Sodnega sveta glede priprave poročila Rule of Law Report, ki so se ga udeležili tedanji predsednik Vladimir Horvat, dr. Urška Kežmah in generalni sekretar Sodnega sveta.

3.12 Sodno varstvo

3.12.1 Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles

V postopkih pred Sodnim svetom se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ZSSve ne določa drugače (31. člen ZSSve). Zoper odločbe in sklepe Sodnega sveta je dovoljen upravni spor, v katerem odloča Vrhovno sodišče v senatu petih sodnikov (36. člen ZSSve). Tudi zoper odločbe disciplinskega sodišča je dopustno sodno varstvo po 36. členu ZSSve (43. člen ZSSve).

Sodni svet je v letu 2024 sprejel 300 odločitev, s katerimi je odločil o pravicah, obveznostih in pravnih koristih sodnikov. Pred Vrhovnim sodiščem je bilo v letu 2024 vloženi 8 tožb zoper odločitve Sodnega sveta oziroma 2,67 % vseh odločitev. Odločeno je bilo o naslednjih sporih:

- 1 tožba neizbranega kandidata za sodniška mesta,
- 1 tožba zoper odločitev o zavrnitvi predloga za napredovanje,
- 1 tožba zoper odločitev glede vodstvenega mesta,
- 2 tožbi glede odločitev o pritožbah zoper odločbo predsednika sodišča,
- 1 tožba zoper akt o imenovanju sodnika in
- 1 tožba zoper odločitev v disciplinskem postopku.

Vrhovno sodišče je odločilo v 7 zadevah (eni iz leta 2023), pri čemer je 1 tožbo zavrglo, 4 ugodilo in zadeve vrnilo v ponovni postopek, v 2 zadevah je tožbi ugodilo in odločitev Sodnega sveta izreklo za nično (štelo je namreč, da je Sodni svet sprejel odločitev iz pristojnosti delovnega sodišča). O dveh tožbah, vloženih v letu 2024, je bilo odločeno v letu 2025. Navkljub na prvi pogled neugodni statistiki je treba izpostaviti, da se je skozi odločanje o tožbah izgrajevala sodna praksa glede pristojnosti, zlasti pa obsega in narave diskrecijskega odločanja Sodnega sveta.

Tabela 18: Sodno varstvo zoper odločitve Sodnega sveta in njegovih delovnih teles v številkah v letu 2024 (v oklepaju številke odločb Vrhovnega sodišča):

Vrsta odločitve	Odperti upravni spori iz preteklih let	Novi upravni spori	Zaključeni upravni spori	Potrjene odločbe (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	Odpravljene odločbe	Odločba Sodnega sveta se izreče za nično
Kandidacijski postopki - sodniki	/	1	1	/	1 (I U 6/2023)	/
Kandidacijski postopki - vodstvena mesta	/	1	1	/	1 (I U 3/2024)	/
Napredovanja	1	1	1	/	1 (I U 4/2023)	/
Disciplinske odločbe	/	1	1	/	1 (I U 6/2024)	/
Odločitev Sodnega sveta o pritožbi zoper odločbo predsednika sodišča	/	2	2	/	/	2 (I U 4/2024) (I U 5/2024)
Drugo	/	1	1	1 (I U 1/2024)	/	/
Skupaj	1	7	7	1	4	2

Tabela 19: Sodno varstvo - primerjava s preteklim poročevalskim obdobjem

	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
Novi upravni spori v posameznem letu	5	7	40,0
Skupno število upravnih sporov v posameznem letu	5	8	60,0
Zaključeni upravni spori	4	7	75,0
a. Potrjene odločitve (zavrnitev ali zavrženje tožbe)	2	1	-50,0
b. Odpravljene odločitve	1	4	300
c. Odločba Sodnega sveta se izreče za nično	/	2	/
d. Ustavitev postopka	1	/	-100
Odperti upravni spori ob koncu leta	1	1	/

3.12.2 Tožbe Sodnega sveta

V letu 2024 Sodni svet ni vložil nobene tožbe.

3.13 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

3.13.1 Javnost delovanja

Sodni svet deluje po načelu javnosti in transparentnosti ob doslednem upoštevanju predpisov s področja varstva osebnih podatkov. S svojim odzivnim in zakonsko skladnim delovanjem v zvezi s podanimi zahtevami po informacijah javnega značaja, korektnimi odnosi z javnostjo in urejeno spletno stranjo dokazuje, da je preglednost delovanja zanj prioriteta. Pomembno pa je, da so zahteve po transparentnosti in posledične rešitve v zvezi z zagotavljanjem preglednega in javnega delovanja posameznega organa skladne z naravo dela organa.

Sodni svet je organ, katerega poslanstvo je skrb za neodvisnost ter odgovorno in učinkovito delovanje sodstva. Njegove naloge so zato pretežno strokovne narave. Takšna pa je po Ustavi tudi njegova sestava. Člani Sodnega sveta so priznani strokovnjaki s področja pravosodnega sistema. Narava dela Sodnega sveta na sejah ima zato v pretežnem delu značaj strokovnega posvetovanja in usklajevanja, katerega rezultat so bodisi sprejeta strokovna stališča/mnenja o vprašanjih, ki se tičejo sodstva, bodisi odločitve o položaju posameznih sodnikov.

Javnost in preglednost se zato zagotavljata prvenstveno skozi prost dostop do dokumentov v okviru Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ); javnim objavljanim predvidenih sej in dnevnih redov, zapisnikov sej ter sprejetih odločitev; novinarskimi konferencami; zahtevi po obrazložitvi odločitev. Zaradi interesov izvajanja nalog Sodnega sveta ter krepite transparentnosti in pravne države lahko Sodni svet tudi odloči, da sejo ali del seje odpre za javnost (18. člen Poslovnika).

Nadalje se javnost zagotavlja z objavo splošnih aktov ter odločitev o imenovanjih sodnikov in prenehanju sodniške funkcije oziroma službe v Uradnem listu. Na spletni strani Sodnega sveta so zainteresirani javnosti na voljo tudi splošni podatki o Sodnem svetu (predstavitev, sestava, poslanstvo, naloge, pristojnosti, način delovanj in kontaktni podatki).

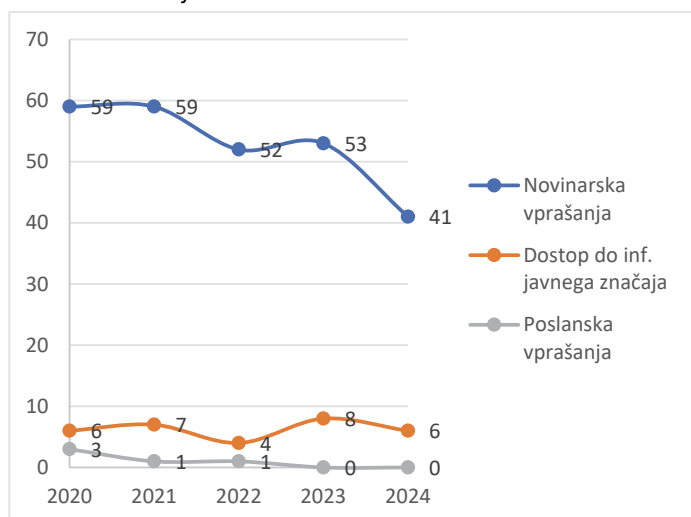
3.13.2 Odnosi z javnostmi

Sodni svet ostaja prepoznaven dejavnik v sistemu organizacije državne oblasti. V letu 2023 so naloge s področja odnosov Sodnega sveta z javnostmi izvajala predvsem predsednik Vladimir Horvat, predsednica dr. Urška Kežmah in generalni sekretar Domen Horvat, ki je ob enem tudi pooblaščen oseba za dostop do informacij javnega značaja.

Tabela 20: Odnosi z javnostmi v številkah

	2020	2021	2022	2023	2024	Razlika 2023/2024 v %
Novinarska vprašanja	59	59	52	53	41	-22,6
Dostop do inf. javnega značaja	6	7	4	8	6	-25
Poslanska vprašanja	3	1	1	0	0	0

Graf 7: Odnosi z javnostmi

Sodni svet je v letu 2024 prejel 41 novinarskih vprašanj, povezanih z delom in odločitvami Sodnega sveta, kar je nekoliko manj kot v letu 2023 in pod povprečjem zadnjih petih let, a gre le za začasno odstopanje, saj je v letu 2025 do zaključka redakcije letnega poročila na Sodni svet prispelo že več kot 50 novinarskih vprašanj. Na vsa novinarska vprašanja Sodni svet praviloma odgovarja nemudoma oziroma naslednji delovni dan.

Sodni svet je v letu 2024 prejel 6 zahtev za dostop do informacij javnega značaja, pri čemer je bilo:

- v 4 primerih zahtevi ugodeno,
- v 2 primerih je bila zahteva zavrnjena.

V letu 2024 Sodni svet ni prejel poslanskih vprašanj.

Izjave za javnost se glede na vsebino in pomembnost objavljajo promptly na spletni strani www.sodni-svet.si si v razdelku objave, pomembnejše pa se posredujejo tudi STA in drugim zainteresiranim medijem.

4 Komisija za etiko in integriteto

4.1 Predstavitev

Komisija za etiko in integriteto¹³ je samostojno delovno telo Sodnega sveta (49. člen Zakona o sodnem svetu¹⁴ in prvi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta). Deluje od 15. 12. 2015, ko je bila prva ustanovna seja Komisije.

Komisijo sestavlja pet sodnikov. Člane imenuje Sodni svet: štiri člane izmed kandidatov, ki se na poziv prijavijo sami ali jih predlagajo sodišča ali drugi sod-

niki, in enega izmed članov Sodnega sveta (50. člen ZSSve). Mandat članov Komisije znaša šest let z možnostjo ponovnega imenovanja. Mandat sedanje sestave Komisije traja od 3. 9. 2021 do 2. 9. 2027, v tem času se je zamenjalo več članov Komisije iz različnih razlogov, Sodni svet je imenoval nadomestne člane po predvidenem postopku (51. člen v zvezi s 50. členom ZSSve).

Ob zaključku leta 2024 na dan 31. 12. 2024 so bili člani Komisije:

- Maja Baškovič, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije;
- Tanja Dolar Božič, okrajna sodnica svétnica na Okrajnem sodišču v Celju, razporejena na Okrožno sodišče v Celju;
- mag. Jonika Marflak Trontelj, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije;
- Matej Papler, višji sodnik na Višjem sodišču v Kopru, namestnik predsednice Komisije od 11. 9. 2024.

Člani Komisije, ki jim je v letu 2024 prenehala funkcija, so bili:

- Zvone Strajnar, višji sodnik svétnik na Višjem sodišču v Ljubljani, predsednik Komisije v obdobju od 28. 9. 2021 do 28. 9. 2023, zaradi odstopa 15. 4. 2024,
- mag. Matej Čujovič, vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču RS, nadomestni član od 6. 7. 2023 in namestnik predsednice od 28. 9. 2023, zaradi odstopa 11. 7. 2024,
- Marjetica Žibert, okrožna sodnica svétnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu, predsednica Komisije od 28. 9. 2023 do 30. 12. 2024, zaradi upokojitve 30. 12. 2024.

Sestava članov Komisije se je tekom leta torej delno spreminjala: tri članice so svojo funkcijo v Komisiji opravljale celo leto 2024, dva člana pa sta bila sredi leta imenovana kot nadomestna člana Komisije. Ob tem velja poudariti, da ni prišlo do nobenih zastojev pri delu Komisije, predvsem pa je bilo ves čas zagotovljeno izvajanje njenega poslanstva.

¹³ V nadaljevanju Komisija v ustreznem sklonu, s kratico KEI

¹⁴ Ur. l. RS, št. 23/17 in 178/21 – odl. US, v nadaljevanju ZSSve

4.2 Pristojnosti in naloge

Komisija za etiko in integriteto je delovno telo, katerega osnovno poslanstvo je krepitev profesionalne etične zavesti sodnikov in ugleda sodstva. Pri izvajanju svojega poslanstva upošteva in opozarja na etična načela Kodeksa sodniške etike¹⁵ in druga etična načela, ki omogočajo, spodbujajo in zagotavljajo kakovostno delo sodišč in sodnikov ter ugled sodstva (drugi in tretji odstavek 2. člena Poslovnika Komisije za etiko in integriteto¹⁶ ter prvi in drugi odstavek 12. člena Poslovnika Sodnega sveta¹⁷).

Kodeks sodniške etike, ki po določilu drugega odstavka 53. člena ZSSve zavezuje vse sodnike pri opravljanju sodniške službe in zunaj nje, je Sodni svet na podlagi drugega odstavka 65. člena ZSSve sprejel na 98. seji 1. 6. 2017 in je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.¹⁸ Vsakemu novoizvoljenemu sodniku se ob podaji sodniške prisege izroči izvod Kodeksa sodniške etike s komentarjem.

Komisija ima na podlagi prvega odstavka 49. člena ZSSve naslednje pristojnosti:

- sprejema načelna mnenja glede ravnanj sodnikov, ki pomenijo kršitev Kodeksa sodniške etike,
- izdaja priporočila za spoštovanje pravil sodniške etike in integritete v skladu s Kodeksom sodniške etike,
- sprejema smernice s področja sodniške etike in integritete v skladu s Kodeksom sodniške etike in
- v sodelovanju s Centrom za izobraževanje v pravosodju skrbi za izobraževanje in usposabljanje sodnikov na področju sodniške etike in integritete.

Komisija pri sprejemanju svojih stališč redno pojasnjuje, da so njene pristojnosti delovanja omejene predvsem na: opozarjanje na etična načela Kodeksa sodniške etike in druga etična načela, ki omogočajo, spodbujajo in zagotavljajo kakovostno delo sodišč in sodnikov ter ugled sodstva (2. člen Poslovnika KEI).

Komisija poudarja, da ni preiskovalni organ in nima preiskovalnih pooblastil (prvi odstavek 33. člena Poslovnika KEI), zato njene odločitve niso in ne smejo biti predhodnica morebitnih disciplinskih, kazenskih ali pravnih postopkov. Njeno primarno delovanje je usmerjeno h kreptivi etične zavesti sodnikov. Prav tako Komisija poudarja pomen načelnosti mnenj, kar pomeni, da morajo biti splošna in abstraktna ter oprta na sprožilni primer. Naloga Komisije je, da z načelnim mnenjem pomaga sodnikom pri odgovoru na vprašanje, kako razrešiti določeno etično dilemo, ki jo izpostavlja konkretna dejanska situacija, v kateri se znajdejo pri svojem delu in v zasebnem življenju. Komisija o sprejemu pobude v obravnavo odloči glede na to, ali gre za pomembno vprašanje iz pristojnosti Komisije (prvi odstavek 52. člena ZSSve).

4.3 Organizacija in pogoji za delovanje Komisije

Kot samostojno delovno telo Sodnega sveta deluje Komisija na sedežu Sodnega sveta. Način dela Komisije je določen z ZSSve, podrobnejša določila o vodenju postopka in izvajanju nalog ter o javnosti delovanja, vsebuje Poslovnik KEI (četrti odstavek 49. člena ZSSve), ki je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.¹⁹

¹⁵ V nadaljevanju kodeks v ustreznem sklonu

¹⁶ V nadaljevanju Poslovnik KEI v ustreznem sklonu

¹⁷ V nadaljevanju Poslovnik SSve v ustreznem sklonu

¹⁸ <http://www.sodni-svet.si/?p=keiKodeksKodeks>

¹⁹ <http://www.sodni-svet.si/?p=keiKomisijaPoslovnik>

Finančna sredstva za delovanje ter strokovno-administrativno podporo Komisiji zagotavlja strokovna služba Sodnega sveta (9. člen Poslovnika SSve). Za tekoče izvajanje nalog Komisije je imenovan tajnik Komisije. Vlogo in naloge tajnika KEI opravlja sodnik, ki je dodeljen v strokovno službo Sodnega sveta (10. člen Poslovnika KEI).

V letu 2024 je naloge tajnika Komisije opravljal Alenka Klemenčič, dodeljena okrožna sodnica svétnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani v prvi polovici leta, od 1. 7. dalje pa Božena Novak, višja sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

4.4 Poslovanje

Kot samostojno delovno telo Sodnega sveta deluje Komisija na sedežu Sodnega sveta. Način dela Komisije je določen z ZSSve, podrobnejša določila o vodenju postopka in izvajanju nalog ter o javnosti delovanja, vsebuje Poslovnik KEI (četrti odstavek 49. člena ZSSve), ki je objavljen na spletni strani Sodnega sveta.

4.4.1 Seje

Vabila na sejo skupaj s predlaganim dnevnim redom se objavljajo na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč (tretji odstavek 16. člena Poslovnika KEI). O vsaki seji Komisije se vodi zapisnik, vsak zapisnik je v anonimizirani vsebini objavljen na spletni strani Sodnega sveta in na intranetni strani sodišč (21. člen Poslovnika KEI).

V letu 2024 so se člani Komisije sestali na štirih rednih sejah, dopisnih sej niso opravili:

Redne seje:

- 14. seja – 16. 1. 2024
- 15. seja – 27. 3. 2024
- 16. seja – 11. 9. 2024
- 17. seja – 4. 12. 2024

Dnevni redi in zapiski sej so objavljeni na intranetni strani sodišč in na spletni strani Sodnega sveta.²⁰

4.4.2 Pobude in zahteve

Komisija začne postopek na pobudo ali na zahtevo upravičene osebe (29. člen Poslovnika KEI).

Pobudo za obravnavo zadeve iz pristojnosti Komisije lahko poda vsaka fizična ali pravna oseba. Komisija o sprejemu pobude v obravnavo odloči glede na to, ali gre za pomembno vprašanje iz pristojnosti Komisije, ki odpira relevantna vprašanja sodniške etike.

²⁰ <http://www.sodni-svet.si/?p=keiSeje>

Zahtevo za obravnavo zadeve iz pristojnosti Komisije lahko podajo: član Komisije, član Sodnega sveta, predsednik Vrhovnega sodišča RS in minister za pravosodje. Komisija je zahtevo dolžna sprejeti v obravnavo (prvi in drugi odstavek 52. člena ZSSve).

V letu 2024 ni bila vložena nobena zahteva za obravnavo zadev iz pristojnosti Komisije, vloženi pa je bilo skupno enajst (11) novih pobud, vse so vložile fizične oziroma pravne osebe.

Komisija praviloma v istem koledarskem letu obravnava zadeve, ki prispejo v delo, nekatere zadeve pa narekujejo obravnavo na več sejah. V letu 2024 je Komisija na sejah obravnavala deset (10) pobud: dve (2) iz leta 2023, ostalih osem (8) je prispelo v letu 2024. Ena (1) pobuda je kot sprejeta v obravnavo statistično vodena že v letu 2023 kot rešena, vendar je bila v letu 2024 ponovno obravnavana. V osmih (8) primerih je Komisija sklenila, da pobud ne sprejme v obravnavo in je o tem obvestila stranke z obrazloženim dopisom. Obravnavo ene zadeve je Komisija preložila na naslednjo sejo, zato je v statističnih podatkih vodena kot obravnavana in kot nerešena. Ob zaključku leta 2024 so tako odprte še štiri (4) zadeve, ki so prispele v obravnavanje v letu 2024; o vseh ostalih zadevah je Komisija odločila.

Primerjava s preteklimi leti je naslednja (podatki so povzeti iz letnih poročil za pretekla leta):

Tabela 21: Komisija za etiko in integriteto v številkah

	Število prejetih pobud	Število opravljenih sej	Število sprejetih zadev v obravnavo	Število nesprejetih zadev v obravnavo	Število sprejetih načelnih mnenj
2021	16	10	2	10	1
2022	10	6	2	8	3
2023	8	4	2	6	1
2024	11	4	0*	8	1*

* odločitev o sprejemu zadeve v obravnavo je bila sprejeta na 13. seji KEI dne 21. 11. 2023, dokončno sprejeto besedilo načelnega mnenja je bilo na 14. seji dne 16. 1. 2024.

Primerjava podatkov pokaže relativno visoko povišanje vloženi pobud (37,5%) v letu 2024 v primerjavi z letom 2023, vendar je treba upoštevati, da je bilo primerjalno leto z najmanj vloženi pobudami. Komisija tekoče rešuje prejete zadeve in zaradi povečanega števila prejetih zadev ni bilo potrebe po izvedbi večjega števila sej in to ostaja relativno nizko. Število nerešenih zadev je odraz dejstva, da so bile tri (3) pobude časovno vložene konec novembra in v decembru 2024, kar je bilo prepozno, da bi bile uvrščene na decembrsko sejo Komisije, saj jih ni bilo mogoče uvrstiti med nujne zadeve (17. člen Poslovnika KEI). O eni (1) pobudi ni odločeno iz vsebinskih in postopkovnih razlogov.

4.4.3 Načelna mnenja, smernice in priporočila

V letu 2024 je Komisija sprejela 1 načelno mnenje, v katerem je odgovorila na vprašanje o vezanosti upokojenega sodnika na pravila Kodeksa sodniške etike (Su Ek 7/2023). Pobuda za sprejem načelnega mnenja je bila vložena v letu 2023, Komisija je o zadevi odločala na dveh sejah, enkrat že v letu 2023, dokončno vsebinsko odločitev je sprejela na prvi seji v letu 2024.

Vsa načelna mnenja so v anonimizirani obliki objavljena na spletni strani Sodnega sveta (tretji odstavek 49. člena ZSSve).²¹

V letu 2024 Komisija ni sprejela smernic niti priporočil.

4.4.4 Upravni spor

V zadevi Su Ek 18/2023 poteka upravni spor zoper načelno mnenje, ki ga je Komisija sprejela v letu 2023. Ustavno sodišče RS je z odločbo Up-429/23-13 z dne 24. 10. 2024 razveljavilo točko 1 izreka sklepa Vrhovnega sodišča Republike Slovenije št. U 10/2022 z dne 20.2.2023 in zadevo vrnilo v novo odločanje. Spor se sedaj vodi pod opr. št. U 7/2024, o njem še ni dokončno odločeno.

4.4.5 Izobraževanje in usposabljanje sodnikov

V okviru pristojnosti Komisije je tudi sodelovanje s Centrom za izobraževanje v pravosodju pri izobraževanju in usposabljanju sodnikov na področju sodniške etike in integritete.

Komisija je decembra 2024 na CIP naslovila pobudo za ponovno izvajanje izobraževanja v obliki delavnic s področja etike in integritete za sodnike.

4.4.6 Svetovalec sodnikom za področje etike in integritete

Sodni svet je na 14. seji 10. 3. 2022 sprejel predlog Komisije glede trajne ureditve svetovalca sodnikom za področje etike in integritete, za svetovalko sodnikom imenoval mag. Nino Betetto, vrhovno sodnico svétnico na Vrhovnem sodišču RS, za mandatno obdobje dveh let, od 10. 3. 2022 do 9. 3. 2024 ter sprejel Pravilnik o delu svetovalca sodnikom za področje etike in integritete.

Na 54. seji dne 29. 2. 2024 je Sodni svet po prejetem soglasju ponovno imenoval za svetovalca sodnikom mag. Nino Betetto, vrhovno sodnico svétnico na Vrhovnem sodišču RS, za obdobje dveh let, od 10. 3. 2024 naprej.

²¹ <http://www.sodni-svet.si/?p=keiNacelna>

Komunikacija med svetovalko in sodnikom poteka po varni elektronski pošti: kei.svetovalec@sodisce.si, poznejša komunikacija pa v skladu z medsebojnim dogovorom lahko poteka tudi osebno ali telefonsko.

V letu 2024 je svetovalka sodnikom za področje etike in integritete mag. Nina Betetto svetovala v dveh (2) primerih etičnih dilem, v zvezi s katerima sta sodnika potrebovala posvet.

4.4.7 Splošni akti

V letu 2024 Komisija ni sprejela novih splošnih aktov.

4.5 Javnost delovanja in odnosi z javnostmi

4.5.1 Javnost delovanja

Komisija deluje po načelu javnosti. Javnost njenega dela se zagotavlja zlasti z objavami na spletni strani Sodnega sveta in intranetni strani sodišč, z novinarskimi konferencami, udeležbami na javnih in strokovnih srečanjih, publikacijami ter izdajanjem informacij javnega značaja v skladu z zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja (36. člen Poslovnika KEI).

Komisija ima na spletni strani Sodnega sveta urejeno svojo stran (Etika in integriteta), kjer so javnosti na voljo podatki o Komisiji (predstavitev in sestava; poslanstvo in naloge; način delovanja; kontaktni podatki), sprejeti akti in predstavljeni pomembnejši (domači in tuji) dokumenti s področja sodniške etike, skupaj z ustreznimi povezavami.²²

Na spletni strani Sodnega sveta so objavljeni dnevni redi in datumi sej, zapisniki sej, sprejeti akti z obrazložitvami, Kodeks sodniške etike in komentar kodeksa (v slovenski in angleški različici), Poslovník KEI ter drugi pomembnejši dokumenti in podatki. Dnevni redi in datumi sej ter zapisniki sej se objavljajo tudi na intranetni strani sodišč.

V skladu z nalogo skrbeti za izobraževanje sodnikov s področja etike Komisija poleg objavljanja sprejetih aktov na spletnih straneh Sodnega sveta in intranetni strani sodišč o sprejemu načelnih mnenj, smernic in priporočil sodnike periodično obvešča tudi prek elektronskih naslovov uradov sodišč (39. člen Poslovnika KEI).

V letu 2024 je Komisija izdala eno periodično poročilo o sprejetem načelnem mnenju.

4.5.2 Odnosi z javnostmi

V letu 2024 Komisija ni prejela zahtev po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja niti poslanskih vprašanj, prejela pa je 1 novinarsko vprašanje po Zakonu o medijih, na katerega je odgovorila.

²² <http://www.sodni-svet.si/?p=keiPredstavitev>

5 Disciplinski organi

Od pričetka uporabe določb ZSSve pri Sodnem svetu delujejo disciplinsko sodišče, disciplinski tožilec in njegov namestnik. Disciplinski organi imajo sedež pri Sodnem svetu, ki zagotavlja finančna sredstva, strokovno in administrativno pomoč ter druge pogoje za njihovo delo (42. člen ZSSve).

5.1 Predstavitev

Disciplinski organi so disciplinski tožilec in namestnik disciplinskega tožilca ter disciplinsko sodišče (prvi odstavek 38. člena ZSSve). Disciplinski organi so pristojni za izvedbo disciplinskih postopkov zoper sodnike in delujejo po postopku, ki je predpisan z zakonom. Pri svojem delu so neodvisni (14. člen Poslovnika).

5.1.1 Disciplinsko sodišče

Disciplinsko sodišče ima devet članov. Trije člani so imenovani izmed članov Sodnega sveta. Eden izmed njih je predsednik sodišča, preostala dva sta njegova namestnika. Šest članov disciplinskega sodišča je imenovanih izmed sodnikov, ki jih predlaga občna seja Vrhovnega sodišča. Dva izmed njih sta vrhovna sodnika, dva višja sodnika in dva prvostopenjska sodnika (40. člen ZSSve).

Sodni svet je na 5. seji 21. 10. 2021 imenoval nove člane disciplinskega sodišča, in sicer so z dnem 21. 11. 2021 svoj štiriletni mandat (2021-2025 oziroma do prenehanja članstva v Sodnem svetu) nastopili naslednji člani disciplinskega sodišča:

- mag. Tatjana Steinman, vrhovna sodnica svetnica na Vrhovnem sodišču, kot članica disciplinskega sodišča,
- Mitja Kozamernik, vrhovni sodnik svetnik na Vrhovnem sodišču, kot član disciplinskega sodišča,
- Boris Gabrijel Hrovat, višji sodnik svetnik na Višjem sodišču v Ljubljani, kot član disciplinskega sodišča,
- Mara Bristow, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Kopru, kot članica disciplinskega sodišča,
- Mojca Hode, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Novem mestu, kot članica disciplinskega sodišča in
- mag. Špela Koleta, višja sodnica na Višjem sodišču v Ljubljani, kot članica disciplinskega sodišča.

Mag. Emilu Zakonjšku, Andreju Rozmanu in prof. dr. Saši Preliču, je mandat članov disciplinskega sodišča iz vrst članov Sodnega sveta prenehal 8. 7. 2024 s prenehanjem članstva v Sodnem svetu (po drugem odstavku 41. člena ZSSve), zato je Sodni svet imenoval nove člane:

- prof. dr. Marko Novak, predsednik disciplinskega sodišča od 11. 7. 2024 dalje (imenovanje na 1. seji),
- Andrej Razdrih, namestnik predsednika disciplinskega sodišča od 11. 7. 2024 dalje (imenovanje na 1. seji) in
- Tanja Bohl, namestnica predsednika disciplinskega sodišča od 8. 10. 2024 (imenovanje na 4. seji).

5.1.2 Disciplinski tožilec

Disciplinskega tožilca in njegovega namestnika na predlog občne seje Vrhovnega sodišča imenuje Sodni svet z dvotretjinsko večino vseh članov. Disciplinski tožilec in njegov namestnik morata biti imenovana iz vrst vrhovnih sodnikov (38. in 40. člen ZSSve).

Sodni svet je na 5. seji 21. 10. 2021 na položaj disciplinskega tožilca imenoval dr. Primoža Gorkiča, vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču, na položaj njegovega namestnika pa Andreja Kmecla, vrhovnega sodnika na Vrhovnem sodišču. Oba sta štiriletni mandat nastopila z dnem 21. 11. 2021.

5.2 Pristojnosti in naloge

5.2.1 Pristojnosti in naloge disciplinskega tožilca

Pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika lahko disciplinskemu tožilcu podajo predsednik sodišča, na katerem sodnik opravlja sodniško funkcijo, predsednik neposredno višjega sodišča, predsednik vrhovnega sodišča, minister za pravosodje in Sodni svet.²³ Na njeni podlagi lahko disciplinski tožilec zoper sodnika pred disciplinskim sodiščem (1) vloži obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije; (2) sodišču predlaga opravo posameznih preiskovalnih dejanj; (3) presodi in odloči, da zoper sodnika disciplinskega postopka ne bo uvedel, o čemer je dolžan obvestiti pobudnika.

Če pobudo vloži nelegitimiran pobudnik, jo disciplinski tožilec zavrže.

5.2.2 Pristojnosti in naloge disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je pristojno za izvedbo oziroma za odločanje v treh različnih disciplinskih postopkih zoper sodnike. Disciplinski postopek, ki je pred sodiščem najpogostejši, se prične, ko disciplinski tožilec zoper sodnika na disciplinsko sodišče vloži obrazložen predlog za izrek disciplinske sankcije. V tem postopku disciplinsko sodišče odloča v senatu treh sodnikov. Predsednik senata je predsednik disciplinskega sodišča ali namestnik predsednika disciplinskega sodišča. Sestavo senata določi predsednik disciplinskega sodišča v skladu s tretjim odstavkom 40. člena ZSSve in na podlagi sprejetega Razporeda dela članov disciplinskega sodišča, ki je objavljen na spletni strani organa. S tem se zagotavlja pravica do zakonitega sodnika tudi v disciplinskih postopkih, ob enakomerni obremenjenosti članov disciplinskega sodišča.

Na podlagi vloženega predloga za izrek disciplinske sankcije disciplinsko sodišče odloči o disciplinski odgovornosti sodnika in o izreku disciplinske sankcije. Disciplinsko sodišče postopek vodi na podlagi določb ZSSve, ob smiselni uporabi določb Zakona o kazenskem postopku, ki veljajo za skrajšani postopek pred okrajnim sodiščem. Materialnopravne določbe za odločanje sodišča glede disciplinske odgovornosti, disciplinskih sankcij in zastaranja vsebuje ZSS, ob subsidiarni uporabi nekaterih določb Kazenskega zakonika.

²³ O stališču Sodnega sveta v zvezi s podajanjem pobud glej točko 3.5.2.

Tovrsten disciplinski postopek se zaključi bodisi z izrekom disciplinske sankcije, bodisi z oprostivijo disciplinskih očitkov, ali z zavrnitvijo predloga za izrek disciplinske sankcije ali pa s sklepom o ustavitvi postopka. Zoper odločitev disciplinskega sodišča ima sodnik na voljo sodno varstvo v upravnem sporu pred Vrhovnim sodiščem, disciplinski tožilec pa pravnega sredstva nima.²⁴

Disciplinsko sodišče je pristojno tudi za opravo posameznih preiskovalnih dejanj. Te postopke vodijo disciplinski sodniki posamezniki, ki jih, skladno s sprejetim Razporedom dela članov disciplinskega sodišča, določi predsednik disciplinskega sodišča. Postopki so končani, ko sodišče opravi preiskovalna dejanja, ki jih predlaga disciplinski tožilec.

5.3 Delo disciplinskih organov v letu 2024

5.3.1 Delo disciplinskega tožilca

V letu 2024 je disciplinski tožilec prejel tri pobude za uvedbo disciplinskega postopka zoper sodnika. Dve pobudi sta vložila nelegitimirana pobudnika, eno pa predsednik sodišča, pri katerem sodnik opravlja delo. V istem letu je disciplinski tožilec vložil en predlog za izrek disciplinske sankcije. Podal je en predlog za opravo preiskovalnih dejanj.

5.3.2 Delo disciplinskega sodišča

Disciplinsko sodišče je v letu 2024 obravnavalo tri disciplinske zadeve. V dveh zadevah je bil predlog za izrek disciplinske sankcije vložen leta 2023, v eni zadevi je bil vložen predlog za opravo posameznih preiskovalnih dejanj. Predlog za izrek disciplinske sankcije je bil vložen zoper dva sodnika, ki opravljata delo na sodišču prve stopnje. Predlog za opravo preiskovalnih dejanj je bil vložen zoper sodnika, ki službo opravlja na sodišču druge stopnje.

V letu 2024 se je pravnomočno končal 1 disciplinski postopek, en se je zaključil s nepravnomočno odločbo.

V enem postopku je bil sprožen in zaključen upravni spor. Vrhovno sodišče je zadevo vrnilo v ponovno odločanje.

²⁴ Prim. sklep Vrhovnega sodišča, št. U 4/2019-23 z dne 10. 9. 2019.

Tabela 22: Disciplinski organi v številkah

	2023	2024
1. Pobude za uvedbo disciplinskega postopka		
- Predsednik sodišča, pri katerem sodnik opravlja sodniško službo	2	1
- Predsednik neposredno višjega sodišča	1	/
- Predsednik VS RS	/	/
- Sodni svet	/	/
- Minister za pravosodje	/	/
Skupno število pobud zakonsko legitimiranih pobudnikov	3	1
Zavržene pobude legitimiranih pobudnikov	/	/
Predlogi za opravilo preiskovalnih dejanj	/	1
Vloženi predlogi za izrek disciplinske sankcije	1	1
Prejete pobude nelegitimiranih pobudnikov	/	2
Zavržene pobude nelegitimiranih pobudnikov	/	1
2. Sklepi disciplinskega sodišča		
Oprostilni sklepi	/	/
Obsodilni sklepi	/	2
Zavrnilni sklepi	/	/
Sklepi o ustavitvi postopka	/	1
3. Uvedba disciplinskega postopka kljub nestrinjanju disciplinskega tožilca s pobudo (tretji odstavek 45. člena ZSSve)		
Skupno število prejetih predlogov	/	/
4. Suspenz (četrti odstavek 45. člena ZSSve)		
Suspenz	/	1
5. Upravni spor (43. člen v zvezi s 36. členom ZSSve)		
Upravni spor	/	1
6. Drugo		
Skupno število disciplinskih zadev, obravnavanih v posameznem letu, na podlagi predloga za izrek disciplinske sankcije	1	2
Skupno število disciplinskih narokov	0	3
Skupno število novinarskih vprašanj v zvezi z delom disciplinskih organov	/	/
Skupno število ZDIJZ v zvezi z delom disciplinskih organov	/	/
Število pritožbenih postopkov pri IP	/	/

6 Volilna komisija

Eden od temeljev neodvisnosti sodne veje oblasti je t. i. sodna (samo)uprava, v okviru katere sodstvo samo (brez zunanjih vplivov oziroma pritiskov) skrbi za notranjo organizacijo in delovanje sodstva. Pomemben element sodne samouprave so personalni sveti sodišč, katerih glavne naloge so ocenjevanje sodniškega dela sodnikov,²⁵ odločanje o pritožbah v določenih sporih med predsedniki sodišč in sodniki²⁶ in izvajanje nadzora nad delom posameznega sodnika.²⁷

Personalni svet sestavljajo po položaju predsednik sodišča in določeno število članov, ki jih izvolijo sodniki izmed sebe (31. člen ZS). Volitve članov personalnega sveta razpiše Sodni svet najmanj tri mesece pred iztekom mandata članov personalnega sveta, ki so voljeni (34. člen ZS). Člani personalnih svetov se volijo za dobo štirih let na način in po postopku,

ki ga zakon, ki ureja Sodni svet, določa za volitve članov Sodnega sveta izmed sodnikov. Podrobnejša navodila o načinu volitev sprejme Sodni svet (prvi odstavek 35. člena ZS).

V pravnih sistemih se kot pomemben garant neodvisnosti sodne veje oblasti in hkrati mehanizem za nadzor in uveljavljanje odgovornosti sodne veje oblasti uveljavljajo tudi sodni sveti. Mednarodne smernice zagovarjajo, da imajo sodniki v tovrstnih organih večino oziroma najmanj polovico članov.²⁸ Temu je sledil tudi slovenski ustavodajalec, ki je v 131. členu Ustave določil, da Sodni svet sestavlja enajst članov, od katerih pet članov izvoli na predlog Predsednika republike Državni zbor izmed univerzitetnih profesorjev prava, odvetnikov in drugih pravnikov, šest članov pa izmed sebe izvolijo sodniki, ki trajno opravljajo sodniško funkcijo.

Vloga Sodnega sveta v zvezi z volitvami članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in članov personalnih svetov sodišč je tako naslednja:

- Sodni svet imenuje člane Volilne komisije,
- Volilni komisiji zagotavlja strokovno in administrativno podporo,
- razpiše volitve članov personalnih svetov in
- sprejme navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov.²⁹

²⁵ Personalni svet izdelava za sodnike oceni sodniške službe vsaka tri leta, pred tem časom pa na zahtevo sodnega sveta, predsednika sodišča, predsednika sodišča višje stopnje, ministra, pristojnega za pravosodje, ali sodnika samega; za sodnika se v prvih treh letih opravljanja sodniške službe izdelava ocena sodniške službe vsako leto (prvi in drugi odstavek 31. člena ZSS).

²⁶ Personalni sveti odločajo o pritožbah sodnikov zoper odločitve predsednikov sodišč o koriščenju in odobritvi dopusta (59. in 63. člen ZSS).

²⁷ Predsednik sodišča je dolžan opraviti službeni nadzor nad delom posameznega sodnika na obrazloženo zahtevo pristojnega personalnega sveta (79b. člen ZSS).

²⁸ Posvetovalni svet evropskih sodnikov (CCJE): mnenji št. 10 (2007) glede sodnih svetov in št. 24 (2021) o razvoju sodnih svetov.

²⁹ Navodila za izvedbo volitev članov personalnih svetov sodišč, sprejeta na 113. seji 1. 3. 2018:

<http://www.sodni-svet.si/doc/navodila-za-izvedbo-volitev-clanov-personalnih-svetov-sodisc.pdf>

6.1 Predstavitev

Volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov vodi volilna komisija, ki jo imenuje Sodni svet (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS). Volilna komisija ima predsednika in štiri člane ter njihove namestnike. Za predsednika in namestnika predsednika volilne komisije se imenuje sodnik Vrhovnega sodišča (drugi odstavek 22. člena ZSSve).

Od 23. 4. 2022 dalje so bili v letu 2024 člani Volilne komisije (mandat 2022-2026):

- predsednik: Franc Seljak, vrhovni sodnik svetnik na Vrhovnem sodišču,
- namestnik predsednika: dr. Damjan Orož, vrhovni sodnik na Vrhovnem sodišču,
- članica: Andreja Simsič, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani,
- članica: Karmen Špringer, okrožna sodnica na Okrajnem sodišču v Ljubljani,
- član: mag. Peter Baša, višji sodnik svetnik na Višjem sodišču v Kopru,
- članica: Katarina Turk Lukan, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Ljubljani,
- namestnica: mag. Andreja Sedej Grčar, vrhovna sodnica na Vrhovnem sodišču RS,
- namestnica: Maša Žura, nekdanja okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Krškem,
- namestnica: Barbara Črešnar Debeljak, višja sodnica svetnica na Višjem sodišču v Ljubljani, in
- namestnica: dr. Ksenija Zeilhofer Orehek, okrožna sodnica na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

6.2 Pristojnosti in naloge

Volilna komisija:

- vodi volitve članov Sodnega sveta iz vrst sodnikov in volitve članov personalnih svetov (prvi odstavek 22. člena ZSSve in prvi odstavek 35. člena ZS),
- imenuje volilne odbore na voliščih (tretji odstavek 22. člena ZSSve),
- določi obrazce za izvedbo volitev ter enotne standarde za volilni material in druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil (tretji odstavek 22. člena ZSSve), potrdi in objavi kandidatne liste (tretji odstavek 20. člena ZSSve).

6.3 Delo

Volilna komisija je 23. 5. 2024 izvedla volitve članov personalnega sveta Okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu, Okrožnega sodišča na Ptujju in Okrožnega sodišča v Krškem. Istega dne so bile izvedene tudi volitve članov Sodnega sveta iz vrst, ki jih volijo sodniki izmed sebe.

³⁰ Poročila so objavljena na spletni strani: <http://www.sodni-svet.si/?p=vkArhiv>

B OCENA STANJA V SODSTVU

7 Analiza stanja v letu 2024

Podatki Letnega poročila Vrhovnega sodišča RS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč v letu 2024, kažejo, da slovensko sodstvo še naprej posluje stabilno, pri čemer kazalniki za leto 2024 v posameznih segmentih izkazujejo izboljšanje dela sodišč v primerjavi z letom 2023 gledano kot celota, saj je bilo rešenih več zadev kot leto prej, a je bil tudi pripad zadev večji. Sodni svet je v letu 2023 izpostavil trend nižanja deležev nerešenih pomembnejših zadev, kar je ocenil kot pomemben premik v primerjavi s predhodnimi leti, ko se je delež teh zadev zgolj povečeval. V letu 2024 pa je zaznan obratni trend, ko se je število nerešenih pomembnejših zadev spet povečalo, pri čemer sodišča niso v celoti obvladovala pripada zadev. Stremljenje k nižanju števila pomembnejših nerešenih zadev in reševanju večjega števila od novopripadlih zadev (torej nižanje sodnih zaostankov ob ohranjanju kakovosti sodnih odločb³¹) mora ostati prioriteta slovenskega sodstva. Še naprej pa je v skrbi zagotavljanja kakovosti dela sodišč treba težiti tudi k nižanju povprečnega časa reševanja pomembnejših zadev, kjer glede na predhodna leta ni bilo zaznanih pomembnejših premikov.

V primerjavi s predhodnima letoma so **slovenska sodišča** prejela skupaj nekoliko več zadev (793.000 v letu 2022, 797.644 v letu 2023 in 829.091 v letu 2024), rešila pa so skupno nekoliko več zadev (799.000 v letu 2022, 795.004 v letu 2023 in 825.751 v letu 2024). Število vseh nerešenih zadev se je z nekaj manj kot 121.000 v letu 2022 dvignilo na 123.383 v letu 2023 in 126.531 v letu 2024. Pripad pomembnejših zadev je bil najvišji v zadnjih treh letih (114.000 v letu 2022, 109.566 v letu 2023 in 115.243 v letu 2024). Obvladovanje pomembnejših zadev je bilo 96,8 odstotno, lansko leto 101. Skupaj se je tako število nerešenih pomembnejših zadev ponovno zvišalo z 80.000 v letu 2023 na 84.018 v letu 2024. Povprečni čas reševanja pomembnejših zadev je v letu 2024 znašal 8,5 meseca (v letu 2023 8,7 in v letu 2022 8,6 meseca).³²

Število prejetih zadev na Vrhovnem sodišču se je glede na preteklo leto nekoliko povečalo (s 3.066 na 3.116), pri tem pa se je zmanjšalo število nerešenih zadev (s 743 na 735), pri čemer je bilo obvladovanje prejetih zadev 101-odstotno. Povprečni čas reševanja zadev je znašal 3,4 mesece.³³

³¹ V letu 2023 je bil delež potrjenih pomembnejših zadev, v katerih je bilo vloženo pravno sredstvo, vseh sodišč 73,1 % (Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 89)), v letu 2024 pa 73,6 % (Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 95)).

³² Letna poročila VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2022 (14-15), 2023 (str. 14, 79-82), 2024 (str. 85, 124).

³³ Letni poročila VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 28 in 79) in 2024 (str. 85 in 108)

Tudi na **višjih sodiščih** struktura gibanja zadev kaže na nekoliko boljše rezultate z ozirom na leto 2023. Skupaj je bilo obvladovanje prejetih zadev 98 % (97 % v letu 2023). Število nerešenih zadev se je povečalo z 2.903 na 3.203. Povprečno trajanje postopka se je ponovno podaljšalo z 2,2 na 2,4 meseca. Višja sodišča se še vedno soočajo predvsem z visokim številom prejetih pritožb v prekrškovnih zadevah (problematika ribolova) ter s povečanjem pritožb v kazenskih pripornih zadevah (zlasti zadeve prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu Kazenskega zakonika - KZ-1).³⁴

Na **okrožnih sodiščih** je bil trend obvladovanja zadev najslabši, in sicer 89 % (leta 2023 skoraj 99 %). Število nerešenih zadev se je povečalo s 30.240 na 34.050. Povprečen čas reševanja pomembnejših zadev ostaja visok 14,4 meseca. Vzpodbudno je skrajšanje časa reševanja kazenskih zadev z 21,2 na 20,3 meseca, pri čemer pa je še naprej zaznan trend števila nerešenih kazenskih zadev, ki že drugo leto zapored presega številko 5.000.³⁵

Tudi **družinske zadeve**, ki jim Sodni svet namenja še posebno pozornost, so bile dalj časa izpostavljene v poročilih Varuha človekovih pravic. To za leto 2024 izpostavlja več vidikov varstva pravic otrok in med njimi ponavlja priporočilo št. 2 (2023), ki opozarja na pomanjkanje sodnih izvedencev v družinskih zadevah, zato naj Vlada stori vse potrebno, da se nevdržno stanje v najkrajšem možnem času odpravi, saj to lahko vodi v kršitve pravic in koristi otrok.³⁶ Prehod na elektronsko poslovanje v družinskih zadevah v letu 2024, ki ga izpostavlja Vrhovno sodišče RS, je lahko le eden od ukrepov, ki nedvomno vplivajo na večjo in lažjo dostopnost sodstva širši javnosti, ter deloma tudi hitrejši potek postopkov, a morajo biti udeležencem postopkov na razpolago tudi učinkoviti procesni instituti (npr. hiter dostop do izvedencev, zadostno število psihologov na centrih za socialno delo, hitra odločitev v postopkih brezplačne pravne pomoči³⁷). Sodni svet je v zvezi z družinskopravno problematiko sicer že v letu 2025 sprejel tudi posebno izjavo, v kateri opozarja na problematiko in podaja predloge za izboljšanje stanja.³⁸ Med drugim so bile ugotovljene težave pri nameščanju otrok v strokovne zavode ob izrekanju ukrepov trajnejšega značaja, na kar je v priporočilu št. 40 (2023) varuh Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje priporočil, naj v strokovnih centrih, ki delujejo na podlagi Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju ter se soočajo s pomanjkanjem kapacitet, zagotovi ustrezne nastanitvene možnosti.³⁹ V poročilu za leto 2024 je ugotovljeno, da je to priporočilo le delno realizirano in izpostavljeno, da ima država dolžnost zagotoviti, da so vsi otroci in mladostniki, tudi tisti z motnjami, deležni ustrezne oskrbe, zaščite in podpore, ki upošteva njihove posebne potrebe in zagotavlja, da se njihova dobrobit postavi na prvo mesto.⁴⁰ Kot je razvidno iz sodne statistike za leto 2024, se nepravdne zadeve na družinskopravnem področju sicer rešujejo sorazmerno tekoče, saj je bilo prejetih 6.326, rešenih pa je bilo 6.024 predlogov.⁴¹

Okrajna sodišča so rešila več zadev, kot so jih prejela v reševanje. Število nerešenih zadev se je zmanjšalo s 66.996 na 65.887. Povprečen čas reševanja pomembnejših zadev je vzpodbuden in znaša 7,9 meseca in se je v primerjavi z letom 2023 zmanjšal za 0,4 meseca.⁴²

³⁴ Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 28-29) in 2024 (33, 85 in 108).

³⁵ Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 30-33) in 2024 (str.36-37).

³⁶ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2024, str. 136

³⁷ Na hitrost odločanja v postopkih o predlogih za brezplačno pravno pomoč opozarja tudi Varuh človekovih pravic v poročilu za leto 2024, str. 753.

³⁸ Izjava na 11. seji Sodnega sveta 9. 1. 2025 – dostopna na: <http://www.sodni-svet.si/?p=objave-093>

³⁹ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2023, str. 578

⁴⁰ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2024, str. 362, 371

⁴¹ Sodna statistika za leto 2024 (dostopno na podatki.gov.si), str. 196

⁴² Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 34-35) in 2024 (str.43,85 in 108).

Področje **upravnega sodstva** je bilo v zadnjih letih opredeljeno kot prioriteto, kateremu je bila posvečena posebna pozornost. V letu 2024 je bilo obvladovanje prejetih zadev 92 % (leta 2023 97 %). Število nerešenih zadev se je povečalo s 4.247 na 4.498, povprečen čas reševanja pomembnejših zadev pa se je v primerjavi s predhodnima letoma znižal za en mesec na 15,8 meseca, kar je vzpodbuden podatek. Bistveni razlog, ki onemogoča obvladovanje zadev, so številne (tudi nove) pristojnosti upravnega sodišča, ki vplivajo na povečan obseg dela.⁴³ Nadaljuje se zlasti trend neustreznega nadomeščanja odločanja upravnih organov s sodnim varstvom, na kar opozarjata tako Vrhovno sodišče kot Sodni svet.⁴⁴ Posebno pozornost problematiki nerešenih zadev na Upravnem sodišču Republike Slovenije namenja tudi Varuh človekovih pravic. Podatek o pričakovanem času, ko naj bi v zadevi, ki so jo obravnavali pri Varuhu, upravni spor predvidoma prišel na vrsto za reševanje, je po njihovem mnenju lahko skrb vzbujajoč in bi lahko bil predvsem odraz neuspešnega reševanja že vrsto let trajajoče problematike nerešenih zadev na Upravnem sodišču RS kljub različnim ukrepom sodne uprave, ki so bili do zdaj sprejeti za zmanjšanje števila nerešenih zadev, a niso imeli ustreznega učinka. Varuh na novo priporoča zakonodajalcu, da preišli in le v utemeljenih primerih, ko drugačna zakonska rešitev ni mogoča, sprejema takšne zakonodajne rešitve, s katerimi še dodatno širi pristojnosti Upravnega (in s tem tudi Vrhovnega) sodišča RS.⁴⁵

V letnem poročilu za leto 2022 je Sodni svet ugotavljal, da je prišlo do velikega povečanja števila prejetih zadev Delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani predvsem na račun množičnih zadev (49,5 % vseh prejetih zadev). V več kot eni tretjini prejetih zadev je šlo za tožbe vojakov proti Republiki Sloveniji, ki tožijo delodajalca za izplačilo razlike v plači - stalna pripravljenost na določenem kraju.⁴⁶ Kot ugotavlja Vrhovno sodišče, so za **delovna in socialno sodišče** značilna velika nihanja v številu obravnavanih zadev zaradi večjega števila množičnih sporov, a statistični podatki v zadnjih letih izkazujejo dokaj konstanten pripad in obvladovanje zadev. V letu 2024 je bilo obvladovanje pripada zadev na delovnih in socialnih sodiščih ugodno, in sicer 103 %. Pripad zadev v primerjavi z letom 2023 (prejetih zadev 4.643) je še naprej v rastočem trendu, saj je bilo prejetih zadev 4.768. Čas reševanja pomembnejših zadev pa se je z 12,3 meseca podaljšal na 13,3 mesece.⁴⁷ Višje delovno in socialno sodišče pa je doseglo kar 114 % obvladovanje pripada, povprečni čas trajanja reševanja pomembnejših zadev pa se je s 4,1 znižal na 2,3 meseca.⁴⁸

Za leto 2023 so bili na podlagi nove metodologije, ki jo je pripravila posebna projektna skupina pri Vrhovnem sodišču, določeni novi **časovni standardi**, tako da se poleg statističnih podatkov upošteva tudi nov vhodni podatek vsebinske narave – informacije iz prakse o poslovanju sodišč. Da ne bi ostalo zgolj pri prizadevanjih brez dejanske osnove, saj ciljni delež rešenih zadev na večini sodišč ni bil dosežen, je v letu 2024 namenjena posebna pozornost implementaciji v delo sodišč z vidika sprejetja na ravni sodnikov, kot tudi vključitve v načrtovanje ukrepov sodne uprave. Konec leta 2024 je projektna skupina pripravila še predlog za določitev časovnih standardov tudi za posamezne faze postopka, pri čemer je skupni imenovalec teh ukrepov vzpodbuditi sodišča k hitrejšemu reševanju zadev.⁴⁹ Sodni svet je na 50. seji 21. 12. 2023 podprl predstavljene časovne standarde za leto 2024, vendar ob tem poudarja, da je treba njihovo uporabno vrednost nadgraditi, tako da bodo vplivali na uspešno in kvalitetno delo sodnikov ter na ocenjevanje sodniške službe. Ob tem je treba zagotoviti pogoje, da bodo časovni standardi sploh lahko realizirani (zlasti zagotovitev pogojev za nemoteno delo sodišč, zagotovitev čim bolj enakomerne obremenjenosti sodnikov in usposobljenost sodnega osebja, ki mora biti tudi primerno nagrajeno, upošteva zahtevnost dela).

⁴³ Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 36-37, 79) in 2024 (str. 44-45, 85, 108)

⁴⁴ Glej razdelek 3.9.2.2

⁴⁵ Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2024, str. 27

⁴⁶ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2022 (str. 37).

⁴⁷ Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 40-41, 79) in 2024 (str. 49, 85 in 108).

⁴⁸ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 46 in 108).

⁴⁹ Letni poročili VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2023 (str. 47-48) in 2024 (str. 56-57).

Poročilo o stanju pravne države za Slovenijo v letu 2025⁵⁰ izpostavlja, da učinkovitost, dosežena v zadnjih letih, ni preprečila nadaljnjega povečevanja zaostankov, dolžina sodnih postopkov pa ostaja izziv, zlasti v primerih pranja denarja in korupcije. Čas, ki ga prvostopenjska sodišča potrebujejo za izvedbo prve obravnave, je ostal nespremenjen in znaša do 21 mesecev v civilnih ter 16 mesecev v gospodarskih zadevah. Na prvostopenjskih kazenskih sodiščih se je povprečno trajanje postopkov v letu 2023 povečalo pri kaznivih dejanjih pranja denarja (926 dni) in zmanjšalo pri korupcijskih kaznivih dejanjih (526 dni) – vendar ostajata obe med najdaljšimi v EU, na tretjem in drugem mestu. Vendar so ukrepi, ki jih je sprejelo vrhovno sodišče, po oceni Evropske komisije pripomogli k povečanju števila rešenih primerov. Ne glede na navedeno poročilo opozarja na sprejem dodatnih ukrepov za pregon in izvršitev sodnih odločb v zadevah korupcije, tudi v najbolj odmevnih oziroma zahtevnih primerih (t. i. high level cases).

V zvezi s podaljševanjem časa trajanja nekaterih sodnih postopkov je Sodni svet v preteklih letnih poročilih že izpostavil odziv Vrhovnega sodišča RS z ustanovitvijo delovne skupine, ki je v zvezi s padanjem učinkovitosti na nekaterih področjih tudi že podala več priporočil. Delovna skupina je med drugim predlagala **bolj enakomerno obremenitev sodnikov oziroma sodišč** in spremembe procesnih pravil v nekaterih postopkih, za kar se že dalj časa zavzema tudi Sodni svet in na kar je kot enega od bistvenih ciljev izpostavljal v prenovi sodniške reforme in izrazil pomisleke, ali bodo predlagane rešitve s poudarkom na enovitem in mobilnem sodniku ta cilj tudi dosegle. To stališče je aktualno zlasti od 2023 dalje, ko je Sodni svet ob obravnavi problematike kazenskega sodstva, soočen z izrazito preobremenjenostjo Okrožnega sodišča v Ljubljani, izpostavil, da je nujno potrebno prioriteto zagotoviti izenačitev obremenitve posameznih sodnikov in sodišč, ter je zato pozval predsednika Vrhovnega sodišča, da v tej zvezi nemudoma izvede potrebne ukrepe s prerazporeditvijo zadev med posameznimi sodišči, pri čemer je izpostavil, da to velja za vsa pravna področja in ne le kazensko.

Na **evropski ravni** je sicer tudi v okviru poročila EU Justice Scoreboard zaznana ustavljanje rasti učinkovitosti slovenskega sodstva, kot je bilo sicer opaženo v preteklih letih. V primerjavi z letom 2014 se je sicer občutno skrajšal čas reševanja vseh civilnih, gospodarskih, upravnih in drugih zadev na prvi stopnji, tako da je Slovenija v evropskem merilu tako kot lansko leto na četrtem mestu.⁵¹ Žal pa je Slovenija v letu 2024 po številu rešenih zadev glede na novo pripadle zadeve z osmega mesta zdrsnila na 13. mesto.⁵²

Slovenija je kljub postopnemu zmanjševanju od 2014 dalje na drugem mestu med državami EU območja po številu sodnikov na 100.000 prebivalcev, teh je 40,1 (podatek velja za leto 2024⁵³), pri čemer jih ima več kot 40 na ravni EU le še Hrvaška.⁵⁴ Sicer se trend zmanjševanja sodnikov že nekaj zaporednih let nadaljuje, saj se ne nadomešča vseh sodnikov v primeru prenehanja sodniške funkcije (lansko leto je bila referenčna vrednost istega podatka 40,7). Pred razpisom vsakega novega sodniškega mesta Služba za razvoj sodne uprave opravi temeljito primerjalno analizo, na podlagi katere predsednik Vrhovnega sodišča RS presodi o morebitni odobritvi razpisa. Tako se je v letu 2024 skupno število sodnikov zmanjšalo za pet, torej je sodniško funkcijo opravljalo 853 sodnikov.⁵⁵

⁵⁰ L2025 Rule of Law Report (Poglavje o stanju pravne države v Sloveniji), str. 7 in 8

⁵¹ EU Justice Scoreboard 2024, str. 11 (graf 5), EU Justice Scoreboard 2025, str. 9 (graf 4)

⁵² Prav tam, str. 13 (graf 10)

⁵³ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 23).

⁵⁴ EU Justice Scoreboard 2024, str. 32 (graf 37), EU Justice Scoreboard 2025, str. 11 (graf 9)

⁵⁵ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 22).

Vse navedeno nakazuje, da bistvenega zmanjševanja **števila sodnikov** v nekaj naslednjih letih le ni pričakovati. Ob tem je treba dodati še, da po številu novo pripadlih zadev v civilnih, gospodarskih in upravnih zadevah na 100 prebivalcev Slovenija že tri leta zapored zaseda visoko tretje mesto med državami EU⁵⁶, kar kaže na to, da je obremenjenost slovenskih sodišč tudi v evropskem merilu še vedno precej velika. Nekatero razlogo za takšno stanje in visoko število sodnikov, ki rešujejo tolikšno število zadev, Sodni svet že več let ponavlja v svojih letnih poročilih, saj določena pravna področja (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškoknjižne zadeve, zapuščine), ki se v Sloveniji rešujejo na sodiščih, v mnogih državah niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov. Število sodnikov in njihovo zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, zlasti pa je treba upoštevati obvladovanje pripada zadev oziroma izpolnjevanja časovnega standarda reševanja zadev. V zadnjih letih število nerešenih pomembnejših zadev raste, zaznan pa je celo trend višjega pripada zadev, zato se postavlja vprašanje, ali bi bilo sploh mogoče tolikšno število zadev obravnavati z bistveno manjšim številom sodnikov. Zaskrbljujoč pa je ob tem še podatek, da je bilo po kriteriju dejanske prisotnosti v letu 2024 na sodišču le 772,25 sodnika ali 9 % manj od skupnega števila sodnikov.⁵⁷

Sicer je **kadrovska struktura** sodnikov stabilna, saj večinoma sodnikom preneha sodniška funkcija zaradi upokojitve, v letu 2024 je Sodni svet od skupno 38 izdal le tri odločbe zaradi odpovedi sodniški funkciji⁵⁸ in dve zaradi sklenitve delovnega razmerja drugje, kar pomeni, da odhodi iz sodniških vrst, ki niso povezani z upokojitvijo, niso številni in se že nekaj let gibljejo okrog 1 %. Po drugi strani je razveseljiv podatek, da na splošno ostaja visoko zanimanje za sodniška mesta, saj je v povprečju na razpis prijavljenih okrog 10 kandidatov in je v rastočem trendu. A ta ugotovitev sama po sebi še ne daje odgovora tudi na vprašanje, ali se na sodniška mesta prijavljajo tudi najbolj strokovno usposobljeni in izkušeni pravniki, kar je dolgoročni cilj, ki bi ga sodstvo moralo zasledovati. Sodni svet je v zadnjem času zaznal veliko zanimanje strokovnih sodelavcev za sodniška mesta in številne med njimi tudi izbral ter predlagal Državnemu zboru v izvolitev. S tem je sodstvo pridobilo v največji meri strokovno usposobljene sodnike, ki so že bili večči dela na sodiščih. Po drugi strani pa predsedniki sodišč z obžalovanjem ugotavljajo, da imajo težave z nadomeščanjem in pridobivanjem novih strokovnih sodelavcev, saj je med mladimi pravniki z opravljenim pravniškim državnim izpitom le malo takih, ki bi bili pripravljeni opravljati tako delo. Gre za izziv, ki mu mora sodstvo, vključno s Centrom za izobraževanje v okviru Ministrstva za pravosodje, posvetiti posebno pozornost, poiskati vzroke in najti poti, kako kariero na sodišču narediti bolj atraktivno. Sodni svet pri tem ni spregledal prizadevanj Vrhovnega sodišča in drugih okrožnih sodišč, ki izobražujejo mlade pravnike in srednješolce z namenom približanja delovanja sodstva, a je med drugim treba preveriti tudi ustreznost plačnega položaja in prilagoditi možnosti kariernega napredovanja. Kratkoročno je mogoče slediti ugotovitvam Vrhovnega sodišča RS, da se bo moralo ustaviti zmanjševanje skupnega števila sodnikov – po eni strani zato, ker ni zagotovljene ustrezne podpore strokovnega osebja in po drugi strani zaradi nalaganja vedno novih pristojnosti sodstvu. Dolgoročno bo nedvomno treba razmislek uperiti v iskanje atraktivnosti profilov sodnega osebja, zlasti strokovnih sodelavcev.

Število zasedenih mest sodnega osebja glede na leto 2023 se je v letu 2024 zmanjšalo za 45 delovnih mest (1,4 %).⁵⁹ Pri tem ni mogoče spregledati, da plače in drugi prejemki iz dela zlasti strokovno-tehničnih delovnih mest javnih uslužbencev kljub plačni reformi ostajajo (pre)nizki in ob ugodnih razmerah na trgu zaposlovanja se večina sodišč že nekaj let sooča s težavami, kako privabiti in ohraniti kakovosten kader

⁵⁶ EU Justice Scoreboard 2024, str. 9 (graf 2)

⁵⁷ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 23).

⁵⁸ Pa tudi v tem primeru gre lahko za odpoved sodniški funkciji zaradi upokojitve.

⁵⁹ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 22).

zapisnikarjev, vpisničarjev, strokovnih sodelavcev in drugega nujno potrebnega sodnega osebja. Zaradi pomanjkanja določenih profilov sodnega osebja občasno prihaja do motenj pri izvedbi sodnih postopkov, kar je nedopustno. Sodni svet tako v celoti podpira še vedno aktualna prizadevanja Vrhovnega sodišča, ki so usmerjena v zagotavljanje minimalno potrebnega števila sodnikov ob upoštevanju novih pristojnosti, ki se dodeljujejo sodiščem (zlasti na področju upravnega sodstva), in v izboljšanje podpore s strani sodnega osebja tako z vidika njihovega števila kot zahtevnosti delovnih mest.⁶⁰

Podatki o **zaupanju v sodstvo** in dojemanju neodvisnosti kažejo nekoliko boljše sliko kot leto poprej. Če je bila Slovenija po tem kazalniku leta 2016 šele na 24. mestu, je bila po raziskavi iz leta 2023 uvrščena na 16. mesto, v letu 2024 je zdrsnila za dve mesti, v najnovjšem poročilu pa je uvrščena na 15. mesto. Bistveno izboljšala se je tudi ocena neodvisnosti sodstva s strani podjetij, kjer Slovenija zaseda 13. mesto, lani je bila na 21.⁶¹ Poročilo Evropske komisije o stanju pravne države za leto 2024 v samem uvodu znova naslovi vprašanje zaupanja javnosti v neodvisnost sodišč in sodnikov. Evropska komisija ugotavlja, da raven zaznane sodne neodvisnosti v Sloveniji ostaja povprečna tako med splošno javnostjo kot med podjetji. Skupno 56 % splošne populacije in 55 % podjetij je v letu 2025 ocenilo raven neodvisnosti sodišč in sodnikov kot »dokaj ali zelo dobro«. Zaznana sodna neodvisnost med splošno javnostjo se je v primerjavi z letom 2024 (45 %) ter tudi v primerjavi z letom 2021 (47 %) občutno povečala. Prav tako se je zaznana sodna neodvisnost med podjetji v primerjavi z letom 2024 (40 %) in letom 2021 (43 %) znatno izboljšala.⁶² Navedene ugotovitve so po prepričanju Sodnega sveta tokrat vzpodbudne, a je glede na nihanja razporeditve javnosti treba analizirati vzroke in skrbeti, da ne bi prišlo do obratno sorazmernega trenda. Tako bo treba v prihodnje še večjo pozornost nameniti hitrosti in kakovosti sojenja kakor tudi odnosom sodstva z javnostjo in promptnim odzivanjem zlasti na medijsko poročanje, usmerjeno v nekritično nižanje ugleda sodstva in sodnega sistema. Pri tem mora biti zagotovljeno komuniciranje, ki ne ruši strokovnih argumentov in ugleda drugih vej oblasti ter drugih neodvisnih državnih organov. To so izzivi, s katerimi se sooča večina evropskih držav, a se nekatere s tem spopadajo bistveno bolj uspešno. Sodni svet v tej zvezi pogreša konstruktivno sodelovanje vseh deležnikov v pravosodju in drugih oblastnih organov s ciljem zagotovitve neodvisnosti in spoštovanja sodne veje oblasti v luči udejanjanja ustavnega načela pravne države.

Finančna sredstva za delo sodišč so se v letu 2024 ponovno povečala, saj je realizacija proračunskih uporabnikov Vrhovnega sodišča znašala 240.047.662 EUR, kar je za 10 % več v primerjavi z letom 2023 in 32 % več kot pred petimi leti.⁶³ Da so se povečala sredstva za delovanje sodišč na posameznega državljan, je razvidno tudi iz primerjalnih podatkov EU, pri čemer Slovenija zaseda sedmo (lani deveto) mesto med državami članicami EU. Glede na delež BDP pa poraba sredstev za delovanje sodnega sistema Slovenijo uvršča na šesto (lani tretje) mesto med državami članicami EU.⁶⁴ Razlog povečanja obsega sredstev za delovanje sodišč je zlasti v povečanju izdatkov za plače⁶⁵ (9 %) ter za blago in storitve (17 %), v okviru katerih so se povečali obratovalni stroški sodišč, stroški sodnih postopkov in brezplačne pravne pomoči. Zlasti stroški brezplačne pravne pomoči so se z ozirom na leto 2023 povečali za kar 42 % in znašajo nekaj več kot 13,5 milijonov EUR.⁶⁶ Da stroški brezplačne pravne pomoči po vsebini ne sodijo v proračun sodišč, je Sodni svet že večkrat opozoril, saj je treba dati prednost vsebinam, povezanim s sojenjem.

⁶⁰ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2022 (str. 11).

⁶¹ EU Justice Scoreboard 2024, str. 45-46 (grafa 51 in 53) in EU Justice Scoreboard 2025 str. 45, 46) grafa

⁶² 2025 Rule of Law Report (Poglavje o stanju pravne države v Sloveniji), str. 3

⁶³ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 68).

⁶⁴ EU Justice Scoreboard 2024, str. 30 (grafa 33 in 34), EU Justice Scoreboard 2025, str. 28 (grafa 33 in 34).

⁶⁵ Dvig plačne lestvice za 4,5 % od novembra 2022 dalje, dvig plačne lestvice za en plačni razred od 1. 4. 2023 dalje (ZSPJS-AA), izvršitev odločbe Ustavnega sodišča U-I-8/23, dvig regresa za letni dopust.

⁶⁶ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 70).

Sodni svet z obžalovanjem ugotavlja, da je prišlo do 35 % znižanja sredstev za **investicijsko vzdrževanje** in obnove zaradi nakupa nove sodobne strojne računalniške opreme in informatizacije, ki predstavlja predpogoj za uspešno izvedbo sodnih postopkov. Razlog je v zaključku operacije »učinkovito pravosodje« in s tem povezanim zaključkom črpanja evropskih sredstev.⁶⁷

Prav nobenega dvoma pa ni, da bo treba bistveno več resursov (kadrovskih in finančnih) vložiti v **informatizacijo digitalnih rešitev** za spremljanje civilnih, upravnih in kazenskih postopkov. Po podatkih Evropske komisije Slovenija na tem področju že dve leti zapored zaseda mesta na koncu lestvic - za civilne in upravne zadeve je Slovenija na predzadnjem mestu, za kazenske pa na zadnjem.⁶⁸ Tudi poročilo o vladavini prava za leto 2025 izpostavlja navedeno problematiko, saj ugotavlja, da orodja za elektronsko komuniciranje kažejo le majhne izboljšave, medtem ko bi bil napredek posebej dobrodošel na državnih tožilstvih ter na sodiščih v kazenskih, civilnih in upravnih zadevah.⁶⁹ Prehod na sodobno digitalno poslovanje predstavlja nujnost v današnji družbi, ki v določeni meri gotovo pospeši sodne postopke. Tako sodniki kot drugi udeleženci npr. v klasičnih pravnih postopkih se še vedno srečujejo z obsežnim listinskim gradivom, po katerem je treba fizično brskati in iskati podatke. Zgolj primeroma Sodni svet izpostavlja primer Bolgarije⁷⁰, ki je uspešno uvedla e-spis in elektronsko aplikacijo za udeležence sodnih postopkov, ki omogoča ne le ažurno seznanjanje s spisovnim gradivom preko spleta v kateremkoli trenutku, vročanje dokumentov, temveč tudi POS plačevanje sodnih taks in druge funkcionalnosti za izboljšanje uporabniške izkušnje. Kljub večletnim prizadevanjem Vrhovnega sodišča in odredbi predsednika Vrhovnega sodišča o določitvi prednostne naloge sodstva k uvedbi elektronskega poslovanja iz leta 2023⁷¹ je očitno, da napredek na tem področju ne poteka tako hitro kot v drugih državah. Izjemo predstavljajo družinskopravne zadeve, v katerih je bil izveden prehod na elektronsko poslovanje, tako da lahko stranke svoje vloge in listine vlagajo elektronsko na portalu eSodstvo (kar velja tudi za stranke v zapuščinskih postopkih). Ni mogoče spregledati niti premikov v postopkih zaradi insolventnosti, v katerih se postopno prehaja na uporabo centralnega okolja za upravljanje dokumentov (e-Spisi)⁷², a navedena področja ne predstavljajo glavnine zadev. Po drugi strani se slabšajo tudi rezultati na področju dostopnosti javno dostopnih spletnih informacij o delovanju sodišč, kjer se Slovenija uvršča na 19. mesto (lani 17.), kar lahko pomeni le, da je napredek na tem področju v drugih državah raziskave hitrejši. Sodni svet sicer podpira vsa prizadevanja Vrhovnega sodišča v približevanju sodstva javnosti – podkasti, okrogle mize, izobraževanja mladih z izvedbo delavnic, izdajo publikacij v verzijah, ki so bolj zanimive za širšo javnost itn., a je treba spremljati dobre prakse v primerljivih državah in jih z večjo intenziteto ne le prenašati v slovenski sistem, temveč nadgrajevati.

Kljub dolgoletnim prizadevanjem za celovito reševanje **prostorske problematike sodišč** v Ljubljani ta še naprej ostaja brez jasne časovnice, kar bi bilo za uspešnejše in predvsem učinkovitejše poslovanje in tek sodnih postopkov brez izgube oportunitetnih stroškov (npr. izvajanje kazenskih obravnav na oddaljenem Gospodarskem razstavišču) nujno ohraniti in projekt ne sme zastati brez navedbe jasnih in argumentiranih razlogov. Sodni svet že dalj časa opozarja na prostorsko problematiko ljubljanskih sodišč. To pa je po stališču Sodnega sveta, sprejetem na 52. seji, 25. 1. 2024, treba reševati na način, ki bo prijazen do njenih uporabnikov in ob nujnem predhodnem usklajevanju s sodišči. Upošteva se sosledje dogodkov, se kot edina pravilna rešitev nakazuje že dalj časa načrtovana enotna sodna stavba ljubljanskih sodišč, kar podpira tudi

⁶⁷ Prav tam (str. 69).

⁶⁸ EU Justice Scoreboard 2024, str. 38 (grafa 47 in 48), EU Justice Scoreboard 2025, str. 37-38 (grafa 45 in 46)

⁶⁹ Bolgarski Unified Portal for e-Justice (UPEJ) skupaj z eCase aplikacijo je bil na Generalni skupščini ENCJ 2025 v Rigi nagrajen za pozitivno spremembo v pravosodnem sistemu.

⁷⁰ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 63).

⁷¹ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 63).

⁷² Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 64).

Vrhovno sodišče.⁷³ Kar zadeva načrte v zvezi z novo sodno stavbo v Ljubljani, je ministrica za pravosodje na seji 28. 3. 2024 pojasnila, da je najbolj realna rešitev nadaljevanje projekta ob Dunajski cesti (Bežigranski Dvor), ki jo podpira tudi Vlada. Člani Sodnega sveta so takšno odločitev pozdravili in izpostavili, da bo s tem zagotovljeno učinkovitejše delo sodišč, zlasti v korist strank sodnih postopkov. Vendar Sodni svet opozarja, da ne sme ostati zgolj pri prizadevanjih in izjavah brez konkretnih ravnanj v še nadaljnjem nedoločnem številu let. Z rešitvijo problematike se odlaša predolgo in brez utemeljenih razlogov. Ne glede na navedeno Sodni svet pozdravlja investicije v letu 2024 v posamezna sodišča, ki so nujno potrebne (npr. obnova prostorov novomeškega sodišča, oprema preurejenih prostorov sodišča na Ptujju).

⁷³ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 72-73).

8 Priporočila sodnega sveta po posameznih problematskih področjih

Ob analizi letnega poročila v kombinaciji s podatki drugih institucij Sodni svet zaznava nekatere sistemske probleme, odprava katerih bi nedvomno pozitivno vplivala na rezultate dela sodišč. Na večino le-teh je opozarjal že v predhodnih letnih poročilih. Ker so priporočila še vedno aktualna, jih izpostavlja ponovno.

8.1 Reforma sodniške zakonodaje

Več let trajajoča prizadevanja za spremembo in novo ureditev določenih vprašanj s področja položaja sodišč, sodnikov in sodnega sveta, so se vendarle približala uresničitvi. Ministrstvo za pravosodje je po obsežnem strokovnem usklajevanju z vsemi deležniki, tudi Sodnim svetom, pripravilo predloge zakonov in jih 16. 5. 2025 vložilo v zakonodajni postopek pred Državnim zborom.⁷⁴ Sodni svet je svoje pripombe že podal in ocenil, da vse predlagane rešitve niso optimalne, vendar prenovno sodniške zakonodaje načeloma podpira in izpostavlja nekatere predlagane rešitve:

Sodni svet je že večkrat javno izrazil stališče, da naj se **imenovanje sodnikov Vrhovnega sodišča** prenese na Sodni svet. Sedanja ureditev, ko sodnike Vrhovnega sodišča izvoli Državni zbor, ni ustrezna, kar se je že večkrat izkazalo pri (ne)imenovanju predlaganih kandidatov za vrhovne sodnike. O predlaganih kandidatih v Državnem zboru bodisi med poslanci ni bila opravljena razprava bodisi so bili v razpravi izpostavljeni primeri, ko je sodnik odločal v politično izpostavljenih zadevah. Oboje jasno nakazuje na to, da so bile odločitve o zavrnitvi predlogov sprejete politično in ne na podlagi strokovnih argumentov. Politično izbiranje sodnikov pa ni standard sodobnih demokratičnih družb. Obstoječo ureditev predlog sodniške reforme opušča in prenaša pristojnost za imenovanje sodnikov Vrhovnega sodišča na Sodni svet.

Optimizacija mreže sodišč z vidika učinkovitosti mora ostati prioriteta. Predlog sodniške zakonodaje uvaža vzpostavitev sodnega okrožja kot osnovne organizacijske ravni sodišč, in institut enovitega prvostopenjskega sodnika, a je pri tem treba paziti, da ne bi zaradi reorganizacije prišlo do podaljševanja časa reševanja določenih zadev. Enako velja tudi za možnost razporejanja sodnikov na različna pravna področja z vidika zagotavljanja enakomerne obremenjenosti in strokovne zahtevnosti dodeljenih zadev in s tem povezano nevarnost posegov v sodniško neodvisnost, katere del je tudi plačilo za opravljeno delo. Po drugi strani je treba biti pazljiv pri ocenah posledic, ki jih bo prinesel institut enovitega sodnika, saj kazenski sodniki okrajnih sodišč že sedaj v večjem številu ne kažejo interesa za reševanje zadev iz okrajnih pristojnosti. Zgolj uvedba instituta enovitega sodnika brez drugih ukrepov, ki bodo sodnike vzpodbudili k reševanju določene vrste (manj zelenih) zadev, ne more predstavljati zagotovila za učinkovitejše, torej hkrati hitreje in kvalitetno reševanje tovrstnih zadev.

⁷⁴ Predlog Zakona o sodnikih (EPA 2134-IX), predlog Zakona o sodiščih (EPA 2133-IX) in predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem svetu (EPA 2136-IX).

Nujno pa je sprejetje rešitev in ukrepov za zagotovitev **enakomerne obremenitve sodišč** in sodnikov po vsej državi (ne le znotraj posameznega okrožja) in s tem enakega dostopa vseh državljanek in državljanov do sodnega varstva. Na to problematiko je Sodni svet opozarjal tudi tekom strokovnega usklajevanja in izrazil dvom, ali bodo v novi zakonodaji predvideni ukrepi zadostni za odpravo anomalij (npr. preobremenjenost prvostopenjskih sodišč v Ljubljani in s tem povezano podaljšanje časa reševanja zadev na teh sodiščih). Določena rešitev se nakazuje z bolj učinkovito uporabo ali ureditvijo instituta mobilnega sodnika. Naklonjenost uporabi tega instituta je Sodni svet izkazal že večkrat, kar je tudi v skladu s pričakovanji Vrhovnega sodišča, pri čemer je treba opravljeno delo takih sodnikov ustrezno nagraditi – tako z vidika ocenjevanja sodniške službe kot tudi finančno, saj ni nobenega dvoma, da tak angažma za sodnika pomeni dodaten napor in delo.

Po mnenju Sodnega sveta bi bil v okviru reforme sodniške zakonodaje smiseln tudi premislek v smeri prevetritve **systema izključnih pristojnosti**, ki obremenjujejo predvsem sodišča v Ljubljani in podaljšujejo tek sodnih postopkov. Preobremenjenost sodnikov na sodiščih v Ljubljani bi bilo mogoče zmanjšati ob hkratnem izkoristku morebitnih prostih kapacitet na drugih sodiščih.

Sodni svet ob zavedanju, kako zahtevne so naloge sojenja tako neposredno za sodnike kot za sodno osebje, pozdravlja predlagano uvedbo **strokovne psihološke pomoči** in psihološke podpore sodnikom in sodnemu osebju v primeru hujših psihičnih obremenitev pri opravljanju sodniške funkcije oziroma dela ter udeležbo v programih, namenjenih obvladovanju psihičnih obremenitev. Ob tem opominja na nujnost posodobitve ocen tveganja na sodiščih, saj so se razmere, tako družbene (izkušnja s pandemijo covid 19) in kadrovske (obremenitve na določenih pravnih področjih in starostna struktura sodnikov), spremenile. Nujen je premislek o zagotavljanju visoke službene sposobnosti sodnikov, ki so strokovnjaki na svojem področju, z vlaganjem v njihov status, tudi z ukrepi, ki naslavljajo njihovo zdravje (npr. dodaten plačan dopust ali odmor po obravnavi najtežjih zadev; uvedba menedžerskih zdravniških sistematskih pregledov na vsaka tri leta; možnost financiranja različnih oblik regeneracije sodnikov vsakih nekaj let).

8.2 Kadrovska problematika sodišč

Sodni svet izpostavlja nujno prenovu sistema usposabljanja kadrov za pravosodne funkcije, saj problematika izbirnih postopkov za določena pravna področja zaradi pomanjkanja ustreznih kandidatov (zlasti za okrožne kazenske sodnike) postaja pereča. Prav tako se Vrhovno sodišče sooča s pomanjkanjem kandidatov za opravljanje pripravništva, sodišča le s težavo najdejo kandidate za opravljanje dela strokovnih sodelavcev, kar pod vprašaj postavlja delovanje sodnega sistema po menjavi generacije, ki ji bo v naslednjih letih prenehala sodniška funkcija zaradi številnih upokojitev. Za izmenjavo izkušenj in znanja med različnimi pravnimi strokovnjaki je koristno tudi prehajanje pravnikov med različnimi pravniškimi poklici (odvetništvo, tožilstvo, profesura ...), kar bogati celoten pravosodni sistem, vendar je takšen način reševanja pomanjkanja kandidatov iz vrst sodnega sistema dolgoročno nevzdržen. Navedeno postaja vse bolj zaskrbljujoče, saj sodnike, ki jim zaradi upokojitve preneha funkcija, v večjem številu nadomeščajo strokovni sodelavci, nadomeščanje zanje pa je na voljo le v omejenem obsegu ali pa ga sploh ni.

Sodni svet ponovno opozarja na to, da se s postopnim zniževanjem števila sodnikov v prihodnje ne bo več moglo nadaljevati, dokler ne bo opravljen resen razmislek o pristojnostih sodišč. Upoštevati je potrebno, da nekatere zadeve (npr. prekrški, izvršilni postopki, zemljiškopravne zadeve), ki se v Sloveniji obravnavajo na sodiščih, v določenih drugih državah EU niso stvar sodne pristojnosti, temveč drugih (npr. upravnih) postopkov, zato neposredna primerjava s temi državami ni ustrezna.

Število sodnikov in njihovo morebitno nadaljnje zmanjševanje v Sloveniji je zato neizogibno povezano tudi z upoštevanjem obsega pristojnosti, ki jih imajo sodišča, in pripadom novih zadev, glede česar pa je Slovenija že dalj časa v samem vrhu med državami članicami EU. Še več, ne glede na opozarjanje na navedeno problematiko, se sodstvu (zlasti upravnemu) nalagajo vedno nove pristojnosti, zaradi česar postaja problematika reševanja teh zadev, navkljub novim sodnikom na Upravnem sodišču RS, neobvladljiva. Število nerešenih zadev se iz leta v leto povečuje, časa reševanja zadev pa glede na navedeno ni mogoče zmanjševati.

Glede na število obravnavanih zadev ob trenutnem številu sodnikov sodstvo ne bo moglo dosegati optimalnih rezultatov, če se sodiščem hkrati ne bo zagotovilo ustrezno usposobljene in številčno okrepljene podpore sodnega osebja. Nekateri sodniki nimajo na voljo strokovnih sodelavcev in morajo večji del nesodniških opravil izvrševati sami, kar pa je treba nujno nasloviti in najti (vsaj dolgoročne) rešitve. Slednje predstavlja vedno večji problem, saj se sodišča tudi ali pa zlasti zaradi neustreznih plač spopadajo z velikimi težavami pri pridobivanju podpornega kadra (sodni zapisnikarji, vpisničarji, informatiki, pripravniki, strokovni sodelavci...). Zato je potreben razmislek glede ustreznosti umeščenosti sodnega osebja v plačno lestvico.

8.3 Postopek izvolitve sodnikov

V Državnem zboru je bil v septembru 2022 sprožen postopek za spremembo Ustave RS z osnutkom ustavnega zakona (EPA 299-IX), ki se nanaša na spremembe določb 129., 130., 132. in 134. člena Ustave RS, ki urejajo postopek imenovanja sodnikov, tako da ne bi bili več neposredno voljeni v Državnem zboru, a je postopek, po tem ko se je razširil tudi na spremembo sestave in postopek imenovanja nesodniških članov Sodnega sveta, iz nepojasnjenih razlogov zastal. Sodni svet je spremembi sestave tega organa ostro nasprotoval zlasti zaradi politizacije postopka predlaganja članov Sodnega sveta v Državnem zboru, ki je predvideval ukinitev te pristojnosti predsedniku republike in njen prenos na politične stranke.

V letu 2024 Ustavna komisija postopka ni nadaljevala. Obstoječa ureditev, ko nove sodnike, ki vstopajo v sodni sistem, voli Državni zbor, v medsebojnem razmerju različnih vej oblasti ni idealna, a se do nadaljnjega ohranja. V celotnem obdobju samostojne države Slovenije (izvzemši imenovanje oziroma izvolitev vrhovnih sodnikov) je doslej prišlo le do enega primera, ko predlagana kandidatka za sodnico v Državnem zboru ni bila izvoljena na mesto višje sodnice. Ne glede na navedeno je tudi v nadaljnje primeren premislek o tem, ali je sedanja ureditev postopka izvolitev sodnikov v Državnem zboru z vidika aktualnih družbenih razmer v slovenski družbi in primerljivih ureditev v drugih evropskih državah še ustrezna in ali ne bi bilo mogoče spremembe Ustave v tem delu doseči na drug način brez večjih posegov v optimalno delujoče strukture in postopke.

8.4 Plačni položaj sodnikov

Ustavno sodišče je pritrdilo zahtevi za oceno ustavnosti predpisov, ki so urejali sodniške plače in jo je vložil Sodni svet, in z odločbo št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023 ugotovilo protiustavnost ter naložilo Državnemu zboru, da je odpravi do vključno 3. 1. 2024, kar pa se ni zgodilo. Ustavno sodišče je nato na iniciativo Sodnega sveta z odločbo št. U-I-8/24 z dne 30. 5. 2024 samo določilo način izvršitve, tako da se za plačilo sodniške službe od 3. 1. 2024 do začetka uporabe zakonske ureditve, sprejete zaradi izvršitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-772/21, upoštevajo plačni razredi sodniških funkcij, kot so bili v veljavi na dan 1. 6. 2012, usklajeni s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin v obdobju od 1. 6. 2012 do 31. 12. 2023.

Sredstva za izplačila sodniških plač sta dolžna zagotoviti Vlada oziroma Državni zbor. S tem se je Ustavno sodišče omejilo le na odpravo enega od z odločbo št. U-I-772/21 ugotovljenih elementov protiuustavnosti ureditve sodniških plač, in sicer odpravo protiuustavnosti, ki se nanaša na ugotovitev, da so v obdobju od 1. 6. 2012 do konca maja 2023 plače sodnikov zelo občutno izgubile realno vrednost, kar je Ustavno sodišče ocenilo kot neskladno z načelom sodniške neodvisnosti iz 125. člena Ustave.

Ugotovljena protiuustavnost je torej z odločitvijo Ustavnega sodišča št. U-I-8/24 odpravljena le delno, zato je Sodni svet opozarjal, da bo pri nadaljnjem urejanju sodniških plač zakonodajalec moral upoštevati tudi vidik primerljivosti s prejemki poslancev (in drugih funkcionarjev), čemur pa novi Zakon o skupnih temeljnih plač v javnem sektorju (ZSTSPJS) ni v celoti sledil in na kar je Sodni svet v okviru strokovnega usklajevanja in tudi v zakonodajnem postopku ves čas brezuspešno opozarjal. Sodni svet je zato na 20. seji 20. 5. 2025 oblikoval delovno skupino za pripravo izhodišč za vložitev nove zahteve za oceno ustavnosti, tokrat za presojo določb novega ZSTSPJS.

Poročilo Evropske komisije o stanju pravne države za leto 2025 sicer ugotavlja, da je bilo priporočilo iz leta 2024, da naj Slovenija zaključi ukrepe za povečanje plač sodnikov in državnih tožilcev ob upoštevanju evropskih standardov glede virov in prejemkov za pravosodni sistem, s postopnim zvišanjem ravni plač sodnikov in državnih tožilcev v celoti izvedeno.⁷⁵ Kljub temu pa poročilo dodaja, da so predstavniki sodstva opozorili, da so plače v sodni veji oblasti še vedno nižje v primerjavi z zakonodajno in izvršilno vejo oblasti, čemur bo pri svojih nadaljnjih odločitvah glede plačne problematike sodnikov posebno pozornost posvetil tudi Sodni svet.

8.5 Zagotavljanje zadostnih sredstev za delovanje sodstva

Zakonodajna in izvršilna veja oblasti se morata zavedati, da ob nalaganju določenih novih obveznosti s sprejemanjem sprememb oziroma nove zakonodaje sodiščem zagotovita ustrezna sredstva za to, da jih bo lahko sodstvo tudi učinkovito izvrševalo, ne da bi bilo ob tem okrnjeno poslovanje sodstva na drugih področjih, pri čemer je treba izpostaviti zlasti nujno digitalizacijo sodstva. Ni sprejemljivo, da se zaradi rasti stroškov za brezplačno pravno pomoč, ki jo je treba postopno izločiti iz sodne pristojnosti, saj tja po svoji vsebini ne spada, krni sredstva za nujno potrebno informatizacijo. Uvrstitev slovenskega sodstva na repe lestvic evropskih držav glede sodobnih digitalnih rešitev opaža tudi Evropska komisija v poročilu o stanju pravne države in opozarja na nujnost sprememb, ki bodo pomenile boljše izkušnjo uporabnikom storitev sodišč, sodnikom pri reševanju zadev in bodo predstavljale tudi prihranek pri času in omogočile pogoje za hitrejšo reševanje zadev.

8.6 Prostorska problematika in varnost na sodiščih

Sprejem strategije celovite ureditve pogojev poslovanja sodišč, tako da bi se zagotovili prostorski pogoji s ciljem poslovanja ljubljanskih sodišč na enotni lokaciji, zlasti to velja za ljubljansko okrajno in okrožno sodišče, je nujen.

⁷⁵ 2025 Rule of Law Report (Poglavje o stanju pravne države v Sloveniji), str. 6 in 7 in 2024 Rule of Law Report (Poglavje o stanju pravne države v Sloveniji), str. 2

Na to problematiko Sodni svet in sodstvo brezuspešno opozarjata izvršilno vejo oblasti že več kot desetletje in Sodni svet svoje priporočilo tudi tokrat ponavlja. Sodiščem je treba zagotoviti primerne prostore, primeren nivo opreme ter vzpostaviti enotne in učinkovite varnostne ukrepe. Slednje naj se kot prioriteten ukrep predvidi že ob načrtovanju nove sodne stavbe v Ljubljani in ob morebitnih prenovah drugih sodnih stavb.

V letu 2024 se je slovensko sodstvo soočilo s požigom stanovanjskega objekta enega od sodnikov in nepriemernimi objavami fotografij in drugih osebnih podatkov sodnikov na družbenih omrežjih s pozivi k protipravnemu nasilnemu ravnanju. Anonimne grožnje sodnikom so se nadaljevale tudi v letu 2025. Vsakršno takšno ravnanje, ki vzpodbuja nasilje oziroma poziva k nasilju, je nedopustno in terja ustrezen odziv pristojnih organov. Ravnanja, ki so usmerjena v napad na posameznike, ki izvajajo sodno oblast, in v pravosodje kot celoto, so še posebej zavržna in je treba storiti vse, da do njih ne pride. Sodni svet zato pozdravlja ustanovitev delovne skupine na Ministrstvu za pravosodje, ki obravnava tovrstno problematiko, a je treba od načelnih zavez in jasno postavljenih ciljev čim prej preiti h konkretnim ravnanjem in ukrepom.

8.7 Nalaganje dodatnih (novih) pristojnosti sodstvu

Povsem nesprejemljivo je nekritično obremenjevanje sodne veje oblasti z dodatnimi pristojnostmi, kar je izrazito zlasti na področju upravnega sodstva, brez predhodnih poglobljenih analiz z vidika delovanja sodstva. Upravno sodstvo je že tako med bolj obremenjenimi sodnimi področji, večina zadev v reševanju je z vidika zakonodajalca opredeljena kot prioriteten, pri čemer je povprečni čas reševanja upravnosodnih zadev v zadnjih dveh letih 16,8 meseca, kar je v svojem poročilu za leto 2024 izpostavil tudi Varuh človekovih pravic. Nalaganje dodatnih pristojnosti in obremenjevanje Upravnega sodišča brez drugih ukrepov – sočasne okrepitve kadrovskih resursov – je nevzdržno. Predvsem pa je treba v vsakem primeru pretehtati, ali je res potrebno, da o določenih vprašanih odločajo sodišča in ne drugi (upravni) organi.

Sodstvo in Sodni svet že dalj časa predlagata tudi, da bi bilo koristno sodišča razbremeniti pristojnosti za odločanje v zadevah, ki niso sojenje, kot so zlasti postopki z dodeljevanjem brezplačne pravne pomoči in postopki v zvezi z oprostitvijo sodnih taks. Ti postopki so izrazito administrativne narave in dodatno obremenjujejo sodišča ter podaljšujejo postopke.

Priporočilo se sicer že dalj časa ponavlja, a je problem še toliko bolj pereč, saj se je vrednost sredstev za ta namen v proračunu slovenskega sodstva za leto 2024 znova povečala. Od leta 2020 so se sredstva za brezplačno pravno pomoč potrojila in znašajo že 13,6 milijona evrov. Zgolj za primerjavo, sodstvo lahko po izpolnitvi svojih zakonskih obveznosti, za investicije in stroške, povezane z informatizacijo sodišč, ki je v sodobni družbi in z evropskega vidika nujna, nameni zgolj nekaj manj kot 4 milijone evrov. Očitna anomalija problematike brezplačne pravne pomoči tako finančno duši slovensko sodstvo, ki na ta račun ne more izvesti drugih nujno potrebnih investicij.

8.8 Družinsko pravno področje

Pomanjkanje sodnih izvedencev še naprej ostaja problem, ki izstopa na družinsko pravnem področju, kar bistveno vpliva na daljše trajanje sodnih postopkov, ki so že po naravi stvari prednostni. Ministrstvo za pravosodje je tovrstno problematiko že večkrat poskušalo rešiti z razpisi, a so se ti ukrepi izkazali le za delno učinkovite. Pozdraviti pa je treba prizadevanja in konkretne ukrepe Ministrstva za pravosodje, ki je v sodelovanju z Vrhovnim sodiščem RS in Zbornico kliničnih psihologov Slovenije aktivno pristopilo k zmanjšanju čakalnih dob za prevzem izvedenskih mnenj v delo. Družinski postopki so namreč z vidika hitrosti reševanja zadev med najbolj občutljivimi in prav temu je treba nameniti posebno pozornost.

Temu področju posebno pozornost namenja tudi Sodni svet, saj je 16. 4. 2024 organiziral posvet s sodniki in Ministrstvom za pravosodje z namenom izmenjave mnenj in sprejema smernic za izboljšanje položaja. V zvezi z zagotovitvijo ustreznih pogojev dela je bilo ugotovljeno, da reforma družinskega sodstva ni izvedena v celoti, saj država svojega dela ni opravila. Ob uveljavitvi Družinskega zakonika ni bilo zagotovljenega zadostnega števila sodnega osebja (manjkajo strojepiske in strokovni sodelavci) in tudi na CSD-jih osebja ni dovolj, brez katerih pa sodstvo ne more izvrševati svoje ustavne vloge.

Ker pri reševanju problematike družinskega sodstva še vedno ostajajo odprta vprašanja, je Sodni svet področje izpostavil kot prednostno in na 11. seji 9. 11. 2025 sprejel posebno izjavo⁷⁶, v kateri opozarja na nujnost hitrega ukrepanja, h kateremu morajo pristopiti vsi deležniki v teh postopkih.

8.9 Informatizacija sodstva in izzivi umetne inteligence

Digitalna preobrazba sodnega sistema predstavlja ključen dejavnik za izboljšanje njegove učinkovitosti, saj omogoča lažji dostop do sodišč ter višjo kakovost obravnave. Na tem področju je modernizacija nujna. Na Vrhovnem sodišču v okviru Službe za upravljanje projektov trenutno poteka več projektov, katerih namen je digitalizacija sodstva in sodnih postopkov. Napredek teh projektov spremlja tudi Sodni svet, predvsem prek postopkov dodeljevanja sodnic in sodnikov v projektne skupine.

Kljub prizadevanjem pa Sodni svet izraža zaskrbljenost nad počasnim tempom tehnoloških sprememb v sodnem sistemu in opozarja na zamude pri digitalizaciji postopkov. Eden glavnih razlogov za počasno izvajanje je pomanjkanje ustrezno usposobljenega strokovnega kadra znotraj sodstva, kar pomeni, da so institucije pogosto odvisne od zunanjih izvajalcev. To težavo dodatno pogloblja neprivlačen plačni sistem javnih uslužbencev. Poleg tega Sodni svet opozarja, da bi preobremenjenost s številnimi projekti utegnila zmanjševati njihovo skupno učinkovitost.

Ključno je, da digitalne rešitve najprej izboljšajo delo sodnikov in sodnega osebja – racionalizirani postopki, digitalna podpora pri obravnavah ter elektronska izmenjava dokumentov med deležniki pomembno prispevajo k hitrejšemu reševanju zadev. Digitalizacija pa ne koristi zgolj zaposlenim v sodstvu, temveč tudi strankam in drugim uporabnikom pravosodja.

⁷⁶ Dostopna na: <http://www.sodni-svet.si/?p=objave-093>

Na tem področju so še vedno prisotne pomembne pomanjkljivosti, kar potrjuje tudi poročilo Evropske komisije Justice Scoreboard 2024. V primerjavi z drugimi državami članicami EU se Slovenija uvršča na spodnji del lestvice glede uvedbe digitalnih rešitev v civilnih, gospodarskih, upravnih in kazenskih postopkih.

Tudi poročilo o vladavini prava za leto 2025 izpostavlja navedeno problematiko, saj ugotavlja, da orodja za elektronsko komuniciranje kažejo le majhne izboljšave. Prehod na sodobno digitalno poslovanje predstavlja nujnost v današnji družbi. Tako sodniki kot drugi udeleženci npr. v klasičnih pravnih postopkih se še vedno srečujejo z obsežnim listinskim gradivom, po katerem je treba fizično brskati in iskati podatke. Zgolj primeroma je Sodni svet v poročilu izpostavil primer Bolgarije⁷⁷, ki je uspešno uvedla e-spis in elektronsko aplikacijo za udeležence sodnih postopkov, ki omogoča ne le ažurno seznanjanje s spisovnim gradivom preko spleta v kateremkoli trenutku, vročanje dokumentov, temveč tudi POS plačevanje sodnih taks in druge funkcionalnosti za izboljšanje uporabniške izkušnje. Ni mogoče spregledati niti napredka v zvezi z uporabo digitalnih rešitev (tudi orodij umetne inteligence), ki ga dosega Sloveniji bližnja Avstrija⁷⁸ in zaradi sorodnosti pravnega sistema lahko predstavlja primer dobre prakse.

Zmožnost elektronske izvedbe določenih korakov v sodnem postopku je pomemben vidik kakovosti pravosodnega sistema, saj strankam olajša dostop do sodnega varstva ter zmanjša zamude in stroške ter pomaga pri približevanju sodišč državljanom in podjetjem, s tem pa tudi povečuje zaupanje javnosti v pravosodni sistem. Uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij lahko tako okrepi celoten pravosodni sistem in omogoči njegovo večjo dostopnost, učinkovitost, odpornost in pripravljenost na sedanje in prihodnje izzive.

Nedvomno je treba kot primer dobre prakse izpostaviti pionirska projekta slovenskih sodišč, ki temeljita na uporabi umetne inteligence TIPKO in TAPKO⁷⁹ in v tem pogledu sledita svetovnim trendom v digitalni družbi. Prvi je že v splošni uporabi in je vpeljal strojne prepise zvočnih zapisov, drugi pa ima za cilj preizkusiti za uporabo po meri prilagojene velike jezikovne modele umetne inteligence. Izzive slovenskega sodstva pa predstavljajo tudi splošna uporaba umetne inteligence (Chat GPT, Copilot, Deepseek ipd.), tako na strani strank in njihovih pooblaščenec kot pri sodniškem delu. Sodstvo si pred njihovo uporabo nikakor ne sme zatiskati oči, saj pomenijo družbeno realnost, a je po drugi strani potrebna izjemna previdnost pri uporabi tako pridobljenih podatkov.

8.10 Neizvršitev odločb Ustavnega sodišča

Končni poudarki mnenja št. 24 Posvetovalnega sveta evropskih sodnikov (CCJE) o razvoju sodnih svetov in njihovi vlogi v neodvisnem in nepristranskem sodnem sistemu poudarjajo, da morajo odnosi med Sodnim svetom, sodno vejo oblasti ter izvršno in zakonodajno oblastjo temeljiti na kulturi spoštovanja načel pravne države ter na jasnem razumevanju vlog posameznih vej oblasti v okviru demokratične ureditve.

Zaradi nezmožnosti ustreznega naslavljanja rešitev s strani Vlade in Državnega zbora zlasti v zvezi s plačno problematiko sodnikov, je Sodni svet v letih 2023 in 2024 vložil kar dve zahtevi za oceno ustavnosti. Za grobo kršitev načela pravne države pa je šteti pasivnost zakonodajalca ob opustitvi obveznosti, ki mu jo je naložilo Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-772/21 z dne 1. 6. 2023, kar je spoznalo tudi samo, ko je 31. 5. 2024 samo določilo način izvršitve prej omenjene odločbe.

⁷⁷ Več v poglavju: B - Analiza stanja v letu 2024, str. 90.

⁷⁸ Avstrija takoj za Estonijo dosega drugo mesto v raziskavi EU Justice Scoreboard 2025, str. 35 (graf 42).

⁷⁹ Letno poročilo VSRS o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2024 (str. 64).

Neizvršenih sicer ostaja še nekaj odločb Ustavnega sodišča, ki se nanašajo na pristojnosti Sodnega sveta:

- št. U-I-445/18-13 z dne 14. 10. 2021, s katero je bilo ugotovljeno, da so prvi in drugi odstavek 40. člena ter drugi odstavek 45. člena ZSSve v neskladju z Ustavo, do oprave ugotovljene protiustavnosti pa v disciplinskih postopkih, ki so uvedeni na predlog Sodnega sveta, ne smejo sodelovati člani disciplinskega sodišča, ki so hkrati tudi člani Sodnega sveta,
- št. U-I-159/19-20 z dne 23. 2. 2023 glede drugega odstavka 74. člena ZS, ki ureja prenehanje sodniške službe zaradi upokojitve,
- št. U-I-82/21-17 z dne 24. 4. 2024, s katero je bilo ugotovljena protiustavnost druge in tretje povedi šestega odstavka 71. člena ZS in določilo, da do odprave ugotovljene protiustavnosti v pritožbenih postopkih zoper letni raspored sodnikov kot člani personalnih svetov ne smejo sodelovati predsedniki sodišč, pritožba zoper rasporeditev pa zadrži njeno izvršitev.

Dejstvo, da zakonodajalec v postavljenih rokih ni odpravil ugotovljenih protiustavnosti, je nesprejemljivo. To ponovno dokazuje, kako ključno je konstruktivno sodelovanje in medsebojno spoštovanje vseh treh vej oblasti. Le na ta način bo mogoče utrjevati načela pravne države, neodvisnost sodstva in visoko kakovost sodnega sistema, ki mora biti osredotočen na učinkovito delovanje ter hitro in kakovostno reševanje zadev v korist uporabnikov – brez nepotrebnega bremena glede lastnega delovanja ali v skrbi glede ustreznosti dohodkov za opravljeno delo, kar predstavlja grožnjo sodniški neodvisnosti. S tem se bo okrepil ne le ugled sodne veje oblasti, temveč tudi zakonodajne in izvršilne.

B SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

CIP	Center za izobraževanje v pravosodju
Državni zbor	Državni zbor Republike Slovenije
ENCJ	European Network of Councils for the Judiciary Evropska mreža sodnih svetov
Generalni sekretar	Generalni sekretar Sodnega sveta Republike Slovenije
Kodeks	Kodeks sodniške etike
Komisija	Komisija za etiko in integriteto
Podpredsednik	Podpredsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník	Poslovník Sodnega sveta Republike Slovenije
Poslovník komisije	Poslovník Komisije za etiko in integriteto
PoPP	Poslovník o parlamentarni preiskavi
Predsednik	Predsednik Sodnega sveta Republike Slovenije
Sodni svet	Sodni svet Republike Slovenije
STA	Slovenska tiskovna agencija
Strokovna služba	Strokovna služba Sodnega sveta Republike Slovenije
Ustavno sodišče	Ustavno sodišče Republike Slovenije
Vrhovno sodišče	Vrhovno sodišče Republike Slovenije
Upravno sodišče	Upravno sodišče Republike Slovenije
Ustava	Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a
ZDIJZ	Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18, 141/22 in 40/25 – ZInFV-1
ZMed	Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21
ZPPre	Uradni list RS, št. 63/93, 63/94 – KZ, 22/21 – odl. US, 130/21 – odl. US in 108/24
ZS	Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT, 16/19 – ZNP-1, 104/20, 203/20 – ZIUPOPDVE, 18/23 – ZDU-10 in 42/24 – odl. US
ZSS	Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 91/09, 33/11, 46/13, 63/13, 69/13 – popr., 95/14 – ZUPPJS15, 17/15, 23/17 – ZSSve, 36/19 – ZDT-1C, 34/23 – odl. US, 76/23 in 57/25 – ZF
ZSSve	Uradni list RS, št. 23/17 in 178/21 – odl. US

